

Archeologische Rapporten Oranjewoud 2007/117
Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek op
de locatie verzorgingstehuis 'Molenschot' aan de Albert
Cuyplaan 101 te Soest (Utrecht).

projectnr. 178999
revisie 02
18 juni 2008

Auteur(s)

P.C. Teekens

Opdrachtgever

Woonzorg Nederland
Postbus 339
1180 AH Amstelveen

datum vrijgave

26-05-2008

beschrijving revisie 02

definitief n.a.v. bevoegd gezag

goedkeuring

P.C. Teekens

vrijgave

Oude Kengerink

Colofon

Titel: Archeologische Rapporten Oranjewoud 2007/117.
Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek op de locatie verzorgingstehuis
'Molenschot' te Soest (Utrecht).

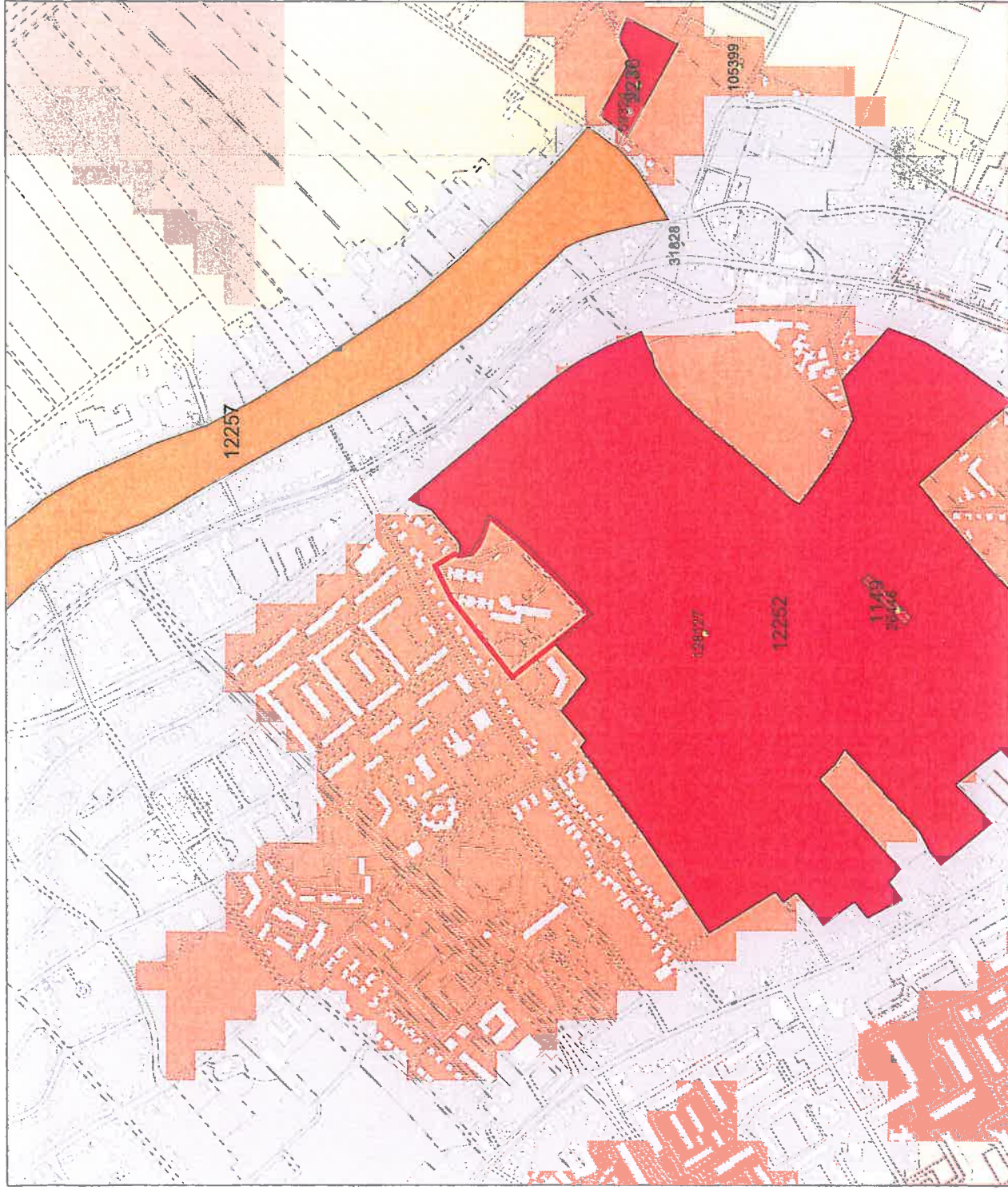
Auteur(s): P.C. Teekens

ISSN: 1570-6273

NUR: 682 - Archeologie

© Oranjewoud B.V.
Postbus 24
8440 AA Heerenveen

150258 / 466162

Legenda

- WAARNEMINGEN**
- MONUMENTEN**
- archeologische betekenis
 - archeologische waarde
 - hoge archeologische waarde
 - zeer hoge archeologische waarde
 - zeer hoge arch waarde, beschermd
- ONDERZOEKSMELDINGEN**

- PLAATSNAMEN**
- HUIZEN
 - TOP10 (c)TDN
 - PROVINCIES
- IKAW**

- zeer lage trefkans
- lage trefkans
- middelste trefkans
- hoge trefkans
- lage trefkans (water)
- middelste trefkans (water)
- hoge trefkans (water)
- water
- niet getoet

RACM
Archis2

	Inhoud	Blz.
	Samenvatting	4
	Administratieve gegevens	5
1	Inleiding	11
2	Bureauonderzoek	13
2.1	Beschrijving onderzoekslocatie	13
2.1.1	<i>Begrenzing onderzoeks- en plangebied</i>	13
2.1.2	<i>Landschappelijke situatie</i>	13
2.1.3	<i>Eerder bodemkundig onderzoek</i>	16
2.1.4	<i>Bewoningsgeschiedenis historische situatie en mogelijke verstoringen</i>	16
2.1.5	<i>Huidig en toekomstig gebruik</i>	19
2.2	Bekende archeologische waarden	20
2.2.1	<i>Archeologische monumenten (AMK-terreinen) en waarnemingen</i>	20
2.3	Archeologische verwachting	22
2.3.1	<i>Cultuurhistorische Hoofdstructuur Provincie Utrecht</i>	22
2.3.2	<i>Indicatieve Kaart van Archeologische waarden (IKAW)</i>	22
2.3.3	<i>Gespecificeerde archeologische verwachting</i>	22
2.4	Advies voor vervolgonderzoek	25
3	Veldonderzoek	27
3.1	Doel- en vraagstelling	27
3.2	Onderzoeksopzet en werkwijze	27
3.3	Resultaten	28
3.3.1	<i>Bodemopbouw</i>	28
3.3.2	<i>Bodemtype</i>	30
3.3.3	<i>Archeologie</i>	31
4	Conclusies en advies	33
4.1	Conclusie en advies voor vervolgonderzoek	33
4.2	Aanbevelingen	35
	Literatuur en geraadpleegde bronnen	39
	Bijlagen	
1	Archeologische perioden	
2	AMZ-cyclus	
3a	ARCHIS: terreinen met archeologisch status	
3b	ARCHIS: archeologische waarnemingen	
4	Boorprofielen	
5	Kwaliteitsaspecten	
	Kaarten	
178999-RACM	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden met waarnemingen en AMK-terreinen	
178999-S1	Situatie met boorpunten, bodemopbouw en verstoringsdiepte	
178999-S2	Situatie met te verstoren (te bebouwen) gebied	
178999-S3	Situatie met kansrijke en kansarme gebieden	
178999-S4	Situatie met aanbevelingsbieden	

Samenvatting

In november 2007 heeft Ingenieursbureau Oranjewoud BV in opdracht van Woonzorg Nederland een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek uitgevoerd op de locatie verzorgingstehuis 'Molenschot' te Soest. Het gebied is gelegen aan en omsloten door de Molenstraat, de van Goyenlaan, de Albert Cuyplaan en het W. A. van Elmpfad te Soest (gemeente Soest, provincie Utrecht). Het totale oppervlak van het plangebied bedraagt circa 3,4 ha. en is deels bebouwd en (half)verhard en betreft deels groen. Op het terrein is het (voormalig) verzorgingstehuis 'Molenschot' gevestigd bestaande uit een appartementsgebouw en twee blokken met woningen¹. Op het terrein is verharding aanwezig bestaande uit asfalt, met name in de omgeving van de woningblokken. Het gebied ten zuiden van het plangebied is nog grotendeels onbebouwd en heeft een agrarische functie. Voor het plangebied zie afbeelding 1 en tekening 178990-S1.

Aanleiding tot het uitvoeren van het archeologisch vooronderzoek is de voorgenomen herontwikkeling van en de nieuwbouw op het terrein. Voorafgaand aan deze wijziging dienen hiervoor verschillende gegevens te worden geïnventariseerd. In het kader van eventuele vrijstellingen en vergunningen dienen ook de eventuele archeologische waarden in het gebied te worden onderzocht. Een archeologisch onderzoek dat in het kader van ruimtelijke onderbouwing plaatsvindt, past als onderzoeksstrategie binnen de zogenaamde Archeologische Monumentenzorg (AMZ). Deze cyclus wordt toegelicht in bijlage 2.

Het gespecificeerde verwachtingsmodel

De onderstaande gespecificeerde archeologische verwachting gaat uit van een intact bodemprofiel en hangt sterk samen met de aanwezigheid van een intact plaggendek. Onder dit plaggendek kunnen eventueel aanwezige archeologische resten goed zijn bewaard. Het plangebied heeft daardoor een hoge informatiewaarde met betrekking tot resten vanaf de Steentijd tot en met de Vroege Middeleeuwen. In het plangebied worden onder het plaggendek met name nederzettingssporen verwacht uit de periode vanaf het Neolithicum, maar ook resten van grafheuvels en/ of urnenvelden. Ook kunnen kleinere (jacht)kampjes uit het Mesolithicum worden verwacht. Vondsten uit het Paleolithicum zullen bestaan uit losse vondsten. In het plaggendek zelf worden vooral resten uit de Middeleeuwen en de Nieuwe tijd verwacht, zoals nederzettingafval en resten van agrarische activiteit. Mogelijk is de bodem ter plaatse van het plangebied verstoord als gevolg van de bouw van het voormalige bejaardenhuis. Het plangebied ligt op de Zuidereng (het zuidelijke gedeelte van de Soestereng), een stuwwal waarop de oude bouwlanden van Soest liggen. Dit gebied is vanaf de Late Middeleeuwen (vanaf circa 1300 na Chr.) geleidelijk opgehoogd met plaggen. De onderliggende archeologische resten zijn waarschijnlijk goed geconserveerd, en hebben daardoor een hoge informatiewaarde. Het plangebied is bovendien tot circa 10 jaar geleden onbebouwd geweest. De enige mogelijk verstoring kan zijn veroorzaakt door de bouw van het huidige Molenschot terrein. Aangezien de geplande nieuwbouw zich buiten de huidige bebouwing bevindt, is de kans groot dat binnen dit gedeelte van het plangebied nog intacte enkeerdgronden voorkomen. Onder het plaggendek kunnen intacte vindplaatsen worden aangetroffen. De vondstdichtheid van vindplaatsen onder esdekken is meestal laag tot matig hoog².

-
1. Momenteel staat het hoofdgebouw nagenoeg leeg in wordt deels bewoond door antikrakers. De beide woningblokken zijn nog grotendeels bewoond.
 2. Tol, A., Verhagen P. et al., 2000. Prospectief boren: een studie naar de betrouwbaarheid en toepasbaarheid van booronderzoek in de prospectiearcheologie. *RAAP-rapport 1000*, Amsterdam.

Resultaten veldonderzoek

Op basis van de bureaustudie luidde de verwachting dat zich binnen het plangebied archeologische waarden zouden kunnen bevinden uit de periode van het Paleolithicum tot en met de Nieuwe Tijd, en met name uit de periode van het laat Neolithicum en de Bronstijd. De verwachte diepteligging lag tussen de 50 en 150 cm -mv. De aanwezigheid van intacte archeologische waarden hangt echter nauw samen met de intactheid en kenmerken van het bodemprofiel.

Ten eerste blijkt de verwachte bodemkundige situatie in grote lijnen correct te zijn. Een vrij dik plaggendek ofwel oud-bouwlanddek is aangetroffen en deze kan bescherming hebben geboden aan onderliggende lagen en archeologische resten tegen natuurlijke en menselijke invloeden. De kanttekening moet geplaatst worden dat het plaggendek over het algemeen gekenmerkt wordt door een onderlaag waarin overduidelijke de oorspronkelijk aanwezige bodemhorizonten zijn opgenomen. Over het algemeen gaat het daarom om een A-C-horizont. De maximale diepteligging van archeologische resten kan op basis van het veldonderzoek gesteld worden op circa 150 cm -mv, in overeenstemming met de eerdere verwachting. Grondsporen zoals paalsporen zouden eventueel nog iets dieper kunnen liggen, maar hiervoor zijn geen aanwijzingen gevonden.

De bodemverstoring en ruimtelijke variatie daarin kon niet worden ingeschat op basis van bureauonderzoek. Het veldonderzoek heeft in dit opzicht waardevolle informatie opgeleverd.

De verwachting dat in de bodem mogelijk archeologische resten uit het Paleolithicum tot de Middeleeuwen voorkomen, is niet uitgekomen. Er zijn geen relevante indicatoren aangetroffen die kunnen wijzen op de aanwezigheid van een vindplaats binnen het plangebied. Gezien de locatie van het plangebied werden met name resten van grafheuvels of grafvelden verwacht, en in mindere mate nederzettingssporen. Van beide vondstcomplexen zijn echter geen aanwijzingen gevonden.

Aanbevelingen

Op basis van het bureau- en veldonderzoek kan worden geconcludeerd dat de bodem binnen het plangebied grotendeels tot in de C-horizont is verstoord. Hoewel op enkele locaties restanten van een B- en/of BC-horizont zijn aangetroffen, gaat het om zeer dunne lagen. Aangenomen kan worden dat de oorspronkelijk aanwezige bodemhorizonten door agrarische werkzaamheden in het plaggendek zijn opgenomen en dat daarbij de top van de C-horizont veelal is verstoord. Hoewel in theorie eventueel aanwezige grondsporen slechts afgetopt kunnen zijn, kan dit met de gehanteerde onderzoeksmethode niet voldoende worden aangetoond. In combinatie met de afwezigheid van archeologische indicatoren zoals aardewerk, houtskool en (archeologische (bodem)lagen, wordt de kans op de aanwezigheid van intacte archeologische nederzettingssporen laag ingeschat. Analyse van de bodemopbouw, bodemverstoring en de aan- of afwezigheid van archeologische indicatoren liggen hieraan ten grondslag.

Geconcludeerd kan worden dat met het karterende booronderzoek nederzettingssporen niet zijn aangetoond. De kans op de aanwezigheid van dergelijke sporen wordt daarom laag ingeschat. De aan- of afwezigheid van grafheuvels, grafvelden en urnenvelden kan echter niet met de gehanteerde onderzoeksmethode worden getoetst. Hiertoe dient een

proefsleuvenonderzoek³ plaats te vinden in het gebied dat als een kansrijke zone bestempeld kan worden (zie kaartbijlage 178999-S3; situatie met kansrijke en kansarme zones). Binnen deze kansrijke zone zullen echter (vooralsnog) niet overal bodemverstorende werkzaamheden plaatsvinden. Voor het gebied waar daadwerkelijk gebouwd gaat worden, en waar dus archeologiebedreigende grondwerkzaamheden zullen plaatsvinden (kansrijke zone 1), wordt aanbevolen voor aanvang van de werkzaamheden een *karterend* proefsleuvenonderzoek⁴ uit te voeren (zie kaartbijlagen 178999-S3 en met name 178999-S4 (situatie met aanbevelingsgebieden). Voor het gebied waar (vooralsnog) géén bodemingrepen zijn gepland maar dat wel als een kansrijke zone aangemerkt kan worden (kansrijke zone 2) wordt aanbevolen om in de in de noodzakelijke vrijstelling(en) en vergunning(en) een bepaling op te nemen waarin geëist wordt dat, indien hier toch bodemverstorende werkzaamheden plaats gaan vinden die tot in de ongestoorde ondergrond reiken, ook hier de werkzaamheden voorafgegaan dienen te worden door nader archeologisch onderzoek in de vorm van een karterend dan wel waarderend proefsleuvenonderzoek. Ten slotte wordt aanbevolen om die gebieden die ernstig zijn verstoord⁵ en dientengevolge kunnen worden aangemerkt als een kansarme zone (zie kaartbijlage 178999-S3; situatie met kansrijke en kansarme zones) vrij te geven (zie aanbevelingsgebied C op kaartbijlage 178999-S4; situatie met aanbevelingsgebieden). De aanbevelingen zijn beknopt samengevat op de volgende bladzijde.

De implementatie van de bovenstaande aanbeveling is afhankelijk van het oordeel van het bevoegd gezag, in deze de gemeente Soest.

Het rapport is op 14 mei, 19 mei en 13 juni 2008 inhoudelijk beoordeeld door respectievelijk mevrouw M. Alkemade van Vestigia Archeologie & Cultuurhistorie en mevrouw L. Wouters van het Steunpunt Archeologie en Monumenten Utrecht (STAMU). Op 18 juni 2008 heeft mevrouw M. Alkemade van Vestigia de gemeente Soest geadviseerd om het rapport goed te keuren en definitief te maken.

Altijd bestaat er de mogelijkheid dat er tijdens graafwerkzaamheden in het vrijgegeven deel van het plangebied toch (losse) sporen en/of vondsten worden aangetroffen. Het betreft dan vaak kleine sporen of resten die niet door middel van een booronderzoek kunnen worden opgespoord. Indien dergelijke sporen worden aangetroffen bestaat er een wettelijke verplichting tot het binnen drie dagen melden aan het bevoegd gezag (Monu-

3. Een proefsleuvenonderzoek is de meest efficiënte methode om (mogelijk aanwezige) sites met een lage vondstdichtheid en een grondsporenniveau zoals grafvelden, op te sporen (zie onder meer bijlage 2 en het protocol inventariserend veldonderzoek, KNA versie 3.1). Aangezien binnen de aangewezen kansrijke zone rekening gehouden dient te worden met de aanwezigheid van (restanten van) grafheuvels, grafvelden en urnenvelden, die (indien aanwezig) zichtbaar (kunnen) zijn in de vorm van grondsporen, is een proefsleuvenonderzoek de aangewezen manier om ze op te sporen.
4. Er wordt hier specifiek een karterend onderzoek aanbevolen, en wel om de volgende redenen: 1) er zijn vooralsnog geen vindplaatsen aangetroffen die moeten worden gewaardeerd. Van een waarderend onderzoek kan dan ook geen sprake zijn. 2). Hoewel er al een karterend booronderzoek heeft plaatsgevonden en de volgende stap in het proces een waarderend onderzoek zou moeten zijn, was het karterend booronderzoek vooral gericht op het karterend van nederzettingsterreinen. Een dergelijk booronderzoek is (in deze regio) niet de geijkte manier om graf- en urnenvelden alsmede grafheuvels op te sporen. Een *karterend* proefsleuvenonderzoek heeft dan ook als doel om te bepalen of dergelijke waarden aanwezig zijn of niet. Zo ja, dan zal een *waarderend* onderzoek moeten plaatsvinden.
5. Op kaartblad 178999-S3 is een gebied aangegeven dat als kansarme zone is aangemerkt. Het betreft een gebied dat tot diep in de ondergrond is verstoord en waarvoor de kans op de aanwezigheid van (intacte) archeologische waarden laag wordt ingeschat. De zone is opgebouwd die gebieden die momenteel zijn bebouwd, alsmede een zone met een diameter van 5 m vanaf de zones rondom boringen 013, 020, 032, 033, 039, 041 en 047. waarvan aangenomen kan worden dat ook hier de bodem nog tot diep in de ondergrond is verstoord.

mentenwet 1988, artikel 53). In dit geval de gemeente Soest en/of de provinciaal archeoloog van Utrecht.

Advies voor vervolgonderzoek

- 1. Voor de gebieden die tot diep in de ondergrond zijn verstoord wordt aanbevolen géén nader onderzoek uit te (laten) voeren. Dit gebied kan dientengevolge worden vrijgegeven (zie aanbevelingsgebied C op kaartbijlage 178999-S4).**
- 2. Voor het gebied waar (vooral nog geen bodemingrepen zijn gepland wordt aanbevolen om in de vrijstelling(en) en vergunning(en) een bepaling op te nemen waarin geëist wordt dat indien hier wél bodemversturende werkzaamheden gaan plaatsvinden die tot in de ongestoorde ondergrond reiken, alsnog archeologisch onderzoek in de vorm van een karterend proefsleuvenonderzoek dient plaats te vinden (zie aanbevelingsgebied B op 178999-S4).**
- 2. Voor de rest van het plangebied geldt dat zich hier mogelijk (deels) intacte resten kunnen bevinden van grafheuvels, grafvelden en/of urnenvelden (zie aanbevelingsgebied A op kaartbijlage 178999-S4). Om deze verwachting te toetsen is een proefsleuvenonderzoek noodzakelijk. Aanbevolen wordt om dit gebied door middel van een *karterend* proefsleuvenonderzoek te onderzoeken. Voor de plaats van een dergelijk onderzoek binnen de AMZ-cyclus wordt verwezen naar bijlage 2.**

Administratieve gegevens

OW Projectnummer 178999

OM-nummer 25143

Provincie Utrecht

Gemeente Soest

Plaats Soest

Toponiem Verzorgingstehuis Molenschot

Kaartblad 32 West Amersfoort

Coördinaten N: 149312 / 465451 O: 149397 / 465362

Z: 149232 / 465193 W: 149126 / 465323

Kadaster -

Opdrachtgever Woonzorg Nederland

Uitvoerder Oranjewoud

Datum uitvoering 31-10-2007 t/m 02-11-2007

Projectteam I. Vossen (KNA-archeoloog)

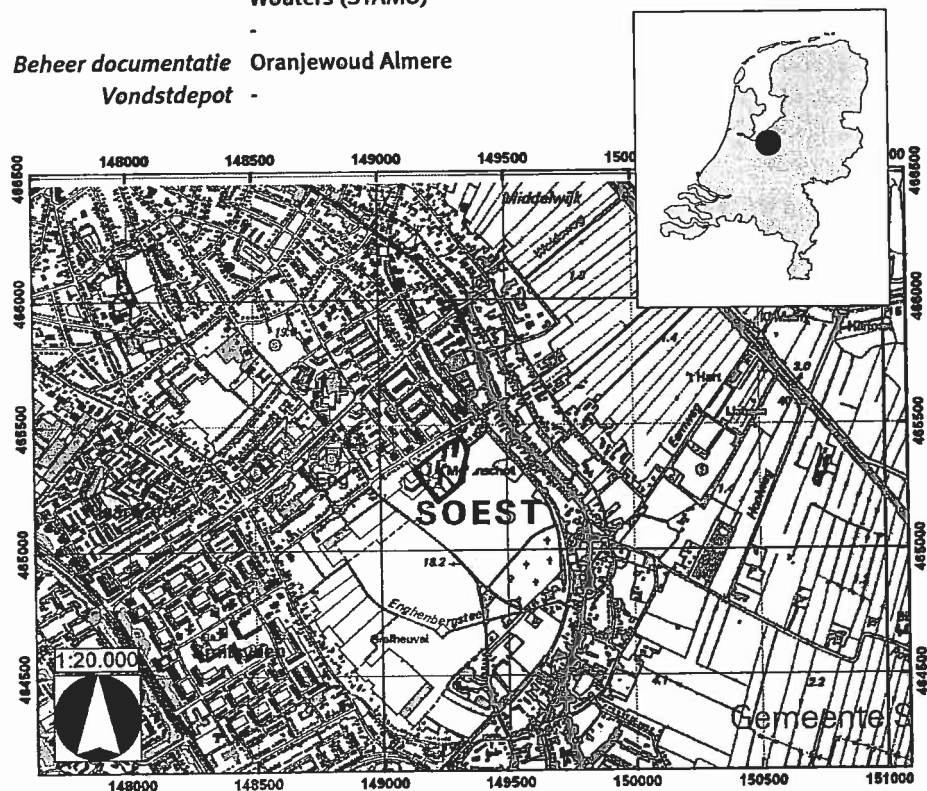
A. Spoelstra (veldtechnicus)

J. A. M. Oude Rengerink (senior KNA-archeoloog)

Bevoegd gezag Gemeente Soest in de personen van M. Alkemade (Vestigia) en L. Wouters (STAMU)

Beheer documentatie Oranjewoud Almere

Vondstdepot -

Afbeelding 1 Locatie plangebied

(Topografische Kaart 1:25.000 (hier verkleind weergegeven), © Topografische Dienst Kadaster, Emmen)

1 Inleiding

In november 2007 heeft Ingenieursbureau Oranjewoud BV in opdracht van Woonzorg Nederland een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek uitgevoerd op de locatie verzorgingstehuis 'Molenschot' aan de Albert Cuyplaan te Soest (Utrecht).

Aanleiding tot het uitvoeren van het archeologisch vooronderzoek is de voorgenomen herontwikkeling van en de nieuwbouw op het terrein. Voorafgaand aan deze wijziging dienen hiervoor verschillende gegevens te worden geïnventariseerd. In het kader van eventuele vrijstellingen en vergunningen dienen ook de eventuele archeologische waarden in het gebied te worden onderzocht. Een archeologisch onderzoek dat in het kader van ruimtelijke onderbouwing plaatsvindt (Artikel 19 lid 1 WRO procedure), past als onderzoeksstrategie binnen de zogenaamde Archeologische Monumentenzorg (AMZ). Deze cyclus wordt toegelicht in bijlage 2.

Voor het opstellen van de ruimtelijke onderbouwing is in eerste instantie een quickscan uitgevoerd met als doel het formuleren van de meest geschikte onderzoeksmethode voor het plangebied, op basis van een snelle scan van de bekende gegevens. Een quickscan heeft *niet* de status van een volledig archeologisch onderzoek zoals omschreven in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 3.1., 2006), en dient daarom slechts te worden beschouwd als de formulering van de juiste onderzoeksmethode voorafgaand aan het daadwerkelijke onderzoek. Op basis van de quickscan is geadviseerd om voor het plangebied een uitgebreide bureaustudie uit te voeren gevolgd door een proefsleuvenonderzoek. Op grond van het advies van het bevoegd gezag, in dezen de gemeente Soest, dient echter nog een tussenfase te worden ingebouwd in de vorm van een karterend booronderzoek.

Het doel van het bureauonderzoek was het opstellen van een gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel, en het formuleren van aanbevelingen voor de wijze waarop met eventueel aanwezige archeologische waarden dient te worden omgegaan. In dit rapport zal grotendeels worden uitgegaan van de bevindingen uit deze bureaustudie, echter toegespitst op de onderhavige percelen. Op basis van de gespecificeerde archeologische verwachting wordt advies uitgebracht over de meest geschikte methode om het veldwerk te toetsen. Het verwachtingsmodel zal vervolgens worden getoetst door middel van veldwerk.

Het bureauonderzoek en het inventariserend veldonderzoek zijn uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) versie 3.1.

Het rapport is op 14 mei en 19 mei 2008 inhoudelijk beoordeeld door respectievelijk mevrouw M. Alkemade van Vestigia Archeologie & Cultuurhistorie en mevrouw L. Wouters van het Steunpunt Archeologie en Monumenten Utrecht (STAMU).

2 Bureauonderzoek

Het doel van het uitvoeren van een archeologisch bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied. Waar kunnen we wat verwachten? Voor het opstellen van een dergelijke verwachting wordt gebruik gemaakt van reeds bekende archeologische waarnemingen, historische kaarten, geologische kaarten, bodemkaarten, luchtfoto's, relevante literatuur en internetsites.

Op basis van bovenstaande bevindingen kan een beredeneerde inschatting worden gemaakt of er in het onderzoeksgebied archeologische waarden zijn te verwachten en of een vervolgtraject in de vorm van een inventariserend veldonderzoek moet worden afgelegd. Een gespecificeerd verwachtingsmodel gaat in op de aanwezigheid, het karakter, de omvang, datering en verstoring van archeologische waarden. Op basis van het gespecificeerde verwachtingsmodel kan een beredeneerde inschatting worden gemaakt van een eventueel vervolgtraject door middel van veldwerk.

2.1 Beschrijving onderzoekslocatie

2.1.1 *Begrenzing onderzoeks- en plangebied*

Het is van belang een onderscheid te maken tussen onderzoeksgebied enerzijds en plangebied anderzijds. Met plangebied wordt het gebied bedoeld waarop de in de inleiding genoemde plannen en/of werkzaamheden betrekking hebben. Binnen dit gebied kunnen eventueel aanwezige archeologische waarden worden verstoord.

Het onderzoeksgebied omvat het gebied waarover informatie is verzameld om een goed beeld te krijgen van de archeologische waarden in het onderzoeksgebied. Dit gebied is veelal groter dan het plangebied en verschilt al naar gelang het te onderzoeken aspect.

Het gebied is gelegen aan en omsloten door de Molenstraat, de van Goyenlaan, de Albert Cuyplaan en het W. A. van Elmptpad te Soest (gemeente Soest, provincie Utrecht). Het totale oppervlak van het plangebied bedraagt circa 3,4 ha. en is deels bebouwd en (half)verhard en betreft deels groen. Op het terrein is het (voormalig) verzorgingstehuis 'Molenschot' gevestigd bestaande uit een appartementsgebouw en twee blokken met woningen⁶. Op het terrein is verharding aanwezig bestaande uit asfalt, met name in de omgeving van de woningblokken. Het gebied ten zuiden van het plangebied is nog grotendeels onbebouwd en heeft een agrarische functie. Voor het plangebied zie afbeelding 1 en kaartbijlage 178990-S1 (situatie met boorpunten).

2.1.2 *Landschappelijke situatie*

De ondergrond van het gebied waarin het plangebied is gelegen, de Utrechtse Heuvelrug en meer specifiek de Soesterberg, is ontstaan in de laatste perioden van het Pleistoceen, (2,7 miljoen - 10.000 jaar voor heden). Het Pleistoceen wordt gekenmerkt door een

6. Momenteel staat het hoofdgebouw nagenoeg leeg in wordt deels bewoond door antikrakers. De beide woningblokken zijn nog grotendeels bewoond.

afwisseling van zeer koude perioden (ijstijden) met warmere perioden waarin het klimaat vergelijkbaar is met het tegenwoordige. Tijdens de ijstijden daalde de gemiddelde jaartemperatuur zodanig dat de poolijskappen tot enorme omvang konden groeien. Doordat het water in de ijskappen zat opgeslagen lag de Noordzee droog. Gedurende de voorlaatste ijstijd, het Saalien (370.000 - 130.000 jaar voor heden) waren de ijskappen zodanig gegroeid dat het landijs Nederland bereikte. Het landijs bereikte Nederland aanvankelijk als een breed front. Onder het ijsfront werd een grondmorene afgezet, bestaande uit leem, grind, keien en zandresten die uit de gletsjers smolten: de keileem. In verschillende fasen van groei en afsmelten werd het keileem gestuwd en overreden, waardoor er ruggen ontstonden. De heuvels in de omgeving van het plangebied zijn (voornamelijk) ontstaan doordat het zich oprukkende landijs de zandafzettingen van diverse oorsprong opstuwde tot enorme wallen (Berendsen, 2000 & 2004; De Mulder et al, 2003). Tijdens warme jaargetijden smolt een deel van het ijs en werden aan weerszijden van de stuwwallen smeltwaterafzettingen (fluvioglaciale grove zanden) afgezet. Dergelijke afzettingen kunnen ook voorkomen op de stuwwallen zelf, en bestaat overwegend uit grof zand en grind dat in een zeer grillig patroon is afgezet (Stiboka, 1966). Vaak is dit zand kriskras gelaagd.

Aan het einde van het Eemien daalde de gemiddelde temperatuur weer, waarmee uiteindelijk opnieuw een ijstijd –de laatste- aanbrak: het Weichselien (120.000-10.000 jaar voor heden). Deze periode is bepalend geweest voor het tegenwoordige uiterlijk van het landschap nabij Soest. De poolijskappen namen opnieuw in omvang toe, waardoor de Noordzee uiteindelijk droog kwam te liggen. Tijdens het Weichselien bereikte het landijs Nederland niet meer, maar er heersten wel zogenaamde periglaciale, toendra-achtige omstandigheden. Gedurende de koudste fasen van het Weichselien was er zelfs sprake van een poolwoestijn, waarbij de bovengrond permanent bevroren was en er vrijwel geen begroeiing aanwezig was. De rivieren hadden in deze koude fasen een vlechtend karakter, waarbij de rivierbedding zich over een groot gebied steeds verlegt in diverse ondiepe beddingen. Dit patroon werd veroorzaakt door een onregelmatige watertoevoer, met een hoge piekafvoer in de zomer (smeltwater) en droge beddingen in de winter (permafrost). Door de zeer spaarzame begroeiing kon het sediment uit de drooggevallen rivierbeddingen onder invloed van de wind op grote schaal gaan stuiven. Als gevolg hiervan is in deze periode een dik, golvend pakket zand afgezet: het zogenaamde dekzand (Williams & Dunkerley, 1998). Het dekzand heeft in de omgeving van het plangebied het karakter van langgerekte ruggen afgewisseld met lager gelegen vlakke gedeelten en laaggelegen gedeelten zoals vennen en beekdalen. Het dekzand wordt op veel plaatsen afgewisseld met laagjes veen, gevormd gedurende kortdurende warmere fasen binnen het Weichselien.

Aan het einde van het Weichselien steeg de gemiddelde temperatuur weer, waarmee de laatste, nog steeds voortdurende, periode van het Kwartair begint: het Holoceen (vanaf 10.000 jaar voor heden). Mede door een stijgende zeespiegel, een stijgende grondwaterspiegel en een verminderde afvoer van (regen)water kon er in deze periode op grote schaal (hoog)veen gaan groeien. Dit hoogveen is tegenwoordig geheel verdwenen als gevolg van ontginningen en het dekzand ligt daarom tegenwoordig aan de oppervlakte. Op de goed ontwaterde dekzandruggen overheersen podzolbodems en in de lagere gedeelten moerige podzolbodems of beekerdgronden.

In het Holoceen gaat ook de mens een belangrijke rol spelen in de vorming van het landschap. Het gebied is al sinds de Prehistorie permanent en intensief bewoond (zie paragraaf 2.1.3), waarbij men de oorspronkelijke begroeiing verwijderde ten behoeve van

landbouwareaal. Mogelijk zijn de eerste heidegronden en zandverstuivingen reeds in de Bronstijd of later in Romeinse tijd ontstaan. In het Laat Neolithicum/Bronstijd kenmerkt het gebied zich door de aanwezigheid van grafheuvels. Gedurende Middeleeuwen zette deze ontwikkeling zich op grotere schaal voort.

Vanaf de Late Middeleeuwen (vanaf de 14^e eeuw na Chr.) kwam op de dekzanden de potstalbemesting in zwang waarbij de arme zandgronden vrijwel continu zijn opgehoogd met plaggen, waardoor zogenaamde hoge enkeerdgronden ontstonden. Dergelijke bouwlandcomplexen worden in dit gebied eng genoemd (plaggendecken). Vanuit een gemengd bedrijf sloegen de boeren de mest van hun vee op om het vervolgens uit te spreiden op de van nature arme zandgronden rondom de nederzettingen. Het vee graasde in dit gebied op de lage gronden nabij de beken, of op de woeste heidegronden buiten de akkers. Uiteindelijk ontstonden door dit systeem akkers een zeer dikke ophooglaag, die bekend staan als enkeerdgronden. Deze gronden zijn ook nu nog goed te herkennen rondom de oude dorpskernen. Pas met de uitvinding van kunstmest in de 19^e eeuw kwam er een einde aan dit systeem en werden ook de tot dan toe woeste gronden ontgonnen (Stiboka, 1976). Sommige heidegebieden zijn in de negentiende en twintigste eeuw herbebost, voornamelijk met dennen. Een recente ontwikkeling in de twintigste eeuw zijn grondwateronttrekkingen, die in sommige gebieden hebben geleid tot forse daling van de grondwaterstand.

De vele vindplaatsen in de regio wijzen erop dat het gebied al sinds het Paleolithicum intensief bezocht, gebruikt en bewoond is door de mens.

Geomorfologie van plangebied en nabije omgeving

De Geomorfologische Kaart van Nederland geeft aan dat het plangebied onderdeel uitmaakt van een de Utrechtse heuvelrug, meer specifiek de Soesterberg (een hoge stuwwal met code 11B3). Het gebied maakt deel uit van de Soestereng, een groot akkercomplex dat is ontstaan tussen circa 400 en 1000 na Chr. (bron: Cultuurhistorische Hoofdstructuur Utrecht; CHS).

Bodemopbouw

De bodemkundige situatie is afgeleid van de Bodemkaart van Nederland (Stiboka, 1966 en de bodemkaart van ARCHIS). De bodemkaart geeft aan dat in het plangebied deel uitmaakt van het Soestereng, een oud akkercomplex met een hoge zwarte enkeerdgrond (code op de bodemkaart: gZEZ23-VII), bestaande uit grof zand.

De humeuze bovenlaag (plaggendek⁷) is doorgaans circa 50 tot 100 cm dik⁸. De meeste van deze enkeerdbodems zijn gevormd op oude moderpodzolen, waarbij de

7. Vaak word in plaats van plaggendek de term *esdek* of *es* gebruikt. De term *es* is echter een oude akker naam met een beperkt verspreidingsgebied; Noordoost-Nederland en het aangrenzende Duitsland. In Midden- en Zuid-Nederland en België komt deze veldnaam niet voor maar worden de termen *eng*, *enk* of gewoon *akker* gebruikt. Volgens Lascaris (2006) is het dan ook niet juist om de term *es* te gebruiken voor akers die buiten het eigenlijke verspreidingsgebied liggen. Hiernaast heeft de veldnaam *es* een Germaanse oorsprong en is hiermee veel ouder dan plaggenbemesting als methode. De term *esdek* is nog verwarrender omdat dit suggereert dat elke *es* een door plaggenbemesting ontstane deklaag heeft. Dit terwijl op veel essen géén plaggenbemesting heeft plaatsgevonden of niet (meer) aantoonbaar is omdat de dikte van het plaggendek de huidige bouwvoor niet overschrijdt. Tenslotte dient vermeldt te worden dat in publicaties nogal eens de term *potstalbemesting* in plaats van plaggenbemesting wordt gebruikt. Een *potstal* is een stal met een verdiepte staruimte voor het vee waarin mest werd opgevangen. Het is echter een 17^e/18^e eeuwse noviteit in de mestbereiding. Hiernaast is de term *potstal* ook gangbaar in de context van een verdieping in inheems Romeinse woonstalboerderijen. Het is echter volgens Lascaris (2006) uiterst onwaarschijnlijk dat *potstal* uit de Romeinse Tijd ook maar iets te maken heeft met het ontstaan van plaggendecken.

oorspronkelijk A- en E-horizont van deze bodems echter vaak in het plaggendek zijn opgenomen.

De grondwatertrap is VII, wat neerkomt een gemiddelde hoogste grondwaterstand van meer dan 80 cm -mv en een gemiddelde laagste grondwaterstand van meer dan 120 cm -mv. Op basis van het eerder uitgevoerde verkennend bodemonderzoek (zie paragraaf 2.1.3) blijkt dat de grondwaterstand (in september 2007) circa 12 m - mv te zijn.

2.1.3 *Eerder bodemkundig onderzoek*

In september 2007 is door Ingenieursbureau Oranjewoud B.V., in opdracht van Woonzorg Nederland, een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd binnen het onderhavige plangebied (Rapport verkennend bodemonderzoek terrein Molenschot aan de Albert Cuyplaan te Soest, OW-projectnummer 176183, versie 28 september 2007).

Hieruit zijn de onderstaande, voor het archeologisch onderzoek relevante, conclusies getrokken:

- Over het algemeen bestaat de bodem tot 5,2 m - mv uit matig fijn tot matig grof zand.
- Plaatselijk is in de ondergrond, op een diepte van 4,7 tot 4,9 m - mv, een leemlaag aanwezig.
- Over het algemeen geldt dat de bovengrond (het plaggendek) circa 1,0 m dik is. Deze laag bevat vaak puinresten.
- Aan de oostzijde van het plangebied kenmerkt de bodem zich door de aanwezigheid van veel puin (slakken, glas, plastic, baksteen) dat mogelijk afkomstig is van de in het zuidoosten gelegen NAVOS-stortlocatie.
- Plaatselijk is de bodem tot op een diepte van 1,35 of zelfs 2,50 m - mv verstoord.
- De grondwaterstand ligt globaal gezien op circa 12 m - mv.

Deze resultaten en de kenmerken van de diepere bodemopbouw zullen mee worden genomen in de interpretatie van de archeologische boringen⁹.

2.1.4 *Bewoningsgeschiedenis historische situatie en mogelijke verstoringen*

Het plangebied ligt binnen een oud bouwlandcomplex dat op zijn beurt is gelegen op een hoge stuwwal. Dit landschap was reeds in de Steentijd bewoond: dergelijke locaties waren geliefde vestigingslocaties voor mobiele groepen jager-verzamelaars (Deeben & Rensink, 2005; Verhart & Arts, 2005). Vanaf het Neolithicum vestigde men zich permanent op deze locaties. De zandige bodems op deze locaties waren zeer geschikt voor landbouw (Louwe Kooijmans, 2005). In de perioden volgend op het Neolithicum, de Bronstijd, IJzertijd en Romeinse tijd, was deze omgeving dicht bewoond. De laaggelegen gedeelten in het landschap, zoals de beekdalen, vormden bovendien tussen het Neolithicum en de

-
8. Volgens de gangbare Nederlandse bodemclassificatie behoren alleen bodems met een plaggendek dat dikker is dan 50 cm tot de enkeerdgronden. Alle gronden met een plaggendek dunner dan 50 cm zijn ingedeeld bij de podzolgronden, gronden met een matig dikke of dunne minerale eerdlaag of vorstvaaggronden (Lascaris, 2006).
 9. Voor het archeologisch onderzoek zijn de boringen niet meer dan circa 50 cm in de natuurlijke ondergrond doorgezet. Dientengevolge zullen de boorstaten van het bodemkundig onderzoek voor wat betreft de diepere bodemopbouw worden gebruikt om de archeologische boringen te complementeren.

IJzertijd een focus van rituele activiteit. In deze natte landschapselementen werden in deze periode waardevolle voorwerpen (wapens, sierraden) gedeponeerde (Fontijn, 2004). Het Laat Neolithicum / Vroege bronstijd kenmerkt zich bovendien door de aanwezigheid van grafheuvels, waarvan er (minstens) een, het Enghebergje, zich niet ver ten zuidwesten van het plangebied bevindt.

De Late Middeleeuwen (900-1250 na Chr.) staan vooral in het teken van het ontginnen van het hoogveen achter de oude engen. Het dorp Soest is in deze periode ontstaan en het is een typisch brinkdorp. Rondom het dorp lagen de akkercomplexen. Het plangebied ligt op de oude Soestereng. Achter de akkercomplexen lagen de woeste gronden, die gebruikt werden om het vee te weiden. Het systeem van plaggenbemesting bleef tot ver in de 19^e eeuw in zwang. Pas met de uitvinding van kunstmest kwam dit systeem ten einde. Sindsdien is de Soestereng geleidelijk bebouwd. Het zuidelijk gedeelte van de eng (de Zuidereng), direct grenzend aan het plangebied, is tot op heden onbebouwd. De bebouwing op het huidige Molenschot terrein dateert uit het einde van de 20^e eeuw. De eerste vermelding van Soest dateert uit 1029. Soest ontstond als een kolonie uit het dichtbij gelegen Amersfoort. De eerste boeren vestigden zich op de zuidoost helling van de Engh, een uitloper van de Utrechtse Heuvelrug. Zo waren ze beschermd tegen de Zuiderzee, die regelmatig de Eempolder overstroomde. De Engh werd ontgonnen en bemest zodat deze geschikt werd voor akkerbouw. In de polder graasde het vee. De kolonie groeide uit tot een klein boerendorp te midden van een aantal buurtschappen. Ten westen, achter de Engh lag Heze, dat ouder was. Heze verdween echter doordat de stuifduinen, de tegenwoordige Soesterduinen, aan de wandel gingen en de buurtschap in de 15e eeuw begroef. De naam Heze leeft nu nog voort in de wijken Overhees en Hees (bron: www.wikipedia.nl en www.soest.nl).

De naam Soest werd in het verleden ook wel geschreven als Soyse, Zoys, Suysen, Sose of Zoest (zie afbeelding 2). Aangenomen wordt dat Soest "bron op de grens van hoge en lage gronden" (zijnde de Utrechtse Heuvelrug en de Eemvallei) betekent. Een andere mogelijkheid is dat de term te maken heeft met de locatie van Soest aan de oostzijde (Zijde-Oost) van de Utrechtse Heuvelrug.

Soest ontwikkelde zich als een typisch éénzijdig wegdorp. Op de Eng het akkerland en de boerderijen als een lint langs de voet van de Eng. De uiteinden van het langgerekte brinkdorp werden gevormd door Kort-End (de huidige omgeving van de Ferdinand Huycklaan), verbonden door het (oude) Kerkpad met het Lang-End (omgeving Burg Grothestraat) met in het centrum de Kerkebuurt met de Oude Kerk. Daarnaast waren er nog andere buurtschappen: het Hart, de Bunt (Soest-Zuid), Achter den Eng (omgeving Nieuweweg), het Veen, de Birkt en den Berg of Soesterberg.

Historische kaarten

Het plangebied ligt aan de zuidzijde van Soest en grenst aan een groot oud akkercomplex (de Soestereng). Naar men kan aannemen is dit gebied eeuwenlang als bouwland in gebruik geweest. De aanwezigheid van plaggendek wijst in elk geval in die richting. Op de kadastrale minuut uit 1811-1832 staat het plangebied als bouwland aangegeven zonder verdere bebouwing. Het cirkelvormige akkercomplex is duidelijk zichtbaar (zie tevens afbeelding 2 en 3). Qua percelering is er niet veel veranderd.

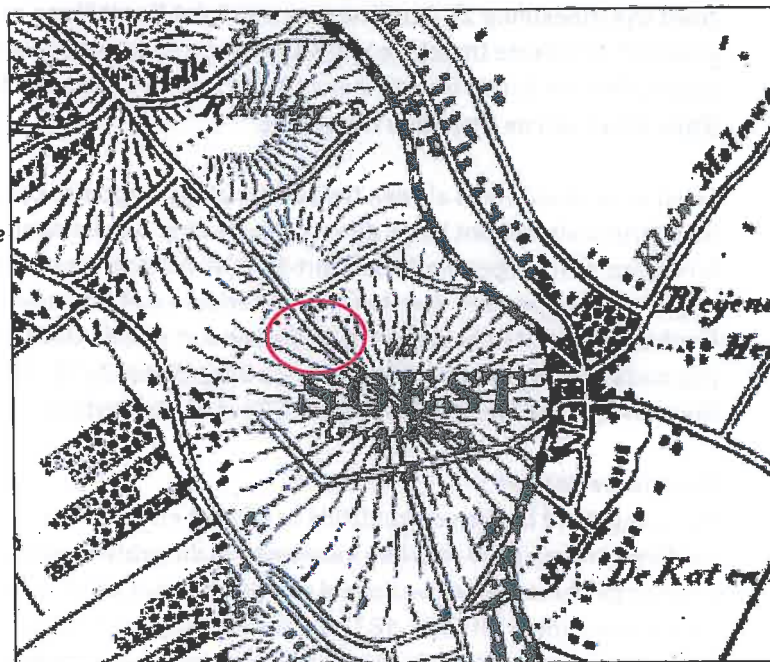
Eenzelfde beeld komt naar voren bij bestudering van de Militaire Topografische Kaart van 1849 (zie afbeelding 2), de Grote Historische Provincieatlas uit het midden van de 19^e eeuw, de Historische Kaart van de Gemeente Soest uit circa 1868 (zie afbeelding 3), en de

Grote Historische Atlas van Utrecht uit het begin van de 20^e eeuw. Op alle kaarten is bovendien het Enghenbergje, een grafheuvel (ten zuidwesten van het plangebied), aangegeven.

Afbeelding 2.
Het plangebied
geprojecteerd op de Militaire
Topografische Kaart uit 1849
(in rood). Bron:
<http://ngz.watwaswaar.nl>

Afbeelding 3.
Het plangebied
geprojecteerd op de
Historische kaart van de
Gemeente Soest uit
omstreeks 1868 (in rood).
Bron: <http://www.kuijsten.de>

Op oude luchtfoto's zijn tot aan de bouw van de huidige bebouwing geen bijzonderheden te zien.

Concluderend kan worden gesteld dat het plangebied tot aan de realisatie van de huidige bebouwing (circa 10 jaar geleden) altijd een agrarische functie heeft gehad (net als het

nog resterende onbebouwde deel van de Soestereng; het Zuidereng ten zuiden van het plangebied). Aangenomen kan worden dat het bodemprofiel ter plaatse van de huidige bebouwing en aanwezige ondergrondse leidingen (ernstig) is verstoord. Het is echter te verwachten dat het bodemprofiel in de rest van het plangebied nog (grotendeels) intact is. Gezien de aanwezigheid van een dik plaggendek zullen de (eventueel aanwezige) onderliggende archeologische resten waarschijnlijk goed zijn geconserveerd, en hebben daardoor een hoge informatiewaarde. Onder het esdek kunnen intacte vindplaatsen worden aangetroffen. Wel zal er enige versterking hebben plaatsgevonden in de periode dat het plaggendek nog te dun was om de onderliggende lagen te beschermen.

2.1.5 *Huidig en toekomstig gebruik*

Huidig gebruik plangebied

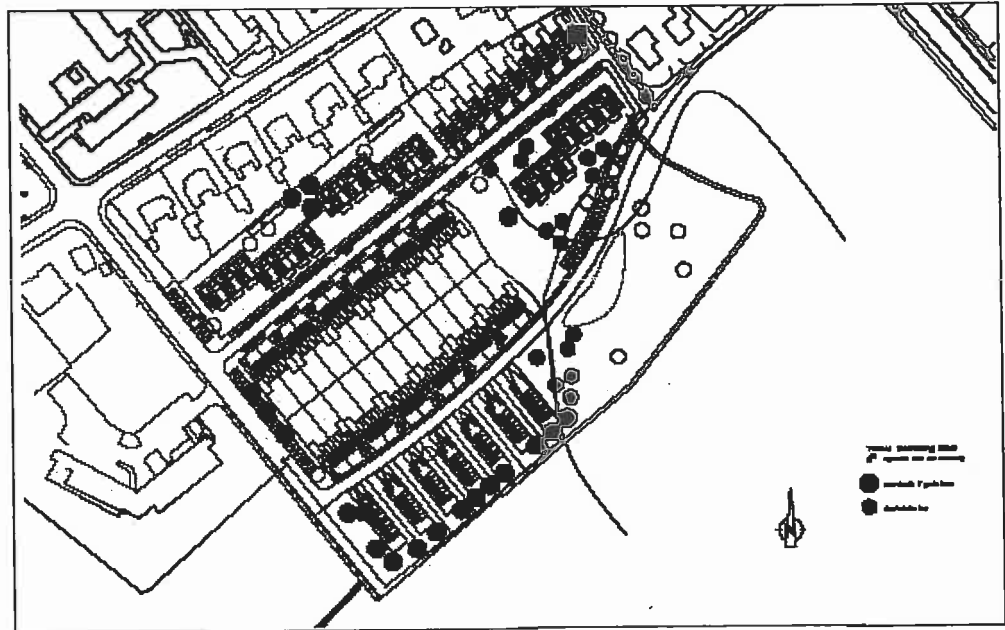
De huidige situatie in het plangebied is afgeleid uit recente topografische kaarten, luchtfoto's (1989 en 2003) en informatie van de opdrachtgever. Het plangebied is momenteel deels bebouwd en (half)verhard en betreft deels groen¹⁰. Binnen het terrein is het verzorgingstehuis 'Molenschot' gevestigd bestaande uit een appartementsgebouw en twee blokken met woningen. Op het terrein is verharding aanwezig bestaande uit asfalt, met name in de omgeving van de woningblokken. Het gebied ten zuiden van het plangebied is nog grotendeels onbebouwd en heeft een agrarische functie. Voor het plangebied (huidige situatie) zie afbeelding 1 en kaartbijlage 178990-S1 (situatie met boorpunten).

Consequenties toekomstig gebruik

Men is voornemens op binnen het plangebied de bestaande bebouwing te slopen en het gebied te herontwikkelen. Nieuwbouw van woningen maakt hiervan onderdeel uit. De voorgenomen grondwerkzaamheden (onder meer het graven van funderingssleuven, de aanleg van kabels, leidingen en riolering, de realisatie van nieuwe (toegangs)wegen en het planten van nieuwe bomen) zullen eventueel in de bodem aanwezige (intacte) archeologische waarden (resten en/of sporen) verstoren of vernietigen. Voor een overzicht van de toekomstige situatie wordt verwezen naar afbeelding 4. Op kaartbijlage 178999-S2 (situatie met te verstoren (te bebouwen) gebied) is de toekomstige situatie schematisch weergegeven. Alleen binnen deze zone zullen eventuele archeologische waarden worden verstoord of vernietigd.

10. Met name het noordwesten van het plangebied, waar tevens een parkeerplaats is gelegen, is verwilderd. De parkeerplaats is grotendeels aan het oog onttrokken door bramerstruiken, gras, bladeren en struiken.

Afbeelding 4.
De toekomstige situatie van het plangebied (nieuw ontwerpplan).

2.2 Bekende archeologische waarden

2.2.1 *Archeologische monumenten (AMK-terreinen) en waarnemingen*

Een belangrijke informatiebron is het landelijke Archeologisch Informatie Systeem (ARCHIS) dat beheerd wordt door de RACM. In dit systeem worden alle vondst- en onderzoeksmeldingen verzameld en via internet voor bevoegden ter beschikking gesteld. Er zijn twee archieven digitaal beschikbaar: het Centraal Archeologisch Archief (CAA) en het Centraal Monumenten Archief (CMA; in kaartvorm: Archeologische Monumentenkaart, AMK). In het CAA zijn eerder gedane archeologische vondsten en waarnemingen opgenomen, in de AMK staan terreinen die op basis van de archeologische kennis op dit moment van archeologisch belang worden geacht en waaraan een bepaalde status is toegekend. We kennen terreinen van 'archeologische betekenis', 'archeologische waarde', 'hoge archeologische waarde' en 'zeer hoge archeologische waarde'. Deze laatste categorie omvat de terreinen die een beschermde status hebben.

Voor een overzicht van de in de directe omgeving van het plangebied aanwezige AMK-terreinen wordt verwezen naar tekening 178999-RACM (Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden met AMK-terreinen en archeologische waarnemingen), bijlage 3a en tabel 2.1. Voor een overzicht van alle waarnemingen in de nabije omgeving van het plangebied (binnen 2 km) wordt verwezen naar tekening 178999-RACM, en bijlage 3b en tabel 2.2.

In de omgeving van het plangebied komen enkele terreinen van hoge tot zeer hoge archeologische waarde voor. Het plangebied grenst direct ten noorden aan de Soestereng. Onder het kunstmatig opgebrachte plaggendeek zijn diverse goed geconserveerde resten uit het Neolithicum en de Bronstijd aangetroffen (monumentnummer 12252). Midden op de Soestereng ligt bovendien een grafheuvel uit het Neolithicum en/of de Bronstijd (monumentnummer 1149).

In de directe omgeving van het plangebied heeft eerder archeologisch onderzoek plaatsgevonden. Direct ten zuiden van het plangebied zijn in 1995/1996 door Archeologisch Adviesbureau RAAP onder het 45 tot 90 cm dik plaggendek meerdere vondsten gedaan die wijzen op bewoning in verschillende perioden (onderzoeksmelding 10023; zie Visscher e.a., 1996). Dit terrein (de eng), onderdeel van AMK-terrein 12252, dateert uit de periode Vroege Middeleeuwen - Late Middeleeuwen en is een zeer hoge waarde toegekend. Binnen dit gebied zijn meerder waarnemingen gedaan die dateren uit de periode Mesolithicum - IJzertijd de Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd (waarnemingnummer 128127) en de periode Neolithicum - Bronstijd (waarnemingnummer 26446). Deze laatste waarneming hangt samen met het Enghenbergje; een door van Heerdt en van Giffen in 1930 opgegraven grafheuvel (monumentnummer 1149). Naar verwachting bevinden zich onder het plaggendek nog grotendeels intacte archeologische waarden uit de periode van deze grafheuvel. Dit geldt mogelijk ook voor het plangebied.

In de wat ruimere omgeving van het plangebied zijn in ARCHIS meerdere waarnemingen en AMK-terreinen geregistreerd die dateren uit de periode vanaf het Mesolithicum. Hoewel in ARCHIS ook enkele vondsten staan geregistreerd die gedateerd zijn in de periode Paleolithicum - Nieuwe Tijd, zijn er geen overtuigende bewijzen gevonden die aantonen dat zich in de directe omgeving waarden uit het Paleolithicum bevinden. Echter, vondsten uit deze periode komen veelal slechts als losse vondsten voor en kunnen dientengevolge niet worden uitgesloten.

Hiernaast bevinden zich ten noordwesten van het plangebied twee terreinen onderzocht (onderzoeksnnummers 16679 en 10200) waarbij geen archeologische waarden aan het licht zijn gekomen. Voor meer informatie wordt verwezen naar Schute, 1996 en Visscher e.a., 1996).

Op basis van de reeds bekende archeologische gegevens kan worden geconcludeerd dat in het plangebied en in de directe omgeving resten van bewoning vanaf het Mesolithicum kunnen voorkomen. Deze resten variëren van sporen van bewoning (kuilen, waterputten, aardewerk), resten van nijverheid (vuursteenproductie, baksteenbakkerij) tot begravingen en crematies (graf-/urnenveld). Hiernaast zijn in de omgeving vondsten aangetroffen die kunnen dateren uit het Paleolithicum. Vondsten uit deze periode zullen echter (uitsluitend) bestaan uit zogenaamde "losse" vondsten.

Tabel 2.1. Overzicht geregistreerde terreinen met archeologische waarde binnen een straal van circa 2 km vanaf het midden van het plangebied (Bron: ARCHIS/RACM).

Monument-nummer	Object	Begin periode	Eind periode	Archeologische status
90	Versterkt huis/boerderij	Nieuwe Tijd	Nieuwe Tijd	zeer hoge waarde, beschermd
1149	Grafheuvel	Laat Neolithicum	Midden bronstijd	zeer hoge waarde, beschermd
2236	Klooster(complex)	Late Middeleeuwen	Nieuwe Tijd	zeer hoge waarde
11526	Nederzetting	Mesolithicum	Neolithicum	hoge waarde
12252	Nederzetting/plaggendek	Vroege middeleeuwen	Late middeleeuwen	zeer hoge waarde
12257	Dorpskern Soest	Late Middeleeuwen	Nieuwe Tijd	hoge waarde
12291	versterkt huis/boerderij	Late Middeleeuwen (vanaf 1397 na Chr.)	Nieuwe Tijd	hoge waarde

Voor de periodes wordt verwezen naar bijlage 1.

Tabel 2.2. *Overzicht waarnemingen binnen een straal van circa 2 km vanaf het midden van het plangebied*

Voor de periodes wordt verwezen naar bijlage 1.

Waarnemingsnr.	Object	Beginperiode	Eindperiode
22852	Bronzen hanger	Nieuwe Tijd	Nieuwe Tijd
32739	Klooster(complex)	Late Middeleeuwen	Late Middeleeuwen
128127	Vuursteen	Mesolithicum	Bronstijd
	Aardewerk	Neolithicum	IJzertijd
	Steen	Nieuwe Tijd	Nieuwe Tijd
	Aardewerk	Middeleeuwen	Middeleeuwen
105402	Vuursteen	Mesolithicum	Neolithicum
105401	Vuursteen	Mesolithicum	Neolithicum
105400	Vuursteen	Mesolithicum	Neolithicum
105399	Vuursteen	Mesolithicum	Mesolithicum
106697	onbekend	onbekend	onbekend
105398	Vuursteen	Mesolithicum	Mesolithicum
26446	Grafheuvel (lijksilhouet, grafkuil)	Laat Neolithicum	Midden Bronstijd
43214	Kerkhof (ijzer en doodskest)	Nieuwe Tijd	Nieuwe Tijd
26448	onbekend	Late Romeinse Tijd	Late Romeinse Tijd
31828	Kerk	Late Middeleeuwen	Late Middeleeuwen
403375	Aardewerk	Neolithicum	Nieuwe Tijd
	(vuur)steen en houtskool	Paleolithicum	Nieuwe Tijd
	Greppel	Mesolithicum	Neolithicum
	Glas/metaal	Vroege Bronstijd	Nieuwe Tijd
59324	Steen	Vroeg Romeinse Tijd	Nieuwe Tijd

Contact met enkele lokale amateur-archeologen en de plaatselijke heemkundekring heeft geen aanvullende informatie opgeleverd. Het meldpunt archeologie van de provincie Utrecht is niet nader geraadpleegd anders dan de beschikbare literatuur.

2.3 Archeologische verwachting

2.3.1 *Cultuurhistorische Hoofdstructuur Provincie Utrecht*

Volgens de Cultuurhistorische Hoofdstructuur van de Provincie Utrecht ligt het plangebied in een zone met een hoge archeologische verwachting.

2.3.2 *Indicatieve Kaart van Archeologische waarden (IKAW)*

De IKAW (Archeologische Kaart van Archeologische Waarden) is een tweede belangrijke bron van informatie. Aan de hand van bodemkundige gegevens en eerder gedane archeologische waarnemingen is door de RACM (Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten) een kaart gemaakt waarop is aangegeven wat de kans is om in een bepaald gebied archeologie aan te treffen: laag, middelhoog of hoog. Zoals de naam al aangeeft gaat het hier, vanwege schaal en extrapolatie, slechts om een ruwe indicatie.

Volgens de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) geldt voor het plangebied een hoge archeologische verwachting (zie tekening 178999-RACM).

2.3.3 *Gespecificeerde archeologische verwachting*

De onderstaande gespecificeerde archeologische verwachting gaat uit van een intact bodemprofiel en hangt sterk samen met de aanwezigheid van een intact plaggendek.

Onder dit plaggendek kunnen eventueel aanwezige archeologische resten goed zijn bewaard. Het plangebied heeft daardoor een hoge informatiewaarde met betrekking tot resten vanaf de Steentijd tot en met de Vroege Middeleeuwen. In het plangebied worden onder het plaggendek met name nederzettingssporen verwacht uit de periode vanaf het Neolithicum, maar ook resten van grafheuvels en/ of urnenvelden. Ook kunnen kleinere (jacht)kampjes uit het Mesolithicum worden verwacht. Vondsten uit het Paleolithicum zullen bestaan uit losse vondsten. In het plaggendek zelf worden vooral resten uit de Middeleeuwen en de Nieuwe tijd verwacht, zoals nederzettingssafval en resten van agrarische activiteit. Mogelijk is de bodem ter plaatse van het plangebied verstoord als gevolg van de bouw van het voormalige bejaardenhuis. Het plangebied ligt op de Zuidereng (het zuidelijke gedeelte van de Soestereng), een stuwwal waarop de oude bouwlanden van Soest liggen. Dit gebied is vanaf de Late Middeleeuwen (vanaf circa 1300 na Chr.) geleidelijk opgehoogd met plaggen. De onderliggende archeologische resten zijn waarschijnlijk goed geconserveerd, en hebben daardoor een hoge informatiewaarde. Het plangebied is bovendien tot circa 10 jaar geleden onbebouwd geweest. De enige mogelijk verstoring kan zijn veroorzaakt door de bouw van het huidige Molenschot terrein. Aangezien de geplande nieuwbouw zich buiten de huidige bebouwing bevindt, is de kans groot dat binnen dit gedeelte van het plangebied nog intacte enkeerdgronden voorkomen. Onder het plaggendek kunnen intacte vindplaatsen worden aangetroffen. De vondstdichtheid van vindplaatsen onder esdekken is meestal laag tot matig hoog¹¹.

Datering

In het plangebied worden archeologische resten vanaf het (Paleolithicum)/Mesolithicum tot en met de Nieuwe tijd verwacht. Gezien de aanwezigheid van een grafheuvel en waarnemingen uit de periode Neolithicum - Bronstijd in het gebied ten zuiden van het plangebied wordt met name de kans op de aanwezigheid van archeologische resten en/of sporen uit deze periode hoog ingeschat.

Complex

Paleolithicum t/m Laat-Neolithicum: uit deze perioden worden op de hoger gelegen dekzandruggen en/of stuwwallen vooral resten verwacht die samenhangen met een mobiele leefwijze, zoals kort bewoonde kampjes.

Laat-Neolithicum t/m Nieuwe tijd: uit deze perioden worden vooral resten verwacht die de weerslag vormen van een sedentaire leefwijze, zoals nederzettingen (op de top van dekzandruggen en stuwwallen), resten van agrarische activiteit, grafvelden en grafheuvels (op met name de flanken). Ook worden in laaggelegen gedeeltes van het landschap resten van religieuze/rituele activiteit verwacht, zoals depots en offers.

Romeinse tijd: uit deze periode worden vooral vondsten verwacht die de weerslag vormen van een uitwisseling tussen Romeinen en de inheemse bevolking, zoals Romeinse objecten (aardewerk/munten) in een inheemse context (wel dient hierbij opgemerkt te worden dat in de directe omgeving van het plangebied niet veel archeologische resten en/of sporen uit deze periode bekend zijn).

Omvang

De omvang van de mogelijk aanwezige archeologische vindplaatsen/resten varieert sterk. Tijdelijke kampementen uit het Paleolithicum en Mesolithicum zijn vaak van geringe

11. Tol, A., Verhagen P. et al., 2000. Prospectief boren: een studie naar de betrouwbaarheid en toepasbaarheid van booronderzoek in de prospectiearcheologie. *RAAP-rapport 1000*, Amsterdam.

omvang, te denken valt aan een straal van 10 tot 40 meter. Nederzettingen vanaf het Neolithicum bestaan vaak uit één of meerdere huizen, met een oppervlakte variërend tussen 75 à 100 m² (Neolithicum en IJzertijd) en 175 à 200 meter (midden-Bronstijd) per huis. Opstallen en spiekers hebben meestal een oppervlakte van circa 5-10 m². In het geval van menselijke begravingen en votiefdepots gaat het om puntlocaties met een klein oppervlak. Grafheuvels variëren tevens sterk in omvang.

Locatie

Binnen het gehele plangebied, en met name onder het aanwezige plaggendek.

Uiterlijke kenmerken

Paleolithicum tot Laat-Neolithicum: vuursteenverspreiding, indicaties van bewerking van vuursteen, halffabrikaten, productieafval, productiegereedschap o.a. geweiknoppen en klopstenen. Indicatie van kortdurende nederzetting/kamp: haardkuilen, verbrand vuursteen. Indicaties van jacht/voedselverzameling en -bereiding: werktuigen, spitsen, bijlen, schrabbers, stekers.

Laat-Neolithicum tot en met Nieuwe tijd: resten en structuren die wijzen op een sedentair, agrarisch bestaan. Nederzettingen: paalgaten (huizen, spiekers, opstallen, schuren), greppels, waterputten met houten beschoeiingen, afvalkuilen en erfafscheidingen. In de Romeinse tijd ook stenen funderingen. Vondsten: met name aardewerk: tot en met de IJzertijd handgevormd, vanaf de Romeinse tijd ook gedraaid aardewerk en uitheems aardewerk (terra sigillata, terra nigra, amforea). Daarnaast worden verbrand bot en metaal verwacht. In diepe grondsporen, zoals greppels en waterputten, kan ook niet-verbrand bot en hout worden aangetroffen.

Tussen het Laat-Neolithicum en de IJzertijd periode-specifieke wijze van het begraven / cremieren van de doden: individueel in vlakgraf met grafgiften, dan wel onder of in een grafheuvel of in een urnenveld. Daarnaast kunnen uit deze periode votiefdepots worden aangetroffen, bestaande uit één of meerdere objecten die ongebruikt of onbeschadigd met opzet in een bepaalde context zijn geplaatst. Het gaat meestal om gepolijste stenen bijlen (Neolithicum), of metalen bijlen en/of wapens (Bronstijd t/m Romeinse tijd).

Diepteligging

De verwachte archeologische resten kunnen vanaf het maaiveld tot een diepte van circa 1,5 m -mv worden aangetroffen. In het plaggendek zelf worden vooral resten uit de Middeleeuwen en de Nieuwe tijd verwacht, zoals nederzettingsafval en resten van agrarische activiteit alsmede omhooggewoelde waarden uit onderliggende lagen verwacht. Onderin het plaggendek, in de mogelijk nog aanwezige (deels) intacte Apb-, E-, en/of B-horizont en de (top van de) C-horizont kunnen (deels) intacte archeologische waarden worden verwacht zoals archeologische lagen en nederzettingssporen zoals paalsporen. Gezien de vermoedelijke dikte van het plaggendek zal dat zijn op een diepte van 50 à 100 cm - mv.

In het plangebied worden onder het plaggendek met name nederzettingen verwacht uit de periode vanaf het Neolithicum, maar ook resten van grafheuvels en/ of urnenvelden. Ook kunnen kleinere (jacht)kampjes uit het Mesolithicum worden verwacht. Vondsten uit het Paleolithicum zullen bestaan uit losse vondsten.

Verstoringsen

Het plangebied is van oudsher in gebruik geweest als bouwland (tot 10 jaar gelden). Hierdoor kan de bovengrond zijn verstoord als gevolg van agrarische activiteiten in het verleden - verwacht wordt dat de oorspronkelijk aanwezige A-, E-, en/of B-horizont (deels)

in het plaggendek is opgenomen. Met name de vroegste fase van plaggenbemesting, totdat het plaggendek dik genoeg was, zal de eventueel aanwezige archeologische waarden hebben beschadigd. Indien een intact esdek aanwezig is dan zijn eventueel aanwezige archeologische resten hieronder (zoals paalsporen) echter (grotendeels) bewaard gebleven. Circa 10 jaar geleden is men begonnen met de bouw van het terrein. Hierbij zal (ten minste) ter plaatste van de huidige bebouwing de bodem ernstig zijn verstoord. Verwacht wordt wel het bodemprofiel buiten de huidige bebouwing nog (grotendeels) intact is en dat de (mogelijk aanwezige) onderliggende archeologische resten waarschijnlijk goed zijn geconserveerd, en daardoor een hoge informatiewaarde hebben. Wel heeft het verkennend bodemonderzoek aangetoond dat (plaatselijk) de bodem tot circa 1,0 m -mv en zelfs 1,35 tot 2,5 m - mv is verstoord.

Aangezien de geplande nieuwbouw zich buiten de huidige bebouwing bevindt, is de kans groot dat binnen dit gedeelte van het plangebied nog intacte enkeerdgronden voorkomen. Onder het plaggendek kunnen intacte vindplaatsen worden aangetroffen. De vondstdichtheid van vindplaatsen onder esdekken is meestal laag tot matig hoog¹². Op basis van het eerder uitgevoerde verkennende bodemonderzoek kan gesteld worden dat er inderdaad een plaggendek aanwezig is, en dat de dikte hiervan veelal 1 m bedraagt. Ook blijkt hieruit dat de bodem plaatselijk diepere dan het aanwezige plaggendek is verstoord. De mate van verstoring dient door middel van een veldonderzoek te worden vastgesteld.

2.4 Advies voor vervolgonderzoek

Het plangebied ligt op de Zuider- of Soestereng, een stuwwal waarop de oude bouwlanden van Soest liggen. Dit gebied is vanaf de vroege middeleeuwen geleidelijk opgehoogd met plaggen. De onderliggende archeologische resten zijn waarschijnlijk goed geconserveerd, en hebben daardoor een hoge informatiewaarde. Het plangebied is bovendien tot circa 10 jaar geleden onbebouwd geweest. De enige mogelijk verstoring kan zijn veroorzaakt door de bouw van het huidige Molenschot terrein. Aangezien de geplande nieuwbouw zich buiten de huidige bebouwing bevindt, is de kans groot dat binnen dit gedeelte van het plangebied nog intacte enkeerdgronden voorkomen. Onder het esdek kunnen intacte vindplaatsen worden aangetroffen. De vondstdichtheid van vindplaatsen onder esdekken is meestal laag tot matig hoog¹³.

Door de gemeente Soest is geadviseerd om in het dit plangebied een *karterend booronderzoek* uit te voeren (zie bijlage 2). Dit karterend booronderzoek vormt de eerste fase van een inventariserend veldonderzoek (IVO). Het IVO heeft als primaire doel het toetsen van het gespecificeerde verwachtingsmodel. Hiernaast dient een dergelijk onderzoek om eventueel aanwezige archeologische vindplaatsen op te sporen en de bodemkwaliteit (gaafheid) te bepalen.

Vanwege de lage vondstdichtheid enerzijds en de hoge informatiewaarde van de aanwezige archeologische resten anderzijds wordt geadviseerd het gespecificeerde verwachtingsmodel te toetsen door middel van een karterend booronderzoek conform

12. Tol, A., Verhagen P. et al., 2000. Prospectief boren: een studie naar de betrouwbaarheid en toepasbaarheid van booronderzoek in de prospectiearcheologie. *RAAP-rapport 1000*, Amsterdam.

13. Tol, A., Verhagen P. et al., 2000. Prospectief boren: een studie naar de betrouwbaarheid en toepasbaarheid van booronderzoek in de prospectiearcheologie. *RAAP-rapport 1000*, Amsterdam.

methode S2 uit de Leidraad voor karterend booronderzoek van de SIKB¹⁴. Deze methode geldt als een brede zoekoptie in zandgebieden. Deze methode is echter niet of minder geschikt om grafheuvels of grafvelden te traceren. Dergelijke archeologische waarden kunnen het best door middel van een proefsleuvenonderzoek worden opgespoord.

Onder de nieuwe monumentenwet die per 1 september van kracht is, zal de gemeente het bevoegd gezag vormen inzake de archeologie. Voor het onderzoek dient een Plan van Aanpak te worden opgesteld, maar bij een volledige beschrijving van de werkzaamheden in de offerte kan ook hiermee volstaan worden (dit is hier het geval). Er geldt voor het PVA geen goedkeuringsvereiste door een bevoegd gezag.

Op basis van de resultaten van het karterend onderzoek wordt, indien vindplaatsen worden aangetroffen, advies uitgebracht over een eventueel vervolgonderzoek- de waarderende fase. Het waarderend vervolgonderzoek zal bestaan uit een proefsleuvenonderzoek. Het doel van het waarderende vervolgonderzoek is het vaststellen van de ligging, omvang, aard, conservering en datering van de vindplaatsen. De resultaten van het karterend booronderzoek kunnen ook aantonen dat verder vervolgonderzoek binnen (in een deel van) het plangebied niet noodzakelijk is.

14. Idem.

3 Veldonderzoek

3.1 Doel- en vraagstelling

Doel van het inventariserend veldonderzoek is het toetsen van de archeologische verwachting op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek en het vaststellen in hoeverre archeologische resten aan- of afwezig zijn. Daarnaast wordt de bodemgesteldheid in het onderzoeksgebied vastgesteld. Het onderzoek dient antwoord te geven op de volgende vragen:

- Wat is de bodemopbouw (hoe dik is het plaggendek en zijn er nog (deels) intacte bodemhorizonten aanwezig?)
- Zijn er aanwijzingen voor bodemverstoringen? Zo ja, tot hoe diep reikt deze verstoring?
- Is er binnen het plangebied een vindplaats aanwezig en/of zijn er archeologische indicatoren aangetroffen die hierop kunnen wijzen?
- Indien archeologische lagen aanwezig zijn; op welke diepte bevinden deze zich en wat is de maximale diepte?
- Waaruit bestaan of bestaan deze archeologische laag of lagen?
- In welke mate stemmen de resultaten van het veldwerk overeen met de verwachtingen van de bureaustudie?
- Wat zijn de aanbevelingen? Is nader onderzoek noodzakelijk? En zo ja, waaruit kan deze bestaan?

Op basis van de resultaten wordt in dit rapport een advies uitgebracht over de mogelijke vervolgstappen m.b.t. de archeologie.

3.2 Onderzoekopzet en werkwijze

Om de in het bureauonderzoek opgestelde verwachting te toetsen is een inventariserend veldwerk uitgevoerd. Dit kan door middel van oppervlaktekartering, grondboringen, proefsleuven of een combinatie hiervan. Er is voor gekozen om in eerste instantie een karterend booronderzoek uit te voeren. Het gekozen booronderzoek is een methode om de mate van antropogene verstoring en/of bodemerosie van het te onderzoeken gebied te kunnen bepalen. Verder kunnen hiermee met name nederzettingsterreinen worden opgespoord. De boringen worden gezet volgens de methode E2 uit de leidraad voor karterend booronderzoek van de SIKB. Deze methode geldt als een brede zoekoptie voor archeologische vindplaatsen in zandgebieden. Deze methode is echter niet of minder geschikt om grafheuvels of grafvelden te traceren. Dergelijke archeologische waarden kunnen het best door middel van een proefsleuvenonderzoek worden opgespoord.

De dichtheid bedraagt 20 boringen per hectare. De boringen zijn gezet in een driehoeksgrid (20 m tussen de raaien en 25 m tussen de boringen¹⁵) met een Edelmanboor met een diameter van 15 cm. De boorkernen zijn gezeefd over een maaswijdte van 4 mm. De zeefresiduen zijn geïnspecteerd op het voorkomen van archeologische indicatoren zoals aardewerk, bot, houtskool, verbrande leem, vuursteen

15. Dit basisgrid is vanwege de aanwezigheid van leidingen, asfalt en bebouwing plaatselijk aangepast. Voor het boorgrid wordt verwezen naar tekening 178990-S1.

etc. De boringen zijn beschreven volgens NEN 5104 en de bodemkundige kenmerken zoals bodemhorizonten. De positie van de boringen is ingemeten ten opzichte van bestaande structuren in het landschap, zoals greppels en paden. De hoogte van de boringen is niet ingemeten, aangezien er niet sprake is van significante hoogteverschillen.

Daarnaast is (indien mogelijk) de oppervlakte van het terrein geïnspecteerd op de aanwezigheid van in het veld zichtbare structuren en verkleuringen. Ook is gelet op aan het maaiveld aanwezige archeologische indicatoren. Dit is gebeurd tijdens het uitvoeren van het booronderzoek; hierbij zijn alleen de boorraaien gekarteerd. Dit bleek echter vrijwel onmogelijk door de aanwezigheid van tegels, asfalt en begroeiing (braamstruiken, bomen, gras). Het veldwerk is in november 2007 uitgevoerd en duurde in totaal 3 dagen.

Om de mate van bodemverstoring vast te stellen en voor het opsporen van vindplaatsen zijn binnen het plangebied in totaal 50 boringen geplaatst¹⁶. De boringen zijn doorgezet tot ten minste 30 à 50 cm in de onverstoorde ondergrond (C-horizont). Hiervan zijn 12 boringen gezet tot 100 cm - mv. Hiernaast zijn 24 boringen gezet tot een diepte tussen 101 en 120 cm - mv en 13 boringen tussen 121 cm en 200 cm - mv. Tenslotte is één boring doorgezet tot 220 cm - mv. In totaal zijn 4 boringen na meerdere pogingen gestaakt door de aanwezigheid van boomwortels en/of leidingen (boringen 003, 013, 039 en 047). Voor de diepere bodemopbouw is gebruikt gemaakt van de boorstaten van het eerder uitgevoerde verkennende bodemonderzoek.

De veldwerkzaamheden zijn uitgevoerd op basis van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 3.1 (VS03).

3.3 Resultaten

3.3.1 Bodemopbouw

De opbouw van de bodem en ondergrond is weergegeven in de boorstaten (bijlage 4), kaart 178999-S1 (situatie met boorpunten) en tabel 3.1. Tot een diepte van 520 cm -mv (de uiterste boordiepte¹⁷) zijn voornamelijk zwak siltige, slecht gesorteerde fijne tot zeer grove zanden aangetroffen, die worden geïnterpreteerd als Jonge Dekzanden en stuwwalzanden. Binnen het gehele plangebied, is zoals werd verwacht, een plaggendek aangetroffen, met een dikte van 40 à 100 cm. Hieronder bevindt zich over het algemeen het 'schone', onverstoorde stuwwalzand. Veelal is de ondergrond echter dieper verstoord. Op veertien locaties, redelijk verspreid over het onderzoeksgebied, zijn direct onder het plaggendek (met of zonder in het plaggendek opgenomen E-, B- en/of BC-horizonten) in het zand restanten van een oude podzolbodem aangetroffen. Het gaat hierbij meestal om een veelal 5 à 10 cm dunne (vage) BC-horizont (14 boringen). Hiernaast is éénmaal een EC-horizont aangetroffen¹⁸ (boring 002) alsmede een (deels) intacte B-horizont (boring 025). Over het algemeen kan gesteld worden dat het grootste deel van het bodemprofiel tot in de C-horizont is verstoord. Voor een overzicht van de verstoringsdieptes wordt verwezen naar kaart 178999-S1 (situatie met boorpunten) en tabel 3.2.

16. Er zijn enkele boorpunten afgefallen vanwege de aanwezigheid van bomen, asfalt en kabels en leidingen.

17. Boring 004 van het eerder uitgevoerde verkennend bodemonderzoek (Oranjewoud 2007).

18. Dit is een licht verstoorde laag bestaande uit zand van de C-horizont met daarin vermengd de oorspronkelijk aanwezige EB-horizont.

Tabel 3.1.
Globale bodemopbouw.

Diepte -mv van onderzijde van de laag	Laag	Omschrijving
40-100 cm	Plaggendek (Aap-horizont)	Zwak siltig, matig humeus, matig kiezelhoudend, zwak tot matig grindig, matig fijn zand.
10-100 cm	Plaggendek met daarin opgenomen de E-horizont (AE-horizont), de B-horizont (AB-horizont), BC-horizont en/of de top van C-horizont (AC-horizont)	Zwak siltig, matig humeus, zwak tot matig grindig, matig fijn tot zeer grof zand en kiezels.
100-520 cm (einddiepte van boring)	Natuurlijke ondergrond: Stuwwalzand (C-horizont) met eventueel in de bovenste 30 cm een restant van een podzolbodem	Zwak siltig, matig tot uiterst grindig, slechts gesorteerd, matig tot uiterst grof zand of grind met af en toe fijnzandige zandlaagjes en kiezels.

Tabel 3.2.
Verstoringsdiepte in cm - mv per boorpunt. In lichtgroen is aangegeven op welke locaties de bodemverstoring ondieper is dan de diepte van de C-horizont.

Boorpunt	Verstoringsdiepte in cm - mv	Diepte bovenkant C-horizont in cm - mv	Boorpunt	Verstoringsdiepte in cm - mv	Diepte bovenkant C-horizont in cm - mv
001	100	100	031	90	90
002	55	120	032	>75	-
003	40	40	033	>100	-
004	70	70	034	115	115
006	75	75	036	90	90
007	70	70	037	60	70
008	55	80	038	50	50
011	90	90	039	>50	-
012	90	110	040	50	55
013	>90	-	041	>90	-
014	45	45	042	100	100
015	100	100	043	60	60
016	50	50	044	75	75
017	95	95	045	80	80
018	70	100	046	75	75
019	70	70	047	>50	-
020	130	130	048	55	55
021	60	60	049	100	130
022	65	65	050	45	60
023	80	100	051	50	70
024	60	60	052	60	60
025	80	150	053	60	60
026	85	95	054	60	60
027	70	80	055	75	75
030	60	60	056	70	70

Een meer gedetailleerde beschrijving van de verschillende lagen is als volgt:

Humushoudende en verstoorde bovenlaag - plaggendek (Aap-horizont)

In nagenoeg alle boringen is een humeuze bovenlaag aangetoond welke een lichtbruingrijze tot donkerbruingrijze of een donkerbruine kleur heeft en een matig humusgehalte. Veelal is deze laag matig grind- en kiezelhoudend. Er komen in beperkte mate baksteen- en/of puinfragmentjes in voor. De gevonden samenstelling en vrij homogene structuur van de bovenlaag wijzen in combinatie met de resultaten van het bureauonderzoek erop dat het hier gaat om een plaggendek, een laag die door vermoedelijk eeuwenlange grondbewerking en ophoging is ontstaan. Het is aan de aard en dikte van de deklaag niet duidelijk te zien uit welk strooisel/plaggenmateriaal het is opgebouwd. Wanneer hoofdzakelijk heideplaggen zijn gebruikt, betreft het zeer donker,

sterk smerend materiaal. Dit is hier niet het geval. Mogelijk is het een combinatie van verwerkte heide(veen)plaggen, grasplaggen en bosstrooisel in het humeuze dek.

Over het algemeen is het onderste gedeelte van het plaggendek, in de boorstaten veelal als afzonderlijke laag weergegeven, vermengd met de oorspronkelijke aanwezige E- en B-horizont. Ook komt het regelmatig voor dit deel van het plaggendek is vermengd met de top van de onderliggende C-horizont.

Restanten van podzolbodems

In het overgrote deel van het onderzoeksgebied zijn geen intacte bodemprofielen aangetroffen onder het plaggendek (zie kaart 178999-S1; situatie met boorpunten). Bij de ontginning en mogelijk latere grondbewerkingen (zoals de bouw van de bestaande flat en woningen alsmede kabels en leidingen) is de oorspronkelijke podzolbodem klaarblijkelijk verstoord en in de bouwvoor opgenomen. In de onderste lagen van het plaggendek is in een enkel geval soms nog enig loodzand van de oude E- of EB-horizont herkenbaar. Er moet rekening mee worden gehouden dat de oorspronkelijke bodem niet dikker is geweest dan circa 60 cm, waardoor deze vrij snel verdwenen kan zijn door landbouwactiviteiten.

Op dertien locaties, redelijk verspreid over het onderzoeksgebied, maar met name in het oosten en het westen van het plangebied (zie kaart 178999-S1), zijn wel restanten van een podzolprofiel aangetroffen in de top van het dekzand/stuwwalzand onder het plaggendek. Het betreft delen van de uitspoelingslaag (E-horizont) of inspoelingslaag (B-horizont). Ook zijn overgangshorizonten aangetroffen (zoals een BC-horizont). Hoewel slechts een klein deel van de oorspronkelijke bodem bewaard is gebleven, is het een aanwijzing dat de toplaag van de stuwwal hier redelijk intact is gebleven. Dit vergroot de kans op conservering van archeologische artefacten, met name in combinatie met het aantreffen van archeologische indicatoren zoals houtskool. Dergelijke indicatoren zijn echter met een uitzondering van boring 044 alleen en spaarzaam aangetroffen in het bovenste gedeelte van het plaggendek. Ook is het aannemelijk dat eventueel aanwezige grondsporen zoals paalgaten slechts zijn afgetopt en nog grotendeels intact zullen zijn.

Diepere lagen

De diepere ondergrond welke tijdens het archeologisch veldonderzoek is onderzocht tot 220 cm - mv en tijdens het verkennend bodemonderzoek is onderzocht tot 520 cm - mv, bestaat uit met name zwak siltige, matig tot uiterst grindige, matig tot uiterst grove zanden of grind. Veelal is sprake van zeer slecht gesorteerd zand, met kriskras door de grove zanden matig fijn zand (in laagjes). Ook komt plaatselijk, en soms slechts 20 m verwijderd van een locatie met uiterst grof zand, matig fijn tot zeer fijn zand voor. Er zijn geen vegetatieniveaus of bodemhorizonten zoals overstoven Ah-horizonten aangetroffen, welke indicatief kunnen zijn voor archeologische vindplaatsen.

3.3.2 Bodemtype

De Bodemkaart van Nederland geeft voor het onderzoeksgebied een hoge zwarte enkeerdgrond aan (code op de bodemkaart: gZ23-VII) bestaande uit grof zand. De humeuze bovenlaag (plaggendek) is doorgaans circa 50 tot 100 cm dik. De boorresultaten zijn prima mee in overeenstemming, al bestaat de bovengrond veelal uit matig fijn zand.

Wel is de 'zwarte' kleur van het plaggendek niet evident. Het betreft hier meer een bruine kleur, van licht tot donkerbruin. Al is bekend dat echt zwarte enkeerdgronden zelden voorkomen en dit eigenlijk donkerbruine gronden zijn.

3.3.3 Archeologie

Tijdens het booronderzoek zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen die de moeite waard waren om te verzamelen. Wel is in één boring (nr. 022) in de Aap-horizont een klein fragmentje aardewerk aangetroffen dat geplaatst kan worden in de late Nieuwe Tijd. Hiernaast zijn enkele houtskoolspikkels aangetroffen in de Aap-horizont van boorpunten 030 en 037. In deze laatste boring werd tevens in de 10 cm dikke BC-horizont een klein fragmentje kolengruis aangetroffen. Aangenomen kan worden dat deze indicatoren met de plaggenbemesting zijn opgebracht. Tenslotte zijn in de top van de C-horizont in boring 044 enkele houtskoolspikkels aangetroffen. Het is in dit geval niet geheel zeker dat de dit houtskool niet met de plaggenbemesting is opgebracht en afkomstig is van de locatie zelf. Gezien het feit zich op deze locatie tussen de Aap-horizont en de C-horizont een verstoorde menglaag bevindt (Aap-horizont vermengd met de C-horizont: AC-horizont) is het echter wel aannemelijk deze houtskoolspikkels van boven komen. Op de boringen na waarin mogelijk een (restant van) B- en/of BC-horizont is waargenomen, wil dat zeggen dat het oorspronkelijke oppervlak niet meer aanwezig is. Voor een overzicht van de aangetroffen indicatoren, locatie en diepteligging wordt verwezen naar tabel 3.3.

Tabel 3.3.
*Aangetroffen
archeologische
indicatoren, locatie en
diepteligging.*

Boorpunt	Materiaal	Diepteligging	Horizont
022	Aardewerk	55 cm - mv	Aap-horizont
030	houtskool	0 - 60 cm - mv	Aap-horizont
037	houtskool	0 - 60 cm - mv	Aap-horizont
	kolengruis	60 - 70 cm	BC-horizont
044	houtskoolspikkel	75 cm - mv	C-horizont

4 Conclusies en advies

4.1 Conclusie en advies voor vervolgonderzoek

Het plangebied ligt in Fysisch-geografisch opzicht op de Soesterberg, een stuwwal behorende tot de Utrechtse Heuvelrug. Het plangebied maakt hiernaast deel uit van de Soestereng, een oud landbouwcomplex dat dateert uit de (Late) Middeleeuwen. Op basis van de bureaustudie werd het plangebied een hoge kans op het aantreffen van archeologische waarden uit de periode van het (Laat) Paleolithicum tot en met de Nieuwe tijd toegekend. De verwachte archeologische resten zijn echter sterk afhankelijk van de intactheid van het bodemprofiel. Om deze verwachting te toetsen heeft in november 2007 een karterend booronderzoek plaatsgevonden, met als doel het toetsen van het gespecificeerde verwachtingsmodel uit de bureaustudie, het bepalen van de bodemkwaliteit (gaafheid) en om te bepalen of zich binnen het plangebied (een) vindplaats(en) bevindt of (kunnen) bevinden. Hieronder zullen de onderzoeksvragen van het karterende booronderzoek (zie paragraaf 3.1) beantwoord worden:

1. Wat is de bodemopbouw (hoe dik is het plaggendek en zijn er nog (deels) intacte bodemhorizonten aanwezig?)

Tot een diepte van 520 cm -mv (de uiterste boordiepte¹⁹) zijn voornamelijk zwak siltige, slecht gesorteerde fijne tot zeer grove zanden aangetroffen, die worden geïnterpreteerd als Jonge Dekzanden en stuwwalzanden. Binnen het gehele plangebied, is zoals werd verwacht, een plaggendek aangetroffen, met een dikte van 40 à 100 cm. Hieronder bevindt zich over het algemeen het 'schone', onverstoorde stuwwalzand. Veelal is de ondergrond echter dieper verstoord.

Op dertien locaties, redelijk verspreid over het onderzoeksgebied, zijn direct onder het plaggendek (met of zonder in het plaggendek opgenomen E-, B- en/of BC-horizonten) in het zand restanten van een oude podzolbodem aangetroffen. Het gaat hierbij meestal om een veelal 5 à 10 cm dunne (vage) BC-horizont (13 boringen). Hiernaast is éénmaal een EC-horizont aangetroffen (boring 002; C-horizont vermengd met E-horizont) alsmede een (deels) intacte B-horizont (boring 025). Over het algemeen kan gesteld worden dat het grootste deel van het bodemprofiel tot in de C-horizont is verstoord. Voor een overzicht van de verstoringsdieptes wordt verwezen naar kaart 178999-S1 (situatie met boorpunten) en tabel 3.2.

Bij de diepe boringen die reikten tot 520 cm - mv zijn geen andere bodemlagen of vegetatieniveaus in de ondergrond aangetroffen. Er is dus in dit opzicht geen aanwijzing voor archeologische vindplaatsen op diepere niveau's.

2. Zijn er aanwijzingen voor bodemverstoringen? Zo ja, tot hoe diep reikt deze verstoring?

De bodem binnen het plangebied is voor het merendeel tot in de C-horizont verstoord. Dit heeft deels te maken met het feit dat in de beginperiode van plaggendekvorming de ondergrond nog niet goed beschermd was tegen verploeging, waardoor de originele bodemhorizonten veelal in de bovengrond zijn opgenomen. Hiernaast spelen de

19. Boring 004 van het eerder uitgevoerde verkennend bodemonderzoek (Oranjewoud 2007).

grondwerkzaamheden die gepaard zijn gegaan met de realisatie van de huidige bebouwing alsmede de aanleg van kabels en leidingen een belangrijke rol. Over het algemeen kan gesteld worden dat de bodem tot op een diepte van 40 à 130 cm - mv is verstoord. Plaatselijk is deze bodemverstoring ernstiger. Voor de verstoringsdiepte wordt verwezen naar kaart 178999-S1 (situatie met boorpunten) en tabel 3.2.

3. Is er binnen het plangebied een vindplaats aanwezig en/of zijn er archeologische indicatoren aangetroffen die hierop kunnen wijzen?

Hoewel enkele houtskoolspikkels, een fragmentje aardewerk, en een fragment kolengruis is aangetroffen, zijn er geen bewijzen aangetroffen die kunnen wijzen op de aanwezigheid van archeologische waarden in de bodem.

4. Indien archeologische lagen aanwezig zijn; op welke diepte bevinden deze zich en wat is de maximale diepte?

Niet van toepassing.

5. Waaruit bestaan of bestaan deze archeologische laag of lagen?

Niet van toepassing.

6. In welke mate stemmen de resultaten van het veldwerk overeen met de verwachtingen van de bureaustudie?

Op basis van de bureaustudie luidde de verwachting dat zich binnen het plangebied archeologische waarden zouden kunnen bevinden uit de periode van het Paleolithicum tot en met de Nieuwe Tijd, en met name uit de periode van het laat Neolithicum en de Bronstijd. De verwachte diepteligging lag tussen de 50 en 150 cm -mv. De aanwezigheid van intacte archeologische waarden hangt echter nauw samen met de intactheid en kenmerken van het bodemprofiel.

Ten eerste blijkt de verwachte bodemkundige situatie in grote lijnen correct te zijn. Een vrij dik plaggendek ofwel oud-bouwlanddek is aangetroffen en deze kan bescherming hebben geboden aan onderliggende lagen en archeologische resten tegen natuurlijke en menselijke invloeden.

De kanttkening moet geplaatst worden dat het plaggendek over het algemeen gekenmerkt wordt door een onderlaag waarin de oorspronkelijk aanwezige bodemhorizonten zijn opgenomen. Over het algemeen gaat het daarom om een A-C-horizont. De maximale diepteligging van archeologische resten kan op basis van het veldonderzoek gesteld worden op circa 150 cm -mv, in overeenstemming met de eerdere verwachting. Grondsporen zoals paalsporen zouden eventueel nog iets dieper kunnen liggen, maar hiervoor kunnen met de gehanteerde methode geen aanwijzingen worden gevonden.

De bodemverstoring en ruimtelijke variatie daarin kon niet worden ingeschat op basis van bureauonderzoek. Het veldonderzoek heeft in dit opzicht waardevolle informatie opgeleverd.

De verwachting dat in de bodem mogelijk archeologische resten uit het Paleolithicum tot de Middeleeuwen voorkomen, is niet uitgekomen. Er zijn geen relevante indicatoren aangetroffen die kunnen wijzen op de aanwezigheid van een vindplaats binnen het plangebied. Er werd rekening gehouden met de aanwezigheid van (resten van) nederzettingen op met name de top van de dekzandrug. Hiervoor zijn echter geen

aanwijzingen gevonden. Bovendien betreft de locatie (vermoedelijk²⁰) de flank van een dekzandrug, waar de kans op de aanwezigheid van (restanten van) grafheuvels, grafvelden en urnenvelden hoog wordt ingeschat. De aan- of afwezigheid van grafheuvels, grafvelden en urnenvelden kon met de gehanteerde methode echter niet worden aangetoond.

7. Wat zijn de aanbevelingen? Is nader onderzoek noodzakelijk? En zo ja, waaruit kan deze bestaan?

Zie paragraaf 4.2.

4.2 Aanbevelingen

Op basis van het bureau- en veldonderzoek kan worden geconcludeerd dat de bodem binnen het plangebied grotendeels tot in de C-horizont is verstoord. Hoewel op enkele locaties restanten van een B- en/of BC-horizont zijn aangetroffen, gaat het om zeer dunne lagen. Aangenomen kan worden dat de oorspronkelijk aanwezige bodemhorizonten door agrarische werkzaamheden in het plaggendeek zijn opgenomen en dat daarbij de top van de C-horizont veelal is verstoord. Hoewel in theorie eventueel aanwezige grondsporen slechts afgetopt kunnen zijn, kan dit met de gehanteerde onderzoeksmethode niet voldoende worden aangetoond. In combinatie met de afwezigheid van archeologische indicatoren zoals aardewerk, houtskool en (archeologische (bodem)lagen, wordt de kans op de aanwezigheid van intacte archeologische nederzettingssporen laag ingeschat. Analyse van de bodemopbouw, bodemverstoring en de aan- of afwezigheid van archeologische indicatoren liggen hieraan ten grondslag.

Geconcludeerd kan worden dat met het karterende booronderzoek nederzettingssporen niet zijn aangetoond. De kans op de aanwezigheid van dergelijke sporen wordt daarom laag ingeschat. De aan- of afwezigheid van grafheuvels, grafvelden en urnenvelden kan echter niet met de gehanteerde onderzoeksmethode worden getoetst. Hiertoe dient een proefsleuvenonderzoek²¹ plaats te vinden in het gebied dat als een kansrijke zone bestempeld kan worden (zie kaartbijlage 178999-S3; situatie met kansrijke en kansarme zones). Binnen deze kansrijke zone zullen echter (vooralsnog) niet overal bodemverstorende werkzaamheden plaatsvinden. Voor het gebied waar daadwerkelijk gebouwd gaat worden, en waar dus archeologiebedreigende grondwerkzaamheden zullen plaatsvinden (kansrijke zone 1), wordt aanbevolen voor aanvang van de werkzaamheden

-
20. Op basis van zowel de bureaustudie als het veldonderzoek is niet precies vast te stellen waar de flank begint en eindigt en waar gesproken kan worden van de top van de dekzandrug. Een proefsleuvenonderzoek kan hier wellicht meer duidelijkheid in verschaffen.
21. Een proefsleuvenonderzoek is de meest efficiënte methode om (mogelijk aanwezige) sites met een lage vondstdichtheid en een grondsporenniveau zoals grafvelden, op te sporen (zie onder meer bijlage 2 en het protocol inventariserend veldonderzoek, KNA versie 3.1). Aangezien binnen de aangewezen kansrijke zone rekening gehouden dient te worden met de aanwezigheid van (restanten van) grafheuvels, grafvelden en urnenvelden, die (indien aanwezig) zichtbaar (kunnen) zijn in de vorm van grondsporen, is een proefsleuvenonderzoek de aangewezen manier om ze op te sporen.

een *karterend* proefsleuvenonderzoek^{22 en 23} uit te voeren (zie kaartbijlagen 178999-S3 en met name 178999-S4 (situatie met aanbevelingsgebieden). Voor het gebied waar (vooralsnog) géén bodemingrepen zijn gepland maar dat wel als een kansrijke zone aangemerkt kan worden (kansrijke zone 2) wordt aanbevolen om in de in de noodzakelijke vrijstelling(en) en vergunning(en) een bepaling op te nemen waarin geëist wordt dat, indien hier toch bodemverstorende werkzaamheden plaats gaan vinden die tot in de ongestoorde ondergrond reiken, ook hier de werkzaamheden voorafgegaan dienen te worden door nader archeologisch onderzoek in de vorm van een *karterend* dan wel *waarderend* proefsleuvenonderzoek. Ten slotte wordt aanbevolen om die gebieden die ernstig zijn verstoord²⁴ en dientengevolge kunnen worden aangemerkt als een kansarme zone (zie kaartbijlage 178999-S3; situatie met kansrijke en kansarme zones) vrij te geven (zie aanbevelingsgebied C op kaartbijlage 178999-S4; situatie met aanbevelingsgebieden). De aanbevelingen zijn beknopt samengevat op de volgende bladzijde.

De implementatie van de bovenstaande aanbeveling is afhankelijk van het oordeel van het bevoegd gezag, in deze de gemeente Soest.

Het rapport is op 14 mei, 19 mei en 13 juni 2008 inhoudelijk beoordeeld door respectievelijk mevrouw M. Alkemade van Vestigia Archeologie & Cultuurhistorie en mevrouw L. Wouters van het Steunpunt Archeologie en Monumenten Utrecht (STAMU). Op 18 juni 2008 heeft mevrouw M. Alkemade van Vestigia de gemeente Soest geadviseerd om het rapport goed te keuren en definitief te maken.

Altijd bestaat er de mogelijkheid dat er tijdens graafwerkzaamheden in het vrijgegeven deel van het plangebied toch (losse) sporen en/of vondsten worden aangetroffen. Het betreft dan vaak kleine sporen of resten die niet door middel van een booronderzoek kunnen worden opgespoord. Indien dergelijke sporen worden aangetroffen bestaat er een wettelijke verplichting tot het binnen drie dagen melden aan het bevoegd gezag (Monumentenwet 1988, artikel 53). In dit geval de gemeente Soest en/of de provinciaal archeoloog van Utrecht.

-
22. Het is niet de taak van deze rapportage om in detail aan te geven waar exact de sleuven binnen het aanbevelingsgebied (kansrijke zone 1) dienen te komen, welke vorm ze moeten hebben en hoeveel het er moeten zijn. Dit is een wezenlijk onderdeel van een nog op te stellen Plan van Eisen (PvE). Uiteraard kan Oranjewoud een dergelijk PvE opstellen.
 23. Er wordt hier specifiek een *karterend* onderzoek aanbevolen, en wel om de volgende redenen: 1) er zijn vooralsnog geen vindplaatsen aangetroffen die moeten worden gewaardeerd. Van een *waarderend* onderzoek kan dan ook geen sprake zijn. 2) Hoewel er al een *karterend* booronderzoek heeft plaatsgevonden en de volgende stap in het proces een *waarderend* onderzoek zou moeten zijn, was het *karterend* booronderzoek vooral gericht op het *karterend* van nederzettingsterreinen. Een dergelijk booronderzoek is (in deze regio) niet de gewijste manier om graf- en urnenvelden alsmede grafheuvels op te sporen. Een *karterend* proefsleuvenonderzoek heeft dan ook als doel om te bepalen of dergelijke waarden aanwezig zijn of niet. Zo ja, dan zal een *waarderend* onderzoek moeten plaatsvinden.
 24. Op kaartblad 178999-S3 is een gebied aangegeven dat als kansarme zone is aangemerkt. Het betreft een gebied dat tot diep in de ondergrond is verstoord en waarvoor de kans op de aanwezigheid van (intacte) archeologische waarden laag wordt ingeschat. De zone is opgebouwd die gebieden die momenteel zijn bebouwd, alsmede een zone met een diameter van 5 m vanaf de zones rondom boringen 013, 020, 032, 033, 039, 041 en 047. waarvan aangenomen kan worden dat ook hier de bodem nog tot diep in de ondergrond is verstoord.

Advies voor vervolgonderzoek

1. Voor de gebieden die tot diep in de ondergrond zijn verstoord wordt aanbevolen géén nader onderzoek uit te (laten) voeren. Dit gebied kan dientengevolge worden vrijgegeven (zie aanbevelingsgebied C op kaartbijlage 178999-S4).

2. Voor het gebied waar (vooralsnog geen bodemingrepen zijn gepland wordt aanbevolen om in de vrijstelling(en) en vergunning(en) een bepaling op te nemen waarin geëist wordt dat indien hier wél bodemverstorende werkzaamheden gaan plaatsvinden die tot in de ongestoorde ondergrond reiken, alsnog archeologisch onderzoek in de vorm van een karterend proefsleuvenonderzoek dient plaats te vinden (zie aanbevelingsgebied B op 178999-S4).

2. Voor de rest van het plangebied geldt dat zich hier mogelijk (deels) intacte resten kunnen bevinden van grafheuvels, grafvelden en/of urnenvelden (zie aanbevelingsgebied A op kaartbijlage 178999-S4. Om deze verwachting te toetsen is een proefsleuvenonderzoek noodzakelijk. Aanbevolen wordt om dit gebied door middel van een *karterend* proefsleuvenonderzoek te onderzoeken. Voor de plaats van een dergelijk onderzoek binnen de AMZ-cyclus wordt verwezen naar bijlage 2.

Literatuur en geraadpleegde bronnen

- Berendsen, H.J.A., 2004 (4^e druk). *De vorming van het land. Inleiding in de geologie en geomorfologie*. Van Gorcum, Assen.
- Deeben, J. en Rensink, E., 2005. Het Laat-Paleolithicum in Zuid-Nederland. In: Deeben, J., Drenth, E. *et al*, (red.) *De Steentijd van Nederland*. Archeologie 11/12, Stichting Archeologie, Zutphen, pp. 171-200
- Fontijn, D., 2004. 'Schatvondsten' uit de Beekdalen. De interpretatie van metaaldeposities uit de Bronstijd. In: Gerritsen, F. en Rensink, E. (red.). *Beekdallandschappen in Archeologisch Perspectief: Een Kwestie van Onderzoek en Monumentenzorg*. Nederlandse Archeologische Rapporten 28. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort, pp. 69-84.
- Lascaris, M., 2006. *Archeologisch booronderzoek op terreinen met een plaggendeek*. Archeologisch Centrum Vrije Universiteit - Hendrik Brunsting Stichting, Amsterdam.
- Locher, W.P. en Bakker, H. de 1990. *Bodemkunde van Nederland*, Den Bosch.
- Louwe Kooijmans, L.P., 2005. Hunters become farmers. In: Louwe Kooijmans *et al* (red.), 2005. *The Prehistory of the Netherlands*. Amsterdam University Press, Amsterdam, pp. 249-272.
- Hof, G.T.A. en Mohd Yusof, I., 1983. Fysisch Geografische Landschappenkaart van Nederland. *Geografisch Tijdschrift XVII-4*, Bijlage1.
- Mulder, E.F.J. de, *et al*. 2003. *De ondergrond van Nederland.*, Wolters-Noordhoff, Groningen.
- Roymans, N./F. Gerritsen, 2002: Landscape, ecology and mentalité. A long-term perspective on developments in the Meuse-Demer-Scheldt region. *Proceedings of the Prehistoric Society* 68.
- Schutte, I.A., 1996. *Gemeente Soest. Archeologisch onderzoek ten behoeve van het bestemmingsplan Noordelijke Eng. 1e herziening*. RAAP-rapport 214.
- Spek, T. 2004: *Het Drentse esdorpenlandschap. Een historisch-geografische studie*. Matrijs, Utrecht.
- STIBOKA, 1966: *Bodemkaart van Nederland 1:50000. Toelichting bij kaartblad 26 West Harderwijk en 32 West Amersfoort*. STIBOKA, Wageningen.
- Steur, G.G.L., Brus, D.J. *et al*, 1987. Deel 14 - Bodem. Stichting Wetenschappelijke Atlas Nederland (red.) *Atlas van Nederland in 20 Delen*. Staatsuitgeverij, 's Gravenhage.
- Visscher, H.C.J. e.a., 1996. *Engen in bodembeschermingsgebieden in de provincie Utrecht. Inventarisatie, bedreiging en bescherming van oude landbouwgronden met archeologische waarde*. RAAP-rapport 117.
- Tol, A. & P. Verhagen. 2004. *Optimale en standaard boormethoden* in: A. Tol e.a.

Prospectief boren. Een studie naar de betrouwbaarheid en toepasbaarheid van booronderzoek in de prospectiearcheologie. Amsterdam, RAAP (RAAP-rapport 1000). 63-81.

Verhart, L. en Arts, N., 2005. Het Mesolithicum in Zuid-Nederland. In: Deeben, J., Drenth, E. *et al*, (red.) *De Steentijd van Nederland*. Archeologie 11/12, Stichting Archeologie, Zutphen, pp. 235-260

Kaarten

Topografische kaart 1:25.000 (<http://kadata.kadaster.nl>)
Bodemkaart van Nederland, 1:50.000, kaartblad 32 West Amersfoort
Minuutplan gemeente Soest (www.dewoonomgeving.nl)
Grote Historische Atlas (1830-1855), Wolters Noordhoff, Groningen
Gemeentatlas van Kuyper (1868)
Militaire Topografische Kaart 1849 (<http://ngz.watwaswaar.nl>)
Luchtfoto's 1989 en 2003

Internet

RACM: www.racm.nl
www.soest.nl
www.kuijsten.de
www.dewoonomgeving.nl
<http://ngz.watwaswaar.nl>
IKAW: www.archis.nl
ARCHIS: www.archis.nl

Bijlage 1 : Archeologische perioden

Bijlage 1 : Archeologische perioden

Als bijlage op de resultaten en verzamelde gegevens wordt hieronder een algemene ontwikkeling van de bewonersgeschiedenis in Nederland geschetst.

Gedurende het **Paleolithicum** (300.000-8800 voor Chr.) hebben moderne mensen (homo sapiens) onze streken tijdens de warmere perioden wel bezocht, doch sporen uit deze periode zijn zeldzaam en vaak door latere omstandigheden verstoord. De mensen trokken als jager-verzamelaars rond in kleine groepen en maakten gebruik van tijdelijke kampementen. De verschillende groepen jager-verzamelaars exploiteerden kleine territoria, maar verbleven, afhankelijk van het seizoen, steeds op andere locaties.

In het **Mesolithicum** (8800-4900 voor Chr.) zette aan het begin van het Holoceen een langdurige klimaatsverbetering in. De gemiddelde temperatuur steeg, waardoor geleidelijk een bosvegetatie tot ontwikkeling kwam en de variatie in flora en fauna toenam. Ook in deze periode trokken de mensen als jager-verzamelaars rond. Voorwerpen uit deze periode bestaan voornamelijk uit voor de jacht ontworpen vuurstenen spitsjes.

De hierop volgende periode, het **Neolithicum** (5300-2000 voor Chr.), wordt gekenmerkt door een overschakeling van jager-verzamelaars naar sedentaire bewoners, met een volledig agrarische levenswijze. Deze omwenteling ging gepaard met een aantal technische en sociale vernieuwingen, zoals huizen, geslepen bijlen en het gebruik van aardewerk.

Door de productie van overschot kon de bevolking gaan groeien en die bevolkingsgroei had tot gevolg dat de samenleving steeds complexer werd. Uit het Neolithicum zijn verschillende grafmonumenten bekend, zoals hunebedden en grafheuvels.

Het begin van de **Bronstijd** (2000-800 voor Chr.) valt samen met het eerste gebruik van bronzen voorwerpen, zoals bijlen. Het gebruik van vuursteen was hiermee niet direct afgelopen.

Vuursteenmateriaal uit de Bronstijd is meestal niet goed te onderscheiden van dat uit andere perioden. Het aardewerk is over het algemeen zeldzaam. De grafheuveltraditie die tijdens het Neolithicum haar intrede deed werd in eerste instantie voortgezet, maar rond 1200 voor Chr. vervangen door begravingen in urnenvelden. Het gaat hier om ingegraven urnen met crematieresten waar overheen kleine heuveltjes werden opgeworpen, eventueel omgeven door een greppel.

In de **IJzertijd** (800-12 voor Chr.) werden de eerste ijzeren voorwerpen gemaakt. Ten opzichte van de Bronstijd traden er in de aardewerktraditie en in het gebruik van vuursteen geen radicale veranderingen op. De mensen woonden in verspreid liggende hoeven of in nederzettingen van enkele huizen. Op de hogere zandgronden ontstonden uitgebreide omwalde akkercomplexen (celtic fields). In deze periode werden de kleigebieden ook in gebruik genomen door mensen afkomstig van de zandgebieden. Opvallend zijn de verschillen in materiële welstand. Er zijn zogenaamde vorstengraven bekend in Zuid-Nederland, maar de meeste begravingen vonden plaats in urnenvelden.

Met de **Romeinse tijd** (12 voor Chr. tot 450 na Chr.) eindigt de prehistorie en begint de geschreven geschiedenis. In 47 na Chr. werd de Rijn definitief als rijksgrens van het Romeinse Rijk ingesteld. Ter controle van deze zogenaamde limes werden langs de Rijn castella (militaire forten) gebouwd. De inheems leefwijze handhaafde zich wel, ook al werd de invloed van de Romeinen steeds duidelijker in soorten aardewerk (o.a. gedraaid) en een betere infrastructuur. Onder meer ten gevolge van invallen van Germaanse stammen ontstond er instabiliteit wat uiteindelijk leidde tot het instorten van de grensverdediging langs de Rijn.

Over de **Middeleeuwen** (450-1500 na Chr.), en met name de Vroege Middeleeuwen (450-1000 na Chr.), zijn nog veel zaken onbekend. Archeologische overblijfselen zijn betrekkelijk schaars. De politieke macht was na het wegvallen van de Romeinen in handen gekomen van regionale en lokale hoofdliden. Vanaf de 10- eeuw ontstaat er weer enige stabiliteit en is een toenemende feodalisering zichtbaar. Door bevolkingsgroei en gunstige klimatologische omstandigheden werd in deze periode een begin gemaakt met het ontginnen van bos, heide en veen. Veel van onze huidige steden en dorpen dateren uit deze periode.

De hierop volgende periode 1500 – heden wordt aangeduid als **Nieuwe Tijd**.

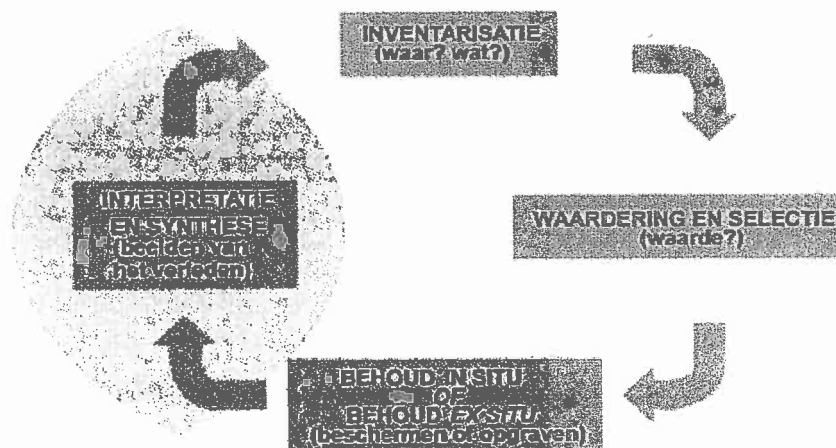
Bijlage 2 : AMZ-cyclus

Bijlage 2 : AMZ-cyclus

Het AMZ-proces

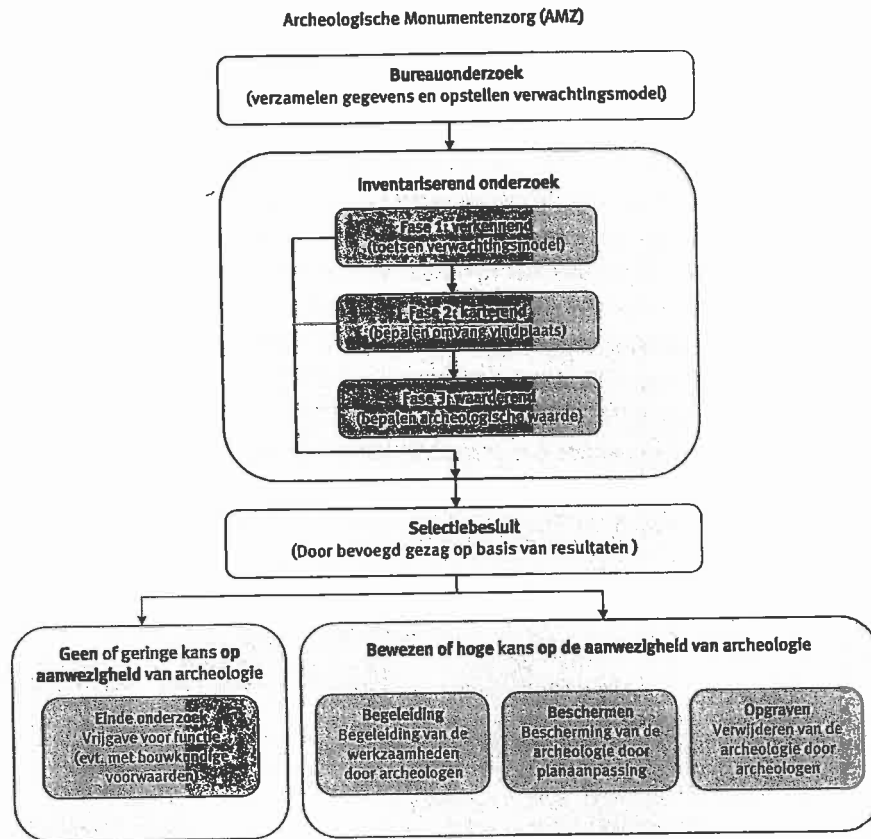
Archeologisch onderzoek in Nederland wordt in de meeste gevallen uitgevoerd binnen het kader van de zógenaamde Archeologische Monumentenzorg (AMZ). Het gehele traject van de AMZ omvat een aantal stappen die elkaar kunnen opvolgen, afhankelijk van het resultaat van de voorgaande stappen. In de procedure wordt volgens een trechtermodel gewerkt. Het startpunt ligt eigenlijk al bij het bepalen van de onderzoeksplicht. Op diverse provinciale en landelijke archeologische waardenkaarten kan namelijk worden ingezien of het plangebied ligt in een zone met een archeologische verwachting. Indien dit het geval blijkt te zijn, dan zal er in het kader van de planprocedure onderzoek verricht moeten worden om te bepalen of er archeologische waarden binnen het plangebied aanwezig zijn. Hiermee start de zogenaamde AMZ-cyclus (zie afb. 1 en 2)

Afb. 1: de AMZ-cyclus

De eerste fase: bureauonderzoek

Uitgangspunt voor het bureauonderzoek is het vaststellen van een gespecificeerd verwachtingsmodel dat op detailniveau voor het plangebied aangeeft wat er aan archeologische vindplaatsen aanwezig kan zijn. Op basis van dit verwachtingsmodel wordt bepaald of er een veldonderzoek nodig is en wat de juiste methode voor dit veldonderzoek zou moeten zijn om deze mogelijk aanwezige archeologische resten te kunnen aantonen.

Afb. 2: proces van de AMZ

De tweede fase: inventariserend veldonderzoek (IVO)

Het inventariserend veldonderzoek kan worden opgesplitst in drie subfases.

Fase 1. verkennend onderzoek

In sommige gevallen wordt er gestart met een verkennend onderzoek. Een verkennend onderzoek kent een relatief lage onderzoeksintensiteit en wordt feitelijk uitgevoerd omdat er bij het bureauonderzoek onvoldoende gegevens beschikbaar zijn om dit voldoende te kunnen onderbouwen. Dit is bijvoorbeeld het geval als er te weinig bodemkundige of geologische gegevens zijn om binnen het plangebied de verwachtingswaarden te kunnen onderbouwen of zelfs überhaupt tot een verwachtingswaarde te komen. Met een verkennend onderzoek kan tot in detail de verwachtingswaarde worden aangebracht. Zodoende kan door terugkoppeling een aangescherpt verwachtingsmodel worden gemaakt en kan karterend veldonderzoek in een vervolgfase gericht en daarmee ook kostenefficiënter worden ingezet.

Fase 2. karterend onderzoek

In de regel wordt er gestart met een karterend onderzoek. Dit veldonderzoek dient om het verwachtingsmodel uit het bureauonderzoek te toetsen en eventueel aanwezige vindplaatsen op te sporen. Het onderzoek wordt vrijwel altijd vlakdekkend uitgevoerd door middel van boringen en/of oppervlaktekarteringen of proefsleuven. Het resultaat is in de regel een overzichtskaart met de resultaten van het onderzoek. Eventueel aangetoonde vindplaatsen worden daarbij aangegeven. Indien er geen archeologische vindplaatsen worden aangetroffen of wanneer bijvoorbeeld al blijkt dat deze geheel zijn

verstoord, dan wel van geen waarde zijn, is dit meestal ook het eindstadium van de AMZ-cyclus.

Als er wel archeologische vindplaatsen worden aangetroffen of het blijkt uit de onderzoeksgegevens dat deze met zeer grote zekerheid kunnen worden verwacht, dan dient er een waardestellend onderzoek te worden uitgevoerd. Meestal is van de vindplaatsen die bij een karterend onderzoek zijn aangetroffen nog slechts in beperkte mate bekend wat de waarde ervan is.

Fase 3. waarderend onderzoek

Een waarderend onderzoek dient de fysieke kwaliteiten van een eerder aangetoonde of reeds bekende archeologische vindplaats vast te stellen en dient te leiden tot een waardestelling. Voor een waardestelling is het van belang om in elk geval de aard van de vindplaats, de exacte begrenzing in omvang en diepteligging, de datering en de mate van conservering en intactheid te weten. Een waarderend onderzoek kan worden uitgevoerd door middel van boringen of proefsleuven. Wat de beste methode is hangt sterk af van de omstandigheden en de aard van de vindplaats. In de meeste gevallen worden er voor een waardestelling proefsleuven of proefputten gegraven. Omdat met deze methode meer en betere informatie over de vindplaats kan worden verkregen dan met aanvullende booronderzoek. Proefsleuven zijn lange sleuven van twee tot vijf meter breed die worden aangelegd in de zones waar in de voorgaande onderzoeksfase aanwijzingen voor vindplaatsen zijn aangetroffen.

De derde fase: Selectie en waardering

Het eindresultaat van een waardestellend onderzoek is een selectieadvies waarin op basis van de waardestelling van de vindplaats(en) wordt aangegeven of een vindplaats behoudenswaardig is. Deze waardestelling geschiedt op basis van verschillende waarderingscriteria. De term behoudenswaardig is sterk gerelateerd aan de essentie van het rijks- en provinciaal beleid ten aanzien van de archeologische monumentenzorg. In eerste instantie gaat dit namelijk uit van het behoud van het bodemarchief *in situ* (ter plekke in de bodem). Alleen wanneer dit binnen een belangenafweging niet kan zal het stuk waardevol bodemarchief voor het nageslacht bewaard dienen te worden door middel van een opgraving. Dit wordt ook wel behoud *ex situ* genoemd. Wanneer behoud niet gewenst is vanwege een relatief geringe waarde van de vindplaats(en) kan nog worden besloten om de bodemingrepen onder archeologische begeleiding te laten uitvoeren. Ook is het natuurlijk nog mogelijk dat er helemaal geen archeologisch onderzoek meer hoeft plaats te vinden en kan het terrein worden 'vrij gegeven'.

Het bevoegd gezag zal op basis van het selectieadvies uiteindelijk aangeven welke maatregelen er dienen te worden genomen. Deze beslissing wordt het selectiebesluit genoemd.

Plaats van de AMZ-cyclus in de planvorming

Net als met andere omgevingsfactoren waarmee binnen de planvorming rekening gehouden dient te worden, is het ook voor de archeologie van belang om dit in een zo vroeg mogelijk stadium in te steken. Niet alleen is dit voor een aantal onderzoeksfasen vanwege provinciaal of gemeentelijk beleid al een vereiste, het geeft bovendien al vroeg inzicht in eventuele risico's qua exploitatie en potentiële vertragingen in een project. Indien er een middelhoge of hoge kans op de aanwezigheid van archeologische resten bestaat, zal het bevoegd gezag een inventariserend onderzoek verplicht stellen ten behoeve van de ruimtelijke onderbouwing. Dit onderzoek is gebaseerd op het specifieke verwachtingsmodel uit het bureauonderzoek dat daaraan vooraf dient te gaan. In praktijk worden deze onderzoeken gecombineerd uitgevoerd en in één verslag gerapporteerd.

Wanneer eenmaal een planprocedure is voorgenomen zal met het archeologisch onderzoek al kunnen worden begonnen.

In principe kan het gehele inventariserend veldonderzoek, inclusief een selectieadvies, voorafgaand aan een planprocedure worden afgerond. Dit heeft als voordeel dat binnen het toekomstige plan de omvang van de archeologische vindplaats(en) definitief kan worden afgebakend en er, bij behoud *in situ*, de bestemming 'archeologische waardevol' kan worden opgenomen. Ook kunnen dan in bijvoorbeeld een aanlegvergunning specifieke voorschriften worden opgenomen om aantasting te voorkomen. In dit kader en deze planfase kan ook een voorschot worden genomen op inrichtingsmaatregelen (aanpassing van een eventueel al beschikbaar stedenbouwkundig ontwerp of het voorschrijven van bijvoorbeeld een groenzone, speelveld, parkeerplaatsen etc.). Indien dit mogelijk is kan ook worden voorgeschreven dat er archeologievriendelijk gebouwd dient te worden door aanpassing van funderingswijze of ander technische maatregelen. Het nadeel van het uitvoeren van een waardestellend veldonderzoek na de een planprocedure is dat daarmee ook de consequenties ervan pas later in beeld komen, wat leidt tot een aantal risico's. Vaak blijkt dan behoud *in situ* veel lastiger te zijn en is dit dan alleen met technische maatregelen nog mogelijk. Soms is alleen behoud *ex situ* door middel van opgravingen de enige nog resterende kostbare optie.

Bijlage 3a: Terreinen met archeologische status

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr: 90 **Oppervlakte:** 2.967 m2
CMA-nr: 32B - 002
Status: Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd
Toponiem: Polder Zeldert; Hoogerhorst
Pleals: Hoogland
Gemeente: Amersfoort
Provincie: Utrecht
Coördinaten: 150975 / 466077
Terreinbeheerder: Particulier
Rijksmonumentennr.: 45451
Gemeentennr.: 4
Kadasterregistratienr.:
Kadasterdeel_nr.:

Complexen

Complextypen Begindatering Einddatering
 Borg/stins/versterkt huis NT NT

Beschrijving

Terrein waarin de overblijfselen van Hoogerhorst: een boerderij uit de 17e eeuw, en mogelijk voorheen een versterkt huis uit de 12e eeuw, gelegen in zand op een oeverwal op de rand van een stroomgebied.

De omgrachting van de boerderij is in 1840 gedempt. Hoogerhorst is als volgt door de RDMZ beschermd: MRS-nr. 14630, Hogerhorsteweg 1; 17de eeuwse hoeve met woonhuis en stal.
 De boerderij heeft afmetingen van 150 X 80 meter.
 Aan de hand van afbeeldingen valt op te maken dat hier voorheen een versterkt adellijk huis moet hebben gestaan, met een poortgebouw bij de brug over de gracht.

Op grond van prehistorische vondsten in de omgeving wordt verwacht dat resten van prehistorische bewoning ook op deze plaats aanwezig zijn.

Brongers 1998: p.34
 Deys 1988: p.46
 Muller 1914: nr. 1494
 Visscher 1991: 98:cat.nr.36

In het kader van het AMR-project is het monument op 23 september 2004 bezocht. Voor nadere informatie zie Livelink en/of dossier.

Documentatie

Type: KRT
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: topografische kaart 1:25 000 met terreinaanduiding
Type: KRT
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: 2 kadasterkaarten 1:2 000, jaartal onbekend

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Type: KRT
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: kadasterkaart 1:2500, jaartal onbekend
Type: BRF
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: corresp. gemeente Amersfoort 1989 m.b.t. bouw stal
Type: KRT
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: kadasterkaart 1:2500 situatie 1930
Type: TEK
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: penekening Hogerhorst
Type: FOT
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: zw. 1970, negnr. KB1070-6 & KB 1070-7
Type: FOT
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: zw., geen jaartal, geen datum
Type: FOT
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: zw., foto minuutplan?, 1877, negnr. KB628-82
Type: FOT
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: zw.foto, kaart 16e/17e eeuw?, negnr. 46, jaar onbekend

Literatuur

ITERSON, W. VAN

De historische ontwikkeling van de rechten op de grond in de provincie Utrecht.

1932

BARDET

Hoogerhorst
Kastelenboek Utrecht p.122

1975

Topografische Atlas Rijksarchief Utrecht

0

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Olde Meierink, B. en I. Voerst van Lynden
Appendix. Gemeente Amersfoort (p. 537).
B. Olde Meierink e.a. (red.), Kastelen en riddershofsteden in Utrecht.

1995

OLDE MEIERINK, B. EN I. VOERST VAN LYNDEN

Appendix. Gemeente Amersfoort (p. 537).

B. Olde Meierink e.a. (red.), Kastelen en riddershofsteden in Utrecht.

1995

Visser, H.

Eerland; een archeologische kartering, inventarisatie en waardering

RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam)

40

1991

Cosquino de Bussy, A. le

Marken in Utrecht

Geschiedkundige atlas van Nederland

1925

Brongers, J.A.

Historische encyclopedie van Amersfoort van Aagtenkapel, archeologie en De Beijer

1998

Deys, H.P.

De Gelderse vallei. Geschiedenis in oude kaarten

1988

Muller, S.

Catalogus van den topographische atlas der provincie Utrecht

Rijks-archieven in de provincie Utrecht

1914

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr: 1149 Oppervlakte: 1.801 m²

CMA-nr: 32A - 023

Status: Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd

Toponiem: Soester Engh; Enghenbergsteeg; Het Enger Bergje

Plaats: Soest

Gemeente: Soest

Provincie: Utrecht

Coördinaten: 149256 / 464700

Terreinbeheerder: Particulier

Rijksmonumentennr.: 45994

Gemeentnr.: 1

Kadasterregistratienr.:

Kadasterdeel_nr.:

Complexen

Complextypen

Grafheuvel, onbepaald

Begindatering

NEOL

BRONSM

Beschrijving

Het betreft een grafheuvel (in 10 meterzone) uit het Neolithicum en/of de Bronstijd.

De heuvel is gelegen op het hoogste punt van een stuwwal, die hier naderhand is ingericht als bouwland waardoor zich er een esdek heeft gevormd.

In de heuvel is in een ovale grafkuil (grootste lengte circa 2.1 meter, grootste breedte circa 1.15 meter) op 1 meter onder het huidige maaiveld 0.5 meter onder een oerlaag een ijksilhouet in hurkhouding aangetroffen. De persoon was begraven op de rechterzijde met het hoofd aan de noordzijde en de blik naar het zuiden gericht.

Een der scheenbenen was nog gedeeltelijk intact. De beenderen zijn in het graf blijven liggen zoals ze legen.

De grafheuvel is in 1985 geconsolideerd. Bij de heuvel staan een bronzen piequette met informatie over het archeologische monument en enkele bankjes. Om het terrein is een houten hek aangebracht. Op de kruin van de grafheuvel liggen twee forse zwerfstenen.

In 1930 werd aangegeven dat de tumulus een diameter van 6 meter en een hoogte van 0.75 meter had. Het heuvellichaam was aanzienlijk aangetast; van de top van de heuvel werd gemiddeld 0.45 meter als verstoord aangegeven. Nadien is het heuvellichaam verder verdwenen zodat bij de consolidatie slechts een grafheuvelzool werd aangetroffen. Tijdens de restauratie is de heuvel iets groter gemaakt, met een diameter van 10 meter bij een hoogte van 1.25 meter. Naderhand is een diameter van 14 meter en een hoogte van 1 meter gemeten.

In 1985 werd waargenomen dat de heuvel zich middenin een vuinlandschap bevond. In de loop der jaren moeten hier tientallen kubieke meters zand, puin en huisafval gestort zijn, ook volledig over de grafheuvel heen.

In 2004 werd geconstateerd dat de heuveltop aan de zuidzijde iets is verlaagd. In het talud en de heuvelvoet waren kleine dierlijke ingraven aanwezig. In het westelijke talud bleek een stuk kippengaas vrijgekomen dat bijkbaar bij het herstel van de heuvel ter bescherming onder de vegetatielaag is aangebracht.

1930: opgraving door v.Giffen.

1985: Proefsleuven i.v.m. consolidatie. CAA 32AZ-22.

In het kader van het AMR-project is het monument op 8 april 2004 bezocht. Voor nadere informatie zie Livelink en/of dossier. Naar aanleiding van het onderzoek heeft de AMC besloten de omvang van het monument aan te passen. In afwachting van de procedure zijn de contouren in archis vooralsnog niet aangepast.

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Documentatie

Type:	KRT
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	topografische krt 1.25 000 met terreinaanduiding
Type:	VER
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	1930 verslag opgraving van Giffen
Type:	VER
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	1980, 1985 verslagen veldcontroles
Type:	KRA
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	Jaren '80 over restauratie, div. art.)
Type:	KRT
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	1984 kadasterkt.
Type:	BRF
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	1971 corsp. met gemeente m.b.t. bestemmingsplan
Type:	BRF
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	1983/6 brieven en memo's restauratie Engerbergje
Type:	BRF
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	1966 brf min.oc&w monumentenlijst, 1985 brf. Lanting
Type:	KRT
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	1973,1986 drie bestemmingsplannen & toelichting
Type:	VER
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	consolidatierapport 1985, opgr.tek., dagstaat
Type:	FOT
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	kl.,nr.kb2998-17/m20,kb2975-20,21,kb3615-16,19,20
Type:	FOT
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	kl., kb2916-19,20,21:kb2985-25/m29,kb3605-19,23

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Type:	FOT
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	zw. nr.874-37,kb2540-8,10,kb2546-3,kb2578-7,8;
Type:	FOT
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	1981 kl.,kb2581-16,17
Type:	FOT
Beheerder:	AD VAN BEMMEL, DORPSSTRAAT 32B, COTHEN
Toelichting:	1992 kl., luchtfof nr.18x467-1
Literatuur	
DE RIJK, J.A.	
Wandelingen door Gooi- en Eemland en omstreken	
1905	
HEUPERS	
Grensstienen en veldnamen, p98-105	
MBOU	
1964	
Gotschalk, M.K.E.	
Historisch-Geografische ontwikkelingen in en om Soest	
Jaarboek Oud-Utrecht, p103-132	
1970	
HEUPERS, E.	
Oude volksagen rondom het Engebergje	
Nederlands Volksleven	
1964	
HEUPERS, E.	
Lazerus- of Lasenberg, p22-25	
MBOU	
1961	
HEUPERS, E	
Beeld van Eemland, p27.	
MBOU	
1968	

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr: 2236
CMA-nr: 32B - 007
Status: Terrein van zeer hoge archeologische waarde
Toponiem: EEMSTRAAT; HET KLOOSTER
Plaats: Soest
Gemeente: Soest
Provincie: Utrecht
Coördinaten: 150130 / 465109
Terreinbeheerder: Niet van toepassing
Rijksmonumentennr.:
Gemeentennr.:
Kadasterregistratienr.:
Kadasterdeel_Lnr.:

Oppervlakte: 11.670 m2

Complexen

Complextypen
 Klooster(complex)
Begindatering Einddatering
 LME NT

Beschrijving

Van de oorspronkelijke aanleg is niets meer terug te zien. Er bevinden zich echter nog wel resten in de bodem. In het verleden zijn bij onderzoek uitbraaksleuven, grachtvullingen en andere sporen aangetroffen. Gebouwrresten bevinden zich vermoedelijk onder de boerderij "Het Klooster", die nu op het terrein staat. Het noordelijk deel van het terrein is behoorlijk verstoord door leidingen. In 1993 werd het klooster voor het eerst in schriftelijke bronnen vermeld. In 1543 is het door M. van Rossum geplunderd. Omstreeks 1610 is het klooster geheel verlaten. Het terrein ligt op een dekzandrug. 1958: Waarnemingen tijdens rioleringswerkzaamheden, ROB, 1980: Opgraving, Historische Vereniging Soest, v.d. Beemt. 1990: Weerstandsmeting, RAAP 43, cat.nr. 62 1995: Waarneming tijdens rioleringswerkzaamheden, ROB (A. v. Rooijen). De RDWZ heeft het volgende beschermd: MRS-nr. 34099, Eernstraat 16; Boerderij, grijsgepleisterd met rielen dak en v.m. kammolen, dwarshuistype. Keuken met tegellaubaux, goed intact.

Documentatie

Type: KRT
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: topografische kaart 1:25 000 met terreinaanduiding
Type: BRF
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: 1965 bnf aan R.C.O.B. pre-advies beschermd monument
Type: XXX
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: 1965 registr.-form. onr. arch. mon., niet opgenomen
Type: KRA
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: 1987, Amersfoortse Courant, verkoop boerderij

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Type: KRT
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: 2 tek. van kadasterkaarten 1931 1:2500
Type: TEK
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: copien van 2 pentekeningen Kloosterkerk te Soest.
Type: FOT
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: zw., 1965, neg.nr.719.13
Type: FOT
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: zw., 1964, kb562-28a
Type: XXX
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: Objectbeschrijving RDMZ.

Literatuur

GRAAF, K. VAN DER, K. ANDERSON & R.R. DATEMA
 Landschapsplan en archeologie in de provincie Utrecht
 RAAPR

1990

HEUPERS, E.,

Soest in grootvaders tijd

1975

RIJK, DE

Gooi- en Eemland en omstreken (p.189)

0

BEEMT, F.G. VAN DEN

Een korte schets over het klooster Marienburg te Soest
 Van Zoys tot Soest

1980

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr: 11526
CMA-nr: 32B - 034
Status: Terrein van hoge archeologische waarde
Toponiem: EEM
Plaats: Soest
Gemeente: Soest
Provincie: Utrecht
Coördinaten: 150147 / 466715
Terreinbeheerder: Niet van toepassing
Rijksmonumentnr.:
Gemeentnr.:
Kadasterregistratienr.:
Kadasterdeel_nr.:

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr: 12252
CMA-nr: 32A - 060
Status: Terrein van zeer hoge archeologische waarde
Toponiem: CENTRUM; ENGHENBERGSTEEG
Plaats: Soest
Gemeente: Soest
Provincie: Utrecht
Coördinaten: 149204 / 464870
Terreinbeheerder: Niet van toepassing
Rijksmonumentnr.:
Gemeentnr.:
Kadasterregistratienr.:
Kadasterdeel_nr.:

Oppervlakte: 13.049 m2

Oppervlakte: 641.291 m2

Complexen

Complextypen
Nederzetting, onbepaald

Begindatering
MESO

Einddatering
NEO

Complexen

Complextypen
Nederzetting, onbepaald

Begindatering
XXX

Einddatering
XXX
VME
VME
LME

Beschrijving

Bij RAAP onderzoek is een enkel fragment vuursteen gevonden. Op het noordelijke perceel is het hoogste deel van de dekzand- rug afgetopt. Verder hebben kavelstoten plaatselijk de bodem verstoord. Voor de rest van het terrein geldt dat archeologische resten zijn afgedekt door een veen/kleilaag. De bovenzijde van de dekzandrug ligt tussen 0 en 240 cm - Mv. Pollenmonsters uit een gerelateerd oeverpakket duiden op een datering uit het laat-Mesolithicum/vroeg-Neolithicum. De nederzetting lag op de zuidelijke flank van een dekzand- rug aan de zuidoever van een geul/rivier (voormalige loop Eem?). 1991: RAAP 40, cat.nr. 35 (veldkartering en boringen).

Documentatie

Type: KRT
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: topografische kaart met terreinaanduiding

Literatuur

VISSCHER, H.C.J.
Eemland, een archeologische kartering en inventarisatie (p. 97/99).
RAAPR

1991

Beschrijving

Onder een 45 tot 90 cm dik plaggendek (3), zijn diverse soorten vondsten gedaan, die wijzen op bewoning in meerdere periodes. Het oorspronkelijk oppervlak heeft door latere bodembewerking weinig schade ondervonden. Dit terrein ligt op de stuwwal. Er bestaat zeer waarschijnlijk een relatie met de grafheuvel die midden in de eng ligt. Dit is een beschermd monument dat geregistreerd is onder CMA-nr. 32A-23. 1995/96: Boringen met Edelman, RAAP 117, catnr. 78. De zeer hoge waarde is vooral gebaseerd op de hoge mate van gaafheid en conservering.

Documentatie

Type: KRT
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: 1:25 000. Topkaart met aanduiding terrein.

Literatuur

VISSCHER, H.C.J. E.A.

RAAP-rapport: Engen in bodembeschermingsgebieden in de provincie Utrecht. Inventarisatie, bedreiging en bescherming ve
landbouwgronden

1996

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr: 12257
CMA-nr: 32A - 065
Status: Terrein van hoge archeologische waarde
Toponiem: CENTRUM
Plaats: Soest
Gemeente: Soest
Provincie: Utrecht
Coördinaten: 149529 / 465762
Terreinbeheerder: Niet van toepassing
Rijksmonumentnr.:
Gemeentnr.:
Kadasterregistratienr.:
Kadasterdeel_nr.:

Complexen
Complextypen
Nederzetting, onbepaald

Begindatering
LME

Einddatering
NT

Oppervlakte: 4.172 m2

Monumentnr: 12291
CMA-nr: 32B - 045
Status: Terrein van hoge archeologische waarde
Toponiem: DE SLAAG; KRACHTWIJKERWEG
Plaats: Hoogland
Gemeente: Amersfoort
Provincie: Utrecht
Coördinaten: 150796 / 466488
Terreinbeheerder: Niet van toepassing
Rijksmonumentnr.:
Gemeentnr.:
Kadasterregistratienr.:
Kadasterdeel_nr.:

Complexen

Complextypen
Borg/stins/versterkt huis

Begindatering
LME

Einddatering
NT

Beschrijving

Dorpskern. Soest ligt in een gebied waar de stuwval, dekzandgebied en de oeverwallen van de Eem samenkomen. Beschermd dorpsgezicht.

Beschrijving

Omgrochte boerderij. Op het terrein staat een recent woonhuis. De eerste vermelding in de historische bronnen dateert uit 1397. Gemeentelijke monumentkaart APP 7.

Documentatie

Type: KRT
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: 1:25 000. Topkaart met aanduiding terrein.

Documentatie

Type: KRT
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: 1:25 000. Topkaart met aanduiding terrein.

Literatuur

Historische Atlas Utrecht. Chromotopografische Kaart des Rijks 1:25.000 (No. 407).

1989

Grote Historische Atlas van Nederland. 1:50.000. I West-Nederland 1839-1859 (p. 48).

1990

KOOIJMAN, M. EN A.L. VERNOOIJ

Monumenten Inventarisatie Project (M.I.P.). Gebiedsbeschrijving Utrechtse Heuvelrug (p. 102/103).

1995

Literatuur

ITERSON, W. VAN

De historische ontwikkeling van de rechten op de grond in de provincie Utrecht (p. 459 e.v.).

1932

OLDE MEIERINK, B. EN I. VOERST VAN LYNDEN

Appendix. Gemeente Amersfoort (p. 537).

B. Olde Meierink e.a. (red.). Kastelen en ridderhofsteden in Utrecht.

1995

Bijlage 3b: Archeologische waarnemingen

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 22852
Vondstmeldingsnr: 32AZ-37
Objectcode: 149000 / 464000
Coördinaten: DE ENG
Toponiem: Soest
Plaats: Utrecht
Gemeente: Particulier / 1989
Provincie: Particulier / 01-09-1989
Vinderdatum: TENT VAN / 25-04-1990
Invoerderdatum: Niet-archeologisch: onbepaald
Beschrijverdatum: Stuwwal
Verwerving: Grasland/weideland
Geomorfolgie: M
Grondgebruik:
NAP maateveld:

Beschrijving

Vz: staf van Aaron met omschrift 'Jeruzalem het Heilige'Kz: verzoeningsoffer met omschrift 'Sikkel Israels'

Vondsten

Complex: Onbekend
Cultuur: Niet van toepassing
Aantal: 1
Toestand: Compleet
Materiaal: Brons
Code algemeen: Hanger
Code specifiek: medaille/medaillon
Datering: Nieuwe tijd B: 1650 - 1850 nC - Nieuwe tijd B: 1650 - 1850 nC
Toelichting: verguld-bronzen judaspenning

Documentatie

Type: FOT
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: H7128-1,5,6

Collectie

Beheerder: Toelichting
Particulier: Niets ingevuld

Literatuur:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 32739
Vondstmeldingsnr: 32BZ-138
Objectcode: 150120 / 465110
Coördinaten: EEMSTRAAT-VOORM.KLOOSTER MARIENBERG
Toponiem: Soest
Plaats: Soest
Gemeente: Utrecht
Provincie: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek/ 1980
Vinderdatum: Particulier / 1980
Invoerderdatum: TENT VAN / 9999
Beschrijverdatum: Archeologisch: opgraving
Verwerving: Onbekend
Geomorfolgie: Onbekend
Grondgebruik: Onbekend
NAP maateveld: M

Beschrijving

Deze waarneming stond voorheen geregistreerd op de coördinaten 149.000/466.000. Op advies van de provinciaal Archeoloog van Utrecht, drs. R. Kok, zijn de coördinaten geplaatst binnen het AMK-terrein 2236.
cthan, 25/5/2004

Vondsten

Complex: Klooster(complex)
Cultuur: Niet van toepassing
Aantal: 9999
Toestand: Onbekend
Materiaal: Onbekend
Code algemeen: Onbekend
Code specifiek: Onbekend
Datering: Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC - Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC
Toelichting: XV.

Documentatie

Collectie: Toelichting
Beheerder:

Literatuur:

TENT, W.J. VAN
Soest 4 (p.65).
Archeologische kroniek van de provincie Utrecht over de jaren 1980-1984.
1988
TENT, W.J. VAN
Soest (p.93).
Jaarverslag van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
1980
1982

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 128127
Vondstmeldingsnr: 128127
Objectcode: 32AZ-50
Coördinaten: 149200 / 465000
Toponiem: SOESTER ENG
Plaats: Soest
Gemeente: Soest
Provincie: Utrecht
Vinder/datum: RAAP Archeologisch Adviesbureau/ 01-01-1996
Invoerder/datum: RAAP Archeologisch Adviesbureau/ 01-08-1996
Beschrijver/datum: RAAP Archeologisch Adviesbureau/ 01-06-1997
Vererving: Archeologisch: boonderzoek
Geomorfologie: Stuwwal
Grondgebruik: Akkerbouw/tuinbouw/bouwwor
NAP maalveld: M

Beschrijving

Vondsten

Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 5
Toestand: Compleet
Materiaal: Vuursteen
Code algemeen: Afslag
Code specifiek:
Datering: Mesolithicum: 8800 - 4900 vC - Bronstijd: 2000 - 800 vC
Toelichting: vondsten uit div. boringen
Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 51
Toestand: Fragment
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Aardewerk, handgevormd
Code specifiek:
Datering: Neolithicum: 5300 - 2000 vC - IJzertijd: 800 - 12 vC
Toelichting: vondsten uit div. boringen
Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 1
Toestand: Fragment
Materiaal: Steen
Code algemeen: Bouwmateriaal
Datering: Nieuwe tijd: 1500 - 1950 - Nieuwe tijd: 1500 - 1950
Toelichting: vondst uit boring (baksteen)

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 1
Toestand: Fragment
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Aardewerk, gedraaid
Code specifiek:
Datering: Middeleeuwen: 450 - 1500 nC - Middeleeuwen: 450 - 1500 nC
Toelichting: vondst uit boring

Documentatie

Collectie
Beheerder
Toelichting

Literatuur:

Visser, H.C.J. E.A.
Engen in bodembeschermingsgebieden in de provincie Utrecht. Inventarisatie, bedreiging en bescherming van oude landbouwgronden.
RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam)
117
1996

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 105402
Vondstmeldingsnr: 105402
Objectcode: 32BZ-40
Coördinaten: 150640 / 465560
Toponiem:
Plaats: Soest
Gemeente: Soest
Provincie: Utrecht
Vinderdatum: RAAP Archeologisch Adviesbureau/ 22-03-1990
Invoerder/datum: Particulier / 1990
Beschrijver/datum: RAAP Archeologisch Adviesbureau/ 9999
Verwerving: Archeologisch: (veld)kartering
Geomorfologie: Dekzandrug/dekzandplateau
Grondgebruik: Akkerbouw/tuinbouw/bouwvoor M
NAP maaiveld:

Beschrijving

het weinige vondstmateriaal is in het veld geconcentreerd aangetroffen op de dekzandrug; de vondstrijchbaarheid was slecht. Booronderzoek heeft uitgewezen dat het pleistocene zandook nu aan de oppervlakte ligt en de bovenkant is volledig opgenomen in de bouwvoor.

Vondsten

Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 1
Toestand: Fragment
Materiaal: Vuursteen
Code algemeen: Afslag
Code specifiek:
Datering: Mesolithicum: 8800 - 4900 vC - Neolithicum: 5300 - 2000 vC
Toelichting: AFSLAG?; 'MESO NEO'
Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 3
Toestand: Fragment
Materiaal: Vuursteen
Code algemeen: Afslag
Code specifiek:
Datering: Mesolithicum: 8800 - 4900 vC - Neolithicum: 5300 - 2000 vC
Toelichting: AFSLAG; 'MESO NEO'

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 1
Toestand: Fragment
Materiaal: Vuursteen
Code algemeen: Brok
Code specifiek:
Datering: Mesolithicum: 8800 - 4900 vC - Neolithicum: 5300 - 2000 vC
Toelichting: VUURSTEEN (ALGEMEEN); VERBRAND; 'MESO NEO'

Documentatie

Type: VER
Beheerder: STICHTING ARCHEOLOGIE EN MONUMENT
Toelichting: RAAP RAPP. 40; CATNR: 39

Collectie

Beheerder: Toelichting
RAAP Archeologisch Adviesbureau RAAP OBJECTNR: EL0155

Literatuur:

Visser, H.
Eerland; een archeologische kartering, inventarisatie en waardering
RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam)
40 1991

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 105401
Vondstmeldingsnr: 105401
Objectcode: 32BZ-39
Coördinaten: 150510 / 465300
Toponiem:
Plaats: Soest
Gemeente: Soest
Provincie: Utrecht
Vinderdatum: RAAP Archeologisch Adviesbureau/ 22-03-1990
Invoerderdatum: Particulier / 1990
Beschrijverdatum: RAAP Archeologisch Adviesbureau/ 9999
Verwerving: Archeologisch: (veld)kartering
Geomorfologie: Glooiing
Grondgebruik: Akkerbouw/tuinbouw/bouwoor
NAP maaltveld: M

Beschrijving

het vondstmateriaal is verspreid aange troffen in het pleistocene zand aan de rand van een esdek; de vondstzichtbaarheid was slecht. Booronderzoek is uitgesteld tot oktober/november 1990; er staat mais op de akker.

Vondsten

Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 2
Toestand: Fragment
Materiaal: Vuursteen
Code algemeen: Afslag
Code specifiek:
Datering: Mesolithicum: 8800 - 4900 vC - Neolithicum: 5300 - 2000 vC
Toelichting: AFSLAG?; VERBRAND; MESO NEO

Documentatie

Type: VER
Beheerder: STICHTING ARCHEOLOGIE EN MONUMENT
Toelichting: RAAP RAPP. 40; CATNR: 40

Collectie

Beheerder: Toelichting
RAAP Archeologisch Adviesbureau RAAP OBJECTNR: EL0154

Literatuur:

Visscher, H.
Eemland; een archeologische kartering, inventarisatie en waardering
RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam)
1991

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 105400
Vondstmeldingsnr: 105400
Objectcode: 32BZ-38
Coördinaten: 150340 / 465910
Toponiem:
Plaats: Soest
Gemeente: Soest
Provincie: Utrecht
Vinderdatum: RAAP Archeologisch Adviesbureau/ 22-03-1990
Invoerderdatum: Particulier / 1990
Beschrijverdatum: RAAP Archeologisch Adviesbureau/ 9999
Verwerving: Archeologisch: (veld)kartering
Geomorfologie: Dekzandrug/dekzandplateau
Grondgebruik: Grasland/weideland
NAP maaltveld: M

Beschrijving

het weinig vondstmateriaal is in het veld verspreid over 2percelen aangetroffen op de dekzandrug; de vondstzichtbaarheid was slecht. Booronderzoek heeft uitgewezen dat de podzolen het pleistocene oppervlak volledig is vergraven, afgetopt, of opgenomen in de bouwvoor.

Vondsten

Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 1
Toestand: Fragment
Materiaal: Vuursteen
Code algemeen: Afslag
Code specifiek:
Datering: Mesolithicum: 8800 - 4900 vC - Neolithicum: 5300 - 2000 vC
Toelichting: AFSLAG; MESO NEO

Complex:

Onbekend
Cultuur: Onbekend

Aantal:

1

Toestand:

Fragment

Materiaal:

Vuursteen

Code algemeen:

Afslag

Code specifiek:

Mesolithicum: 8800 - 4900 vC - Neolithicum: 5300 - 2000 vC

Datering:

AFSLAG; VERBRAND; MESO NEO

Toelichting:

AFSLAG; VERBRAND; MESO NEO

Documentatie

Type: VER
Beheerder: STICHTING ARCHEOLOGIE EN MONUMENT
Toelichting: RAAP RAPP. 40; CATNR: 38

Collectie

Beheerder: Toelichting
RAAP Archeologisch Adviesbureau RAAP OBJECTNR: EL0153

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Literatuur:

Vijscher, H.
Eemland; een archeologische kartering, inventarisatie en waardering
RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam)
40 1991

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 105399
Vondstmeldingsnr: 105399
Objectcode: 32BZ-37
Coördinaten: 150150 / 464940
Toponiem:
Plaats: Soest
Gemeente: Soest
Provincie: Utrecht
Vinder/datum: RAAP Archeologisch Adviesbureau/ 22-03-1990
Invoerder/datum: Particulier / 1990
Beschrijver/datum: RAAP Archeologisch Adviesbureau/ 9999
Verwerving: Onbekend
Geomorfologie: Viakte
Grondgebruik: Grasland/weideiland
NAP maateind: M

Beschrijving

bijkens boonderzoek is de vondst afkomstig uit opgebrachte grond.

Vondsten

Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 1
Toestand: Fragment
Materiaal: Vuursteen
Code algemeen: Schrabber
Code specifiek:
Datering: Mesolithicum: 8800 - 4900 vC - Mesolithicum: 8800 - 4900 vC
Toelichting: DUJNAGELSCHRABBER; MESO'

Documentatie

Collectie

Beheerder: Raap Archeologisch Adviesbureau
Toelichting: RAAP OBJECTNR: EL0152

Literatuur:

Vijscher, H.
Eemland; een archeologische kartering, inventarisatie en waardering
RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam)
40 1991

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 106697
Vondstmeldingsnr: 106697
Objectcode: 32BZ-36
Coördinaten: 150140 / 466690
Toponiem:
Plaats: Soest
Gemeente: Soest
Provincie: Utrecht
Vinder/datum: RAAP Archeologisch Adviesbureau/ 06-07-1990
Invoerder/datum: Particulier / 1990
Beschrijver/datum: RAAP Archeologisch Adviesbureau/ 9999
Verwerving: Archeologisch: (veld)kartering
Geomorfologie: Dekzandrug/dekzandplateau
Grondgebruik: Grasland/weideland
NAP maaiveld: M

Beschrijving

Vondsten

Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 9999
Toestand: Onbekend
Materiaal: Onbekend
Code algemeen: Onbekend
Code specifiek:
Datering: Onbekend - Onbekend
Toelichting:

Documentatie

Collectie
Beheerder: Toelichting
RAAP Archeologisch Adviesbureau RAAP OBJECTNR: EL0128

Literatuur:

Visser, H.
Eemland; een archeologische kartering, inventarisatie en waardering
RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam)
40 1991

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 105398
Vondstmeldingsnr: 105398
Objectcode: 32BZ-36
Coördinaten: 150140 / 466690
Toponiem:
Plaats: Soest
Gemeente: Soest
Provincie: Utrecht
Vinder/datum: RAAP Archeologisch Adviesbureau/ 19-03-1990
Invoerder/datum: Particulier / 1990
Beschrijver/datum: RAAP Archeologisch Adviesbureau/ 9999
Verwerving: Archeologisch: (veld)kartering
Geomorfologie: Dekzandrug/dekzandplateau
Grondgebruik: Grasland/weideland
NAP maaiveld: M

Beschrijving

het weinige vondstmateriaal is in het veld aangetroffen op de zuidelijke flank van de dekzandrug; de vondszichtbaarheid was zeer slecht. De dekzandrug beslaat 2 percelen en wordt doorsneden door een kavelsloot die de vindplaats in het zuiden mogelijk verstoort. Booronderzoek heeft uitgewezen dat op het noordelijke perceel de podzol op de top van de rug ca.80 cm is afgetopt; op de flanken is de podzol in tact. Op het zuidelijke perceel is de podzol op zowel de top als de flanken in tact. Op plaatsen waar de podzol in tact is is de zagoed beschermd door een eropliggende veen- en/of kleilaag. Aan de noordzijde van de rug is een geul aangeboord (mogelijk een voormalige Eemloop); een vulle laag op de oever daarvan bevatte veel houtskool. Meerdere boringen op de flanken bevatten eveneens houtskool. De bovenkant van de pleistocene ondergrond ligt op een diepte van 0 tot 240 cm -Mv. Pollen en

Vondsten

Complex: Nederzetting, onbepaald
Cultuur: Onbekend
Aantal: 1
Toestand: Fragment
Materiaal: Vuursteen
Code algemeen: Brok
Code specifiek:
Datering: Mesolithicum: 8800 - 4900 vC - Neolithicum: 5300 - 2000 vC
Toelichting: VUURSTEEN (ALGEMEEN); VERBRAND; MESO NEO

Documentatie

Type: VER
Beheerder: STICHTING ARCHEOLOGIE EN MONUMENT
Toelichting: RAAP RAPP. 40; CATNR: 35

Collectie

Beheerder: Toelichting
RAAP Archeologisch Adviesbureau RAAP OBJECTNR: EL0128

Literatuur:

Waarnemingsnr: 26446
Vondstmeldingsnr: 32AZ-22
Objectcode: 149240 / 464680
Coördinaten: SOESTER ENG ; ENGHENBERGJE
Toponiem: Onbekend
Plaats: Soest
Gemeente: Utrecht
Provincie: Giffen, van / 14-01-1930
Vinderdatum: Particulier / 1964
Invoerderdatum: Particulier / 1964
Beschrijverdatum: Particulier / 1964
Verwerving: Archeologisch: opgraving
Geomorfologie: Stuwwal
Grondgebruik: Akkerbouw/tuinbouw/bouwvoor
NAP maatveld: M

Beschrijving

De onderhavige grafheuvel, het Engheenbergje (dat op verschillende wijzen is gespeld), is van 14 t/m 16 januari 1930 door baron F.E. van Heerd, naar alle waarschijnlijkheid onder auspiciën van A.E. van Giffen (die verscheidene keren als opgraver wordt genoemd), opgegraven. Nadien zijn door de ROB veldcontroles uitgevoerd, te weten op 6-12-1982 (P.C. Houtuin) en 8-1-1980 (R.H.J. Klok). In oktober 1985 is de heuvel hersteld door boven- genoemde instantie, waarbij de leiding in handen was van J.W. Noordam. Toentertijd zijn voor het traceren van de tumulus zoekspuilen aangelegd. Tijdens het onderzoek in 1930 is een NNW ten W-ZO ten oosten georiënteerd door het heuvelcentrum lopend profiel getekend. In het heuvelcentrum is een min of meer ovale grafkuil, waarvan de grootste lengte ca. 2,1 m was en de grootste breedte ca. 1,15 m, aangetroffen, die eveneens NNW ten W-ZO ten O gericht was. Met betrekking tot de diepte van de grafkuil staat opeen der veldtekeningen genoteerd: '50 cm onder oerlaag. 1 m onder tegenwoordig maatveld.' De diepte van het graf zal naar schatting 0,6-0,7 m zijn geweest, aangezien serieuze rekening gehouden met een boven de 'verlaagde' gelegen uitspoelingslaag. In de grafkuil kwam het lijkshoofd van een dode begraven op de rechterzijde met het hoofd aan de noordzijde en de blik naar het zuiden te voor- .schijn. Op dezelfde veldtekening als die zojuist genoemd is, staat het volgende: 'een der scheenbenen was nog gedeeltelijk intact...De beenderen zijn in het graf blijven liggen zoals ze lagen.' Het is niet geheel duidelijk hoe groot de heuvel oorspronkelijk is geweest. Volgens Noordam (zie diens consolidatieverslag d.d. 1-11-1985) had de tumulus een diameter van 6 m en een hoogte van 0,75 m. Deze maten zijn voortvloeiend aan een profieltekening uit 1930. Het talud van de heuvel is op deze tekening afwijkend steil, terwijl van de top van de heuvel gemiddeld 0,45 m als verstoord is aangegeven. De conclusie moet dan ook zijn dat al in 1930 het heuvellichaam aanzienlijk was aangetast. Nadien is het heuvellichaam verder verdwenen, zodat Noordam in 1990 nog slechts een grafheuvelzool aantroef. Hij constateerde destijds dat de grafheuvel middenin een vullingslaag kwam te liggen. Ook op grond van het onderzoek van 1990 is de exacte heuvel diameter niet te geven. In Archis is als middellijn 10 m aangehouden, aangezien de herstelde grafheuvel deze afmeting heeft. De voor de tumulus in het CAA gegeven coördinaten, 149.24/464.68, wijken af van die in het CMA, waar diverse waarden (149.21/464.69, 149.22/464.69 en 149.25/464.69) zijn genoteerd. Het graf is te plaatsen in de periode van het Laat-Neolithicum t/m de Midden-Bronstijd, waarbij gezien de orientatie van de grafkuil en de dedenhoudding, een datering in de late fase van de Enkelgrafcultuur of de Vroege Bronstijd het meest aannemelijk lijkt (zie Lanting 1973; Lanting en Van der Waals 1976). Zonder twiifel is de grafheuvel in oorsprong het zojuist genoemde graf opgeworpen. Latere bijzettingen in enophogingen van de heuvel zijn niet aangetoond, maar kunnen door de aanzienlijke versterking van de heuvelmantel zijn verdwenen.

Vondsten

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex: Grafheuvel, inhumatie
Cultuur: Onbekend
Aantal: 1
Toestand: Fragment
Materiaal: Niet van toepassing
Code algemeen: Ophoging, kunstmatig
Code specifiek: Neolithicum laat A: 2850 - 2450 vC - Bronstijd midden: 1800 - 1100 vC
Datering: Zie Beschrijving
Toelichting:

Complex: Grafheuvel, inhumatie
Cultuur: Onbekend
Aantal: 1
Toestand: Onbekend
Materiaal: Niet van toepassing
Code algemeen: Lijkslhouet
Code specifiek:
Datering: Neolithicum laat A: 2850 - 2450 vC - Bronstijd midden: 1800 - 1100 vC
Toelichting: In hurkhouding, op rechter zijde; orientatie: NNW ten W-ZO ten O

Complex: Grafheuvel, inhumatie
Cultuur: Onbekend
Aantal: 1
Toestand: Compleet
Materiaal: Niet van toepassing
Code algemeen: Graf (onderdeel)
Code specifiek: grafkuil
Datering: Neolithicum laat A: 2850 - 2450 vC - Bronstijd midden: 1800 - 1100 vC
Toelichting: Gr.1.:2,1 mgr.br.:1,15 m;diepte: 0,6-0,7 m;orientatie:NNW ten W-ZO ten O

Documentatie

Type: VER
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: CMA-fiche nr. 32A-23
Type: KRT
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: Zie in het CMA onder nr. 32A-23
Type: VER
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: Fiche ingevuld door Kloik; in het CMA onder nr. 32A-23
Type: BRF
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: Diverse brieven; in het CMA onder nr. 32A-23
Type: MEM
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: Diverse memo's; in het CMA onder nr. 32A-23
Type: VER
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: Consolidatieverslag Noordam; in CMA onder nr. 32A-23

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Type: TEK
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: Viak- en profieltekeningen 1985;in CMA onder nr. 32A-23
Type: FOT
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: Diverse foto's; in het CMA onder nr. 32A-23
Type: TEK
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: Copiën van veldtekeningen 1930;in CMA onder nr. 32A-23

Collectie

Beheerder: Toelichting

Literatuur:

LANTING, J.N. & J.D. VAN DER WAALS
Beaker Culture relations in the Lower Rhine Basin, pp. 1-80
Lanting, J.N. & J.D. van der Waals (red.), Glockenbechersymposion Oberried 1974
1976

HEUPERS, E.

OUDE volkszagen rondom het Engenbergje, Neerland's Volksleven 14, pp. 254- 259
Overig

1964

LANTING, J.N.

Laat-Neolithicum en Vroege Bronstijd in Nederland en N.W.-Duitsland: continue ontwikkelingen, pp. 215-317
Palaeohistoria
15
1973

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 43214
Vondstmeldingsnr: 32AZ-55
Objectcode: 149200 / 464080
Coördinaten: KASTANJELAAN ; OSSENDAMWEG
Toponiem: Soest
Plaats: Soest
Gemeente: Utrecht
Provincie: Utrecht
Vinderdatum: / 11-1986
Invoerderdatum: / 11-1986
Beschrijverdatum: / 01-1987
Verwerving: Niet-archeologisch: graafwerk
Geomorfologie: Onbekend
Grondgebruik: Bebouwing/erf/weg/kerkhof
NAP maaiveld: M

Beschrijving

Bron: Verslag d.d. Jan. 1987 door J.A. Bijl van zijn bevindingen bij deinspectie van door graafwerkzaamheden aan het licht gekomen graven van heizogenaemde Mollenkerkhof, dat volgens overlevering tussen 1850 en 1924 ingebruik was voor het begraven van zwervers en verdronkenen. Naast skeletdelen werden sporen van de uitbraakstief van de kerkhofmuur, paalsporen van hekwerk, kistresten met sierschroeven en een houten werktuig om schroeven te bevestigen alhier aangetroffen.

Vondsten

Complex: Kerkhof
Cultuur: Niet van toepassing
Aantal: 9999
Toestand: Fragment
Materiaal: Hout/houtskool
Code algemeen: Doodkist
Code specifiek: Nieuwe tijd C: 1850 - 1950 - Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Datering: Nieuwe tijd C: 1850 - 1950 - Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting: Kerkhof
Complex: Kerkhof
Cultuur: Niet van toepassing
Aantal: 9999
Toestand: Compleet
Materiaal: IJzer
Code algemeen: Kist (onderdeel)
Code specifiek: beslag
Datering: Nieuwe tijd C: 1850 - 1950 - Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting: Nieuwe tijd C: 1850 - 1950 - Nieuwe tijd C: 1850 - 1950

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex: Kerkhof
Cultuur: Niet van toepassing
Aantal: 9999
Toestand: Onbekend
Materiaal: Bot, menselijk
Code algemeen: Bot
Code specifiek: Nieuwe tijd C: 1850 - 1950 - Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Datering: Van minimaal 3 mannen en 1 vrouw.
Toelichting: Nieuwe tijd C: 1850 - 1950 - Nieuwe tijd C: 1850 - 1950

Complex: Kerkhof
Cultuur: Niet van toepassing
Aantal: 1
Toestand: Compleet
Materiaal: Hout/houtskool
Code algemeen: Onbekend
Code specifiek: Nieuwe tijd C: 1850 - 1950 - Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Datering: Blokvormig gereedschap met gat om sierschroeven in doodkisten te schoeven.
Toelichting: Nieuwe tijd C: 1850 - 1950 - Nieuwe tijd C: 1850 - 1950

Documentatie

Type: VER
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: Door J.A. Bijl, januari 1987.
Type: KRT
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: 3x copie: huidige situatie; oude stafkaart; opmeting '37
Type: TEK
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: Skeletdelen (+ aantallen) en houten "schoevendraaier".

Collectie

Beheerder: Toelichting

Literatuur:

TENT, VAN W.J.
Soest: 3 (p. 44)
Archeologische kroniek van de provincie Utrecht over de jaren 1985-1987
1992

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 26448
Vondstmeldingsnr: 32AZ-23
Objectcode: 149450 / 464425
Coördinaten: KOLONIEWEG
Toponiem: Soest
Plaats: Soest
Gemeente: Soest
Provincie: Utrecht
Vinderdatum: ISINGS / 23-05-1960
Invoerderdatum: ISINGS / 23-05-1960
Beschrijverdatum: ISINGS / 07-1960
Verwerving: Niet-archeologisch: onbepaald
Geomorfologie: Onbekend
Grondgebruik: Bebouwing/erf/weg/kerk/hof
NAP maaiveld: M

Beschrijving

Omstandigheden vondst: Gevonden op een uitgeregd tuinpad waar tot ca het begin van deze eeuw een akker lag. Hierop werd stadsvuil gedeponeerd. Beschrijver laat hierin ruimte voor de mogelijkheid van secundair verplaatsing van de vondst. Epigrafisch: Munt toegeschreven aan Constantijn de Grote: recto: IMP CONSTANTINUS PF Aug.-verso: SOLI INVICTO COMIT(I). Sol naar links, PFEinddatum 319 gebaseerd op het rond dat jaar in onbruik raken van de heidense symbolen (Vg. R.I.C., 48).

Vondsten

Complex: Onbekend
Cultuur: Romeins
Aantal: 1
Toestand: Onbekend
Materiaal: Brons
Code algemeen: Munt
Datering: Romeinse tijd laat A: 270 - 350 nC - Romeinse tijd laat A: 270 - 350 nC
Toelichting: Materiaal v.g. vondstifiche. Mogelijk follis (koper). E: zie beschr.

Documentatie

Collectie

Beheerder Toelichting

Literatuur:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 31828
Vondstmeldingsnr: 32AZ-49
Objectcode: 149850 / 465040
Coördinaten: Soest
Toponiem: Soest
Plaats: Soest
Gemeente: Soest
Provincie: Utrecht
Vinderdatum: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek / 1957
Invoerderdatum: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek / 1957
Beschrijverdatum: HALBERTSMA / 1957
Verwerving: Archeologisch: opgraving
Geomorfologie: Onbekend
Grondgebruik: Onbekend
NAP maaiveld: M

Beschrijving

Vondsten

Complex: Kerk
Cultuur: Niet van toepassing
Aantal: 9999
Toestand: Onbekend
Materiaal: Onbekend
Code algemeen: Onbekend
Datering: Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC - Middeleeuwen laat: 1050 - 1500 nC
Toelichting:

Documentatie

Collectie

Beheerder Toelichting

Literatuur:

ROB AMERSFOORT
Archeologisch Nieuws, Utrecht, Soest (p. 240)
Nieuwsbulletin van de Koninklijke Nederlandse Oudheidkundige Bond
11 1957

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 403375
Vondstmeldingsnr: 32BZ-169
Objectcode: 151050 / 466091
Coördinaten: Hoogerhorsterweg 1
Toponiem: Utrecht
Plaats: Amersfoort
Gemeente: Utrecht
Provincie: Sectie Archeologie, Gemeente Amersfoort/ 01-09-2005
Vinderdatum: Smit / 03-01-2006
Invoerderdatum: Sectie Archeologie, Gemeente Amersfoort/ 02-09-2005
Beschrijverdatum: Archeologisch: opgraving
Verwerving: Onbekend
Geomorfologie: Onbekend
Grondgebruik: Onbekend
NAP maaiveld: M

Beschrijving

Vondsten

Complex: Onbekend
Cultuur: Niet van toepassing
Aantal: 1
Toestand: Fragment
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Grijsbakkend handgevormd aardewerk
Code specifiek: Middellevueen laat A: 1050 - 1250 nC - Middellevueen laat B: 1250 - 1500 nC
Datering:
Toelichting:

Complex: Onbekend
Cultuur: Niet van toepassing
Aantal: 8
Toestand: Fragment
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Majolica:lood- en tingelazuurd
Code specifiek: Nieuwe tijd A: 1500 - 1650 nC - Nieuwe tijd B: 1650 - 1850 nC
Datering: Majolica
Toelichting:

Complex: Onbekend
Cultuur: Niet van toepassing
Aantal: 1
Toestand: Fragment
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Steengoed
Code specifiek: Middellevueen laat B: 1250 - 1500 nC - Nieuwe tijd B: 1650 - 1850 nC
Datering: Steengoed met oppervlakte bewerking
Toelichting:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex: Onbekend
Cultuur: Niet van toepassing
Aantal: 1
Toestand: Fragment
Materiaal: Hout/houtskool
Code algemeen: Onbekend
Code specifiek: Paleolithicum: tot 8800 vC - Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Datering: hout,
Toelichting: datering onbekend

Complex: Onbekend
Cultuur: Niet van toepassing
Aantal: 1
Toestand: Fragment
Materiaal: Steen
Code algemeen: Onbekend
Code specifiek: Paleolithicum: tot 8800 vC - Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Datering:
Toelichting:

Complex: Onbekend
Cultuur: Niet van toepassing
Aantal: 1
Toestand: Fragment
Materiaal: Vuursteen
Code algemeen: Onbekend
Code specifiek: Paleolithicum: tot 8800 vC - Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Datering:
Toelichting:

Complex: Onbekend
Cultuur: Niet van toepassing
Aantal: 1
Toestand: Onbekend
Materiaal: Cultuurlaag
Code algemeen: Paleolithicum: tot 8800 vC - Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Code specifiek: Akker/ akkerlaag
Datering:
Toelichting:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex:	Onbekend
Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	1
Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Niet van toepassing
Code algemeen:	Ophoging, kunstmatig
Code specifiek:	
Datering:	Paleolithicum: tot 8800 vC - Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting:	
Complex:	Onbekend
Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	2
Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek
Code algemeen:	Tegel
Code specifiek:	
Datering:	Romeinse tijd vroeg: 12 vC - 70 nC - Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting:	Tgell/ Playuis
Complex:	Onbekend
Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	4
Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek
Code algemeen:	Industrieel wit (Maastrichts/Regout)
Code specifiek:	
Datering:	Nieuwe tijd C: 1850 - 1950 - Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting:	
Complex:	Onbekend
Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	6
Toestand:	Fragment
Materiaal:	Metaal
Code algemeen:	Onbekend
Code specifiek:	
Datering:	Neolithicum midden B: 3400 - 2850 vC - Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting:	datering onbekend
Complex:	Onbekend
Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	10
Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek
Code algemeen:	Aardewerk, ondermeeneerbaar
Code specifiek:	
Datering:	Neolithicum: 5300 - 2000 vC - Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting:	datering onbekend

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex:	Onbekend
Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	2
Toestand:	Onbekend
Materiaal:	Niet van toepassing
Code algemeen:	Greppel/stoot
Code specifiek:	
Datering:	Mesolithicum: 8800 - 4900 vC - Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting:	
Complex:	Onbekend
Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	21
Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek
Code algemeen:	Baksteen
Code specifiek:	
Datering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC - Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting:	
Complex:	Onbekend
Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	5
Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek
Code algemeen:	Dakpan
Code specifiek:	
Datering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC - Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting:	
Complex:	Onbekend
Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	27
Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek
Code algemeen:	Roodbakkend geglaazuurd aardewerk
Code specifiek:	
Datering:	Middeleeuwen laat B: 1250 - 1500 nC - Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting:	
Complex:	Onbekend
Cultuur:	Niet van toepassing
Aantal:	4
Toestand:	Fragment
Materiaal:	Glas
Code algemeen:	Onbekend
Code specifiek:	
Datering:	Bronstijd vroeg: 2000 - 1800 vC - Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting:	datering onbekend

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex: Onbekend
Cultuur: Niet van toepassing
Aantal: 1
Toestand: Fragment
Materiaal: Metaal
Code algemeen: Slak
Code specifiek:
Datering: Bronstijd vroeg: 2000 - 1800 vC - Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting:

Documentatie

Type: VER
Beheerder: Sectie Archeologie, Gemeente Amersfoort
Toelichting: Opgravingsrapport (protocolboek)
Type: TEK
Beheerder: Sectie Archeologie, Gemeente Amersfoort
Toelichting: 1 tekenvel (1 vlak-, profiel- en coupekening)
Type: FOT
Beheerder: Sectie Archeologie, Gemeente Amersfoort
Toelichting: 5 opnames (nr.1 t/m nr. 5)

Collectie

Beheerder: Toelichting
Sectie Archeologie, Gemeente Amersb Inventarisnummer: HO 1

Literatuur:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 59324
Vondstmeldingsnr: 243031
Objectcode: 32BZ-152
Coördinaten: 150075 / 465125
Toponiem: EEMWEG
Plaats: Soest
Gemeente: Soest
Provincie: Utrecht
Vinderdatum: Bijl / 26-01-1996
Invoerder/datum: Provinciaal Depot voor Bodemvondsten Utrecht/ 03-09-2004
Beschrijver/datum: Rooijen, van / 17-12-2002
Verwerving: Niet-archeologisch: graafwerk
Geomorfologie: Onbekend
Grondgebruik: Akkerbouw/tuinbouw/bouwoor
NAP maatveld: + 4 M

Beschrijving

H. Bijl zag tijdens de aanleg van een stamrooi in het sleufprofiel een 4m brede gracht (tot 3m onder mv) gevuld met bakstenen 8x15x30cm). Ca56m verder stak de hoek van een bakstenenrundering uit het profiel. Waer 50m verder zag hij een ca 4.5m brede gracht (tot 3.6 onder het maaiveld). Het lijkt een omgracht terrein (100x100m ?) met bouwsporen, bedekt door een humuslaag van ca. 1,10m dik.

Vondsten

Complex: Onbekend
Cultuur: Niet van toepassing
Aantal: 1
Toestand: Onbekend
Materiaal: Steen
Code algemeen: Bouwmateriaal
Code specifiek:
Datering: Romeinse tijd vroeg: 12 vC - 70 nC - Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting: Bouwpuln.

Documentatie

Type: VER
Beheerder: Provinciaal Depot voor Bodemvondsten Utrecht
Toelichting: LOCINFO 1996.0126.01

Collectie

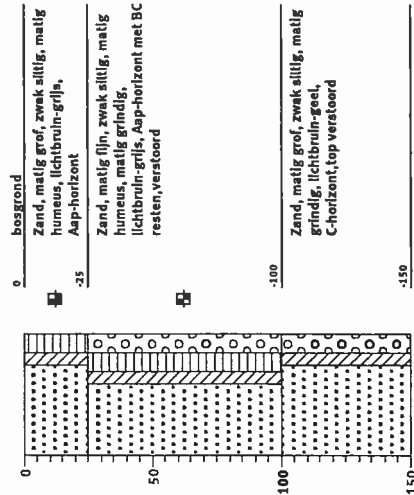
Beheerder: Toelichting

Literatuur:

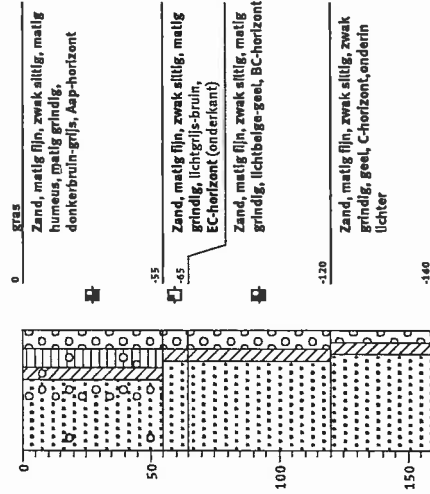
Bijlage 4: Boorbeschrijvingen

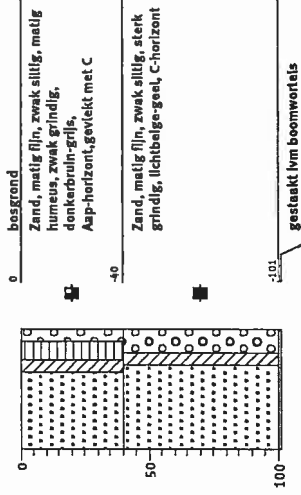
Boring: 001

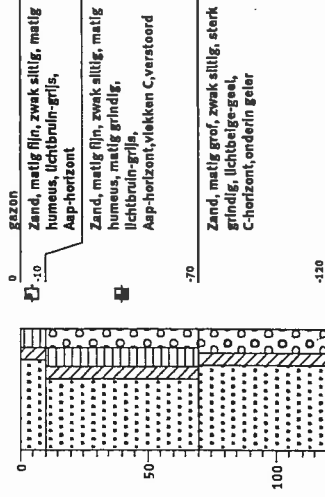
Boring: 002

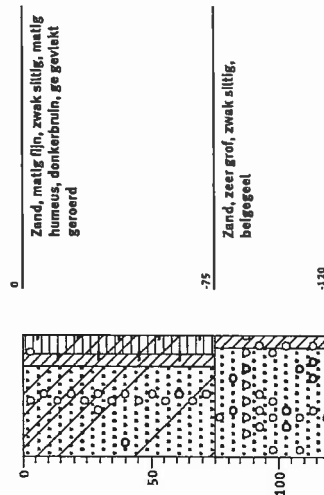
Boring: 003

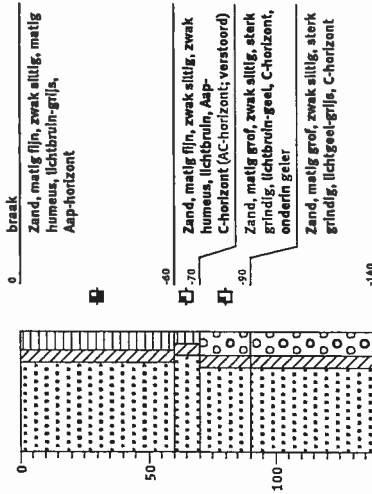
Boring: 004

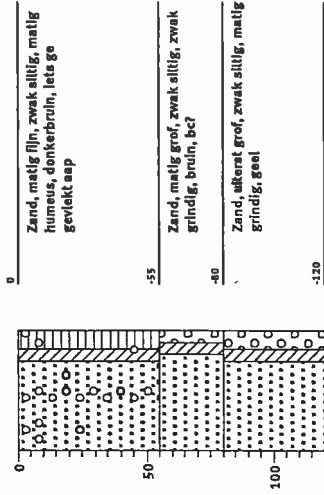
Boring: 006

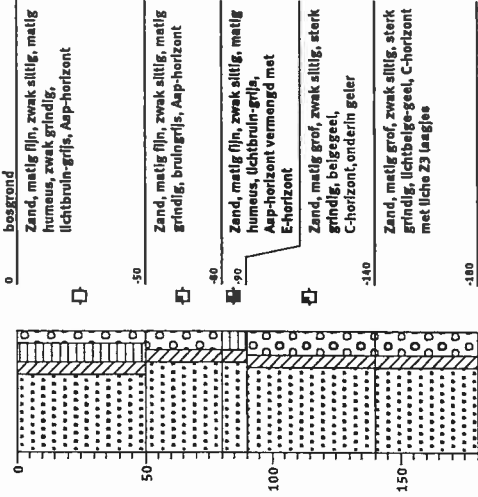
Boring: 007

Boring: 008

Boring: 011

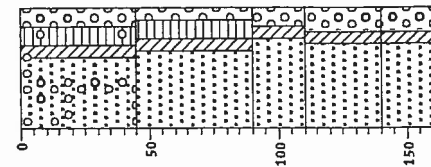

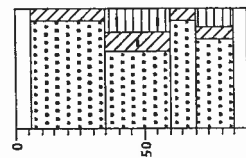
Opdrachtgever:
Projectnaam: IG WEG 34A

Projectcode: BP141857

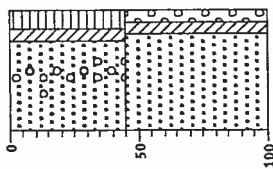
Boring: 012

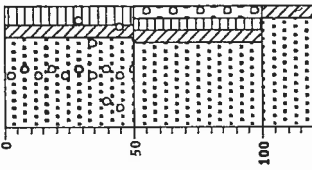
Boring: 013

Boring: 014

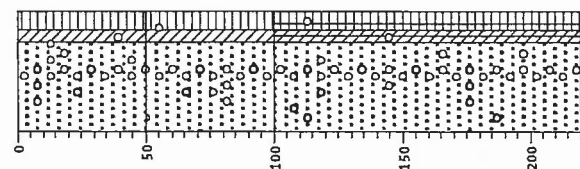

Boring: 015

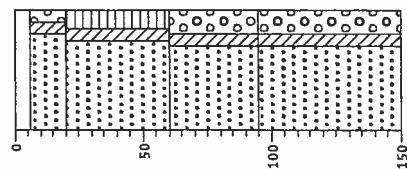
Boring: 016

Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, donkerbruin, ge gevlekt asp geroerd of opgehoogd

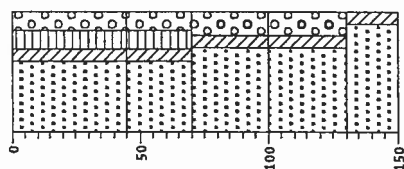
Zand, zeer grof, zwak siltig, zwak grindig, geel, C
Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, donkerbruin, geroerd gevlekt

Boring: 017

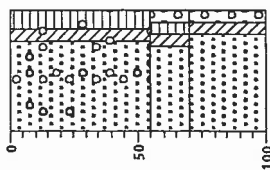
0 klinker
-4 klinkers
-20 Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, lichtgeel, cunezand
-40 Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, Aap-horizont, vanaf 40 met E
-95 Zand, matig fijn, zwak siltig, sterk grindig, lichtbruin-geel, BC-horizont (overgang), met E-resten
-150 Zand, matig fijn, zwak siltig, sterk grindig, lichtbeige-geel, C-horizont, onderin geler, met Z

Boring: 018

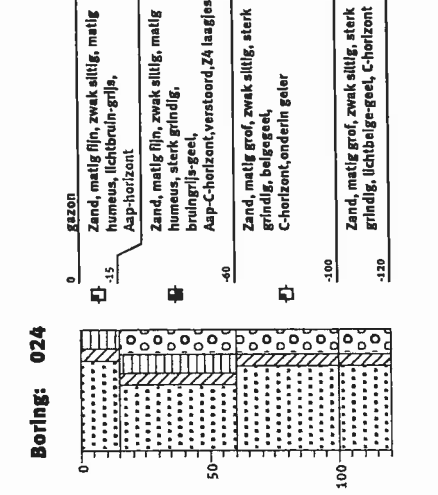
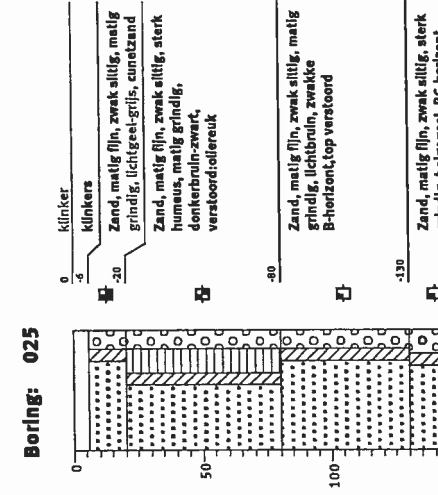
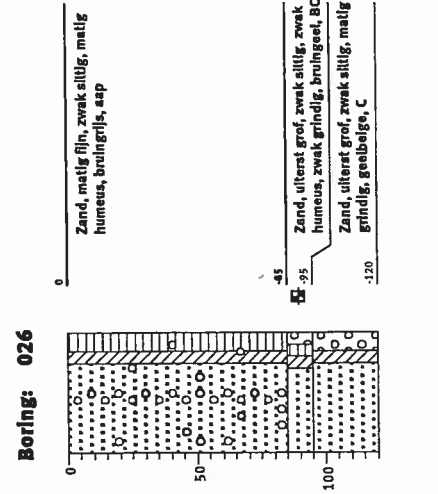
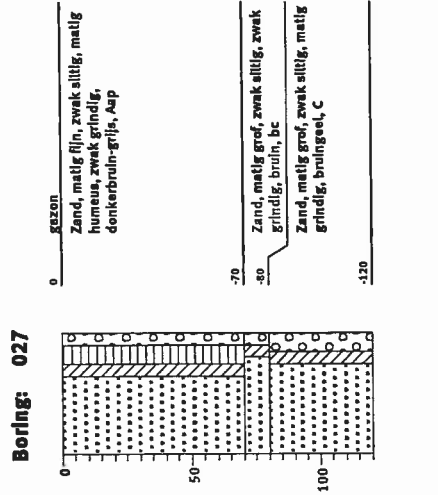
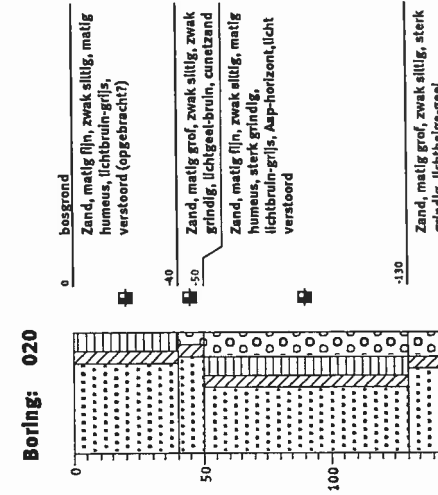
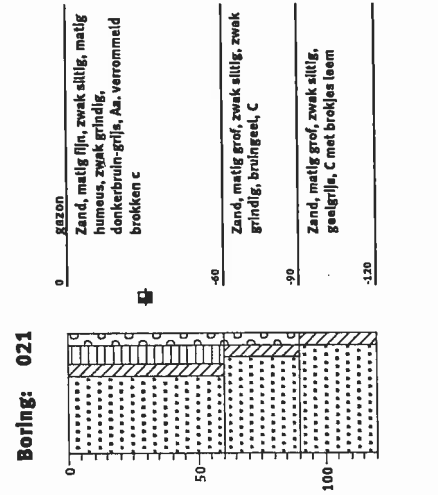
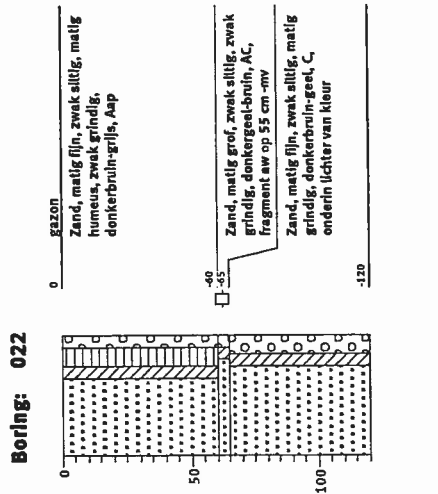
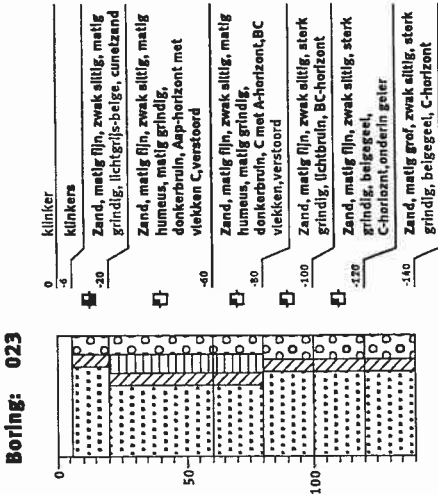
0 EZZON
-45 Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, matig grindig, donkerbruin-grijs, Aap-horizont
-70 Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, matig grindig, lichtbruin-grijs, Aap-horizont met viekken C-verstoord
-100 Zand, matig grof, zwak siltig, sterk grindig, beigegeel-grijs, BC-horizont
-130 Zand, matig grof, zwak siltig, sterk grindig, beigegeel, C-horizont
-150 Zand, matig grof, zwak siltig, lichtgeel, C-horizont

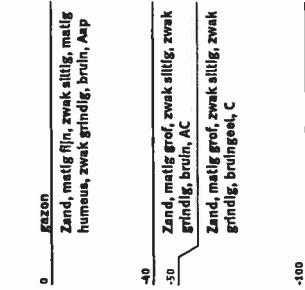
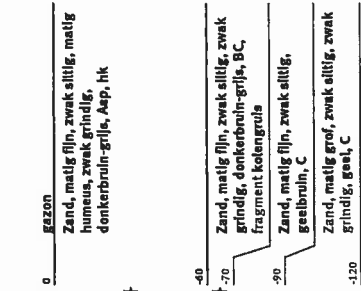
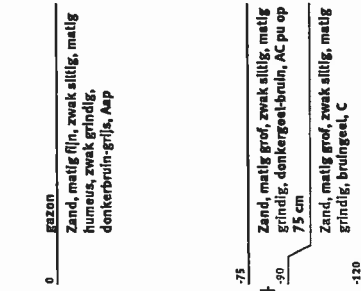
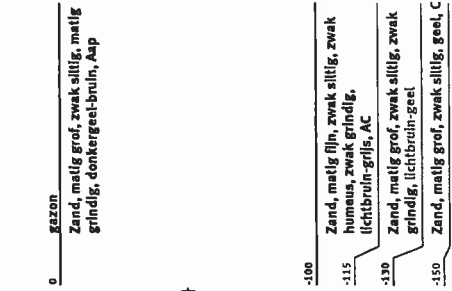
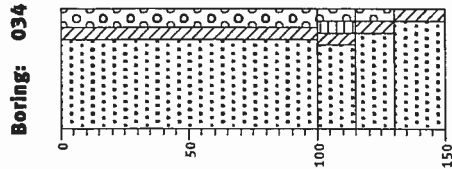
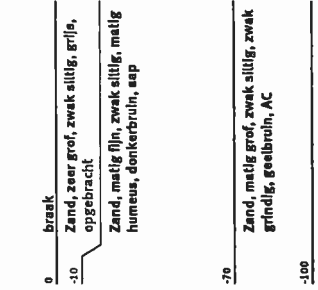
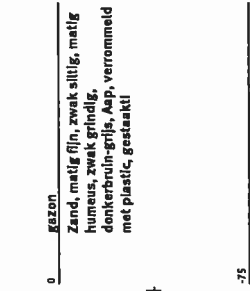
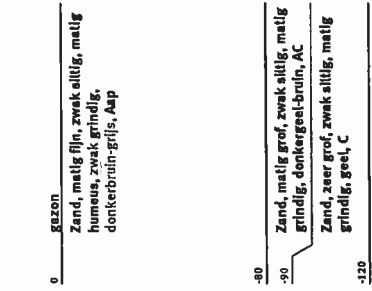
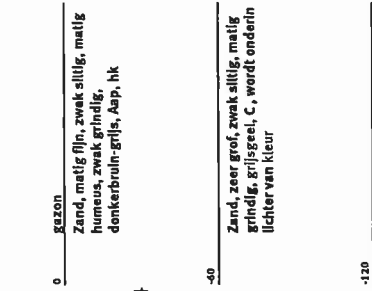
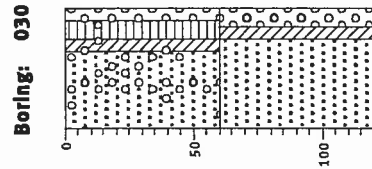
Boring: 019

Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, donkerbruin, iets ge gevlekt asp

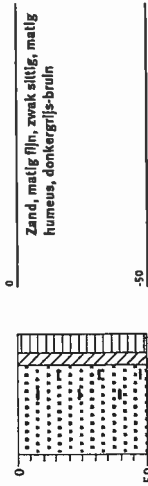
Zand, matig grof, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, bruin, ec
Zand, zeer grof, zwak siltig, zwak grindig, geel, C

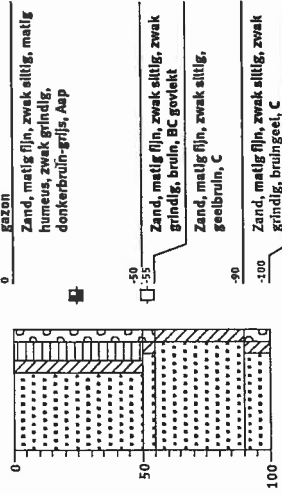

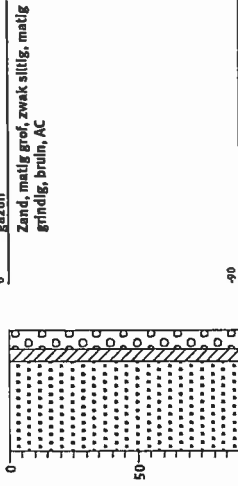
Boring: 039

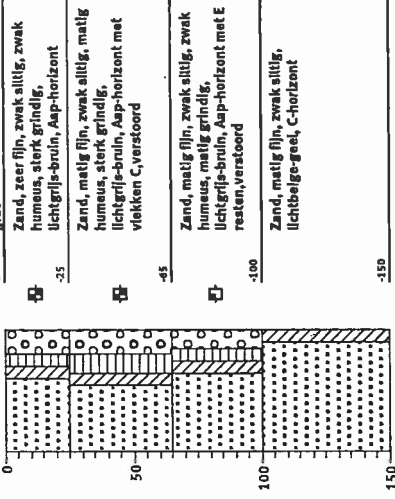
Boring: 040

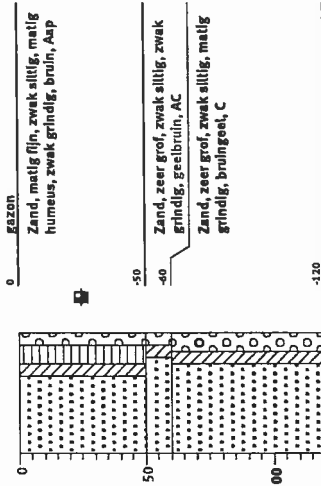
Boring: 041

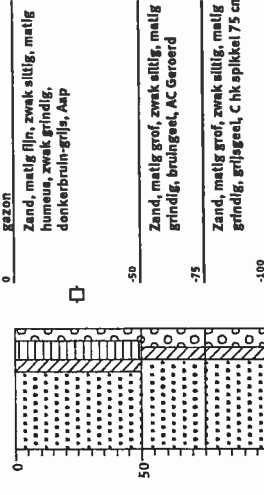
Boring: 042

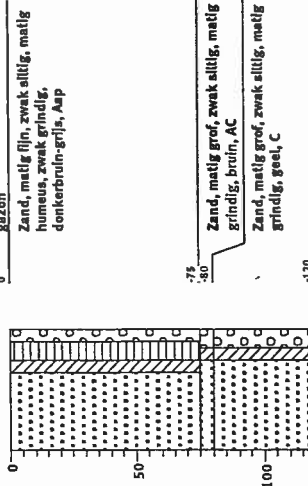
Boring: 043

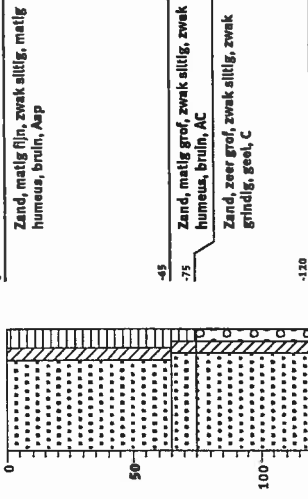
Boring: 044

Boring: 045

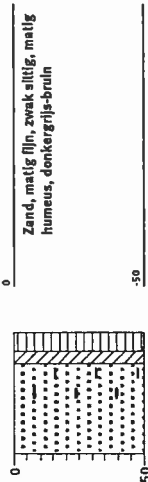

Boring: 046

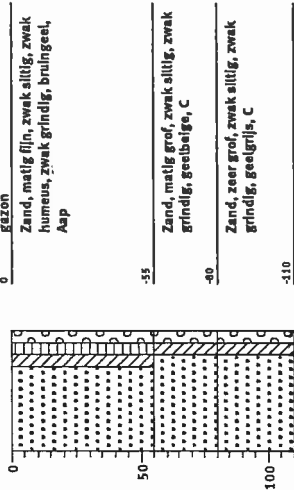

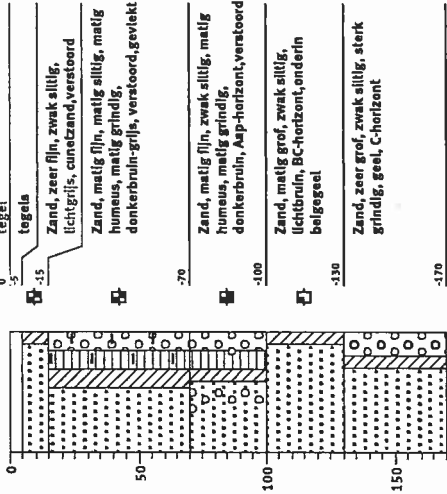
Boring: 047

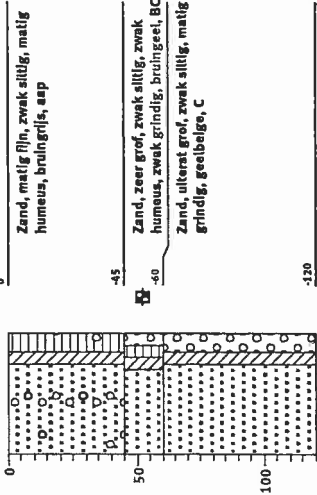
Boring: 048

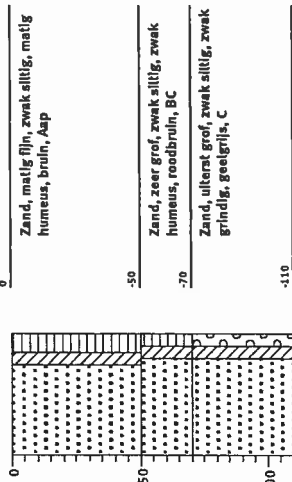
Boring: 049

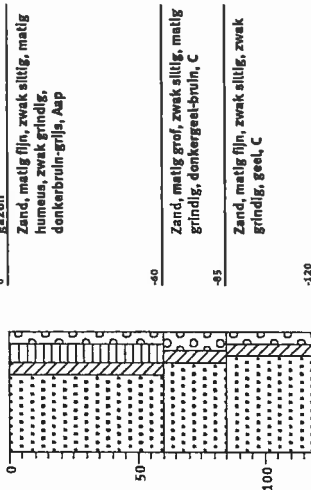
Boring: 050

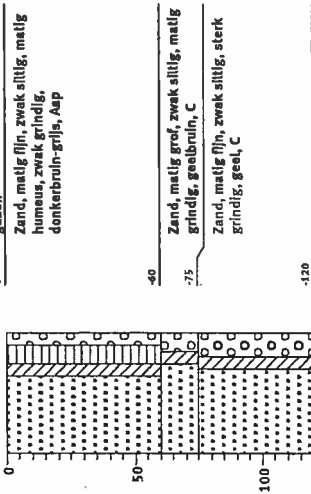
Boring: 051

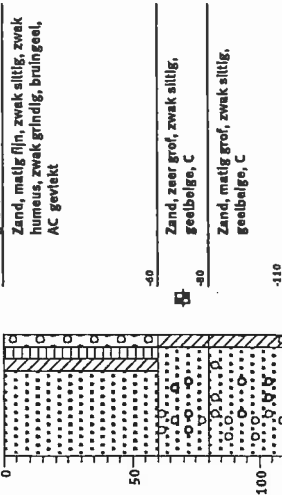
Boring: 052

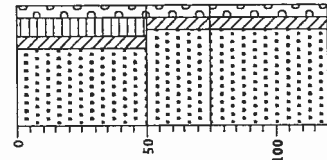
Boring: 053

Boring: 054

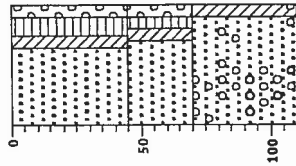

Boring: 055

0	gazon
	Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, zwak grindig, bruingrijs, Aap
-50	Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, geelbruin, AC beetje geroerd
-75	Zand, matig grof, zwak siltig, zwak grindig, grijsgeel, C
-120	

Boring: 056

0	gazon
	Zand, matig fijn, zwak siltig, matig humeus, zwak grindig, bruin, Aap
-45	Zand, matig grof, zwak siltig, zwak humeus, zwak grindig, bruingsel, AC
-70	Zand, matig grof, zwak siltig, geelbeige, C
-110	

Bijlage 5: Kwaliteitsaspecten van het onderzoek en de toegepaste methoden en strategieën

Bijlage 5: Kwaliteitsaspecten van het onderzoek en de toegepaste methoden en strategieën

Certificatie / accreditatie

Ingenieursbureau Oranjewoud is gecertificeerd volgens **NEN-ISO 9001**. Ons bureau is lid van de Vereniging Kwaliteitsborging Bodemonderzoek (VKB).

Voor het uitvoeren van veldwerk bij bodemonderzoek is Ingenieursbureau Oranjewoud gecertificeerd conform de **BRL SIKB 2000** (Beoordelingsrichtlijn voor het SIKB-procescertificaat voor veldwerk bij milieuhygiënisch bodemonderzoek). Als het veldwerk conform deze BRL is uitgevoerd, is het rapport voorzien van het volgende logo:

De naleving van de kwaliteitseisen en -procedures wordt periodiek getoetst door interne auditors en externe auditors, onder toezicht van de Raad voor Accreditatie.

De in het bodemonderzoek benodigde analyses van grond en grondwater laat Oranjewoud verrichten door een STERLAB geaccrediteerd laboratorium. Deze accreditatie garandeert dat bij de analyses consequent de juiste en vastgelegde procedures worden gehanteerd zodat de analyseresultaten een hoge betrouwbaarheid hebben.

Normen en richtlijnen

De veldwerkzaamheden worden uitgevoerd volgens de VKB-protocollen 2001 t/m 2017 en eventuele aanvullende NPR/NEN-normen. Deze protocollen en richtlijnen zijn opgenomen en uitgewerkt in het 'Handboek Veldwerk Bodem' van Oranjewoud.

Veldwerk- en analyseprogramma in het kader van door Oranjewoud verricht **verkennend bodemonderzoek** worden, *tenzij anders vermeld, gebaseerd op de NEN 5740 'Onderzoeksstrategie bij verkennend bodemonderzoek'* (NNI, oktober 1999).

Veldwerk- en analyseprogramma in het kader van door Oranjewoud verricht **oriënterend bodemonderzoek** worden, *tenzij anders vermeld, gebaseerd op het 'Protocol voor Oriënterend onderzoek'* (Sdu Uitgeverij, maart 1994).

Veldwerk- en analyseprogramma in het kader van door Oranjewoud verricht **nader bodemonderzoek** worden, *tenzij anders vermeld, gebaseerd op het Protocol voor het Nader onderzoek deel 1'* (Sdu Uitgeverij, maart 1994) of op de 'Richtlijn nader onderzoek deel 1' (Sdu Uitgeverij, september 1995).

Veldwerk- en onderzoeksprogramma in het kader van door 'Oranjewoud' verricht **archeologisch onderzoek** wordt, *tenzij anders vermeld, gebaseerd op de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie versie 3.1* (SIKB, 1 augustus 2006). Oranjewoud is gecertificeerd door het CvAK voor het uitvoeren van alle voorkomende archeologische werkzaamheden.

Toepassing grond en asbest

Het bodemonderzoek geeft inzicht in de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem in het kader van het *gebruik en/of de bestemming* van de onderzochte *locatie*. Indien echter grond van de locatie wordt afgevoerd voor toepassing elders, volstaan de resultaten van het verrichte bodemonderzoek niet. Grond is in dat geval een (secundaire) bouwstof. Voor toepassing van een bouwstof dient formeel een bouwstoffenonderzoek te worden verricht conform het Bouwstoffenbesluit. In een dergelijk onderzoek wordt ingegaan op het *gebruik en/of de bestemming* van de *grond* (bouwstof).

Met nadruk wordt vermeld dat onderzoek naar de aanwezigheid van asbest in de bodem geen onderdeel uitmaakt van onderzoek dat door Oranjewoud volgens bovengenoemde normen en richtlijnen wordt uitgevoerd.

Als tijdens het veldwerk in de bodem vermoedelijk asbesthoudende materialen worden opgemerkt, dan komt dit in de profielbeschrijvingen en de conclusies naar voren. Overigens wordt opgemerkt dat in de bodem aanwezig puin zeer vaak enig asbest bevat. Specifiek onderzoek naar de aanwezigheid van asbest in de bodem dient volgens de concept NEN 5707 'Inspectie, monsterneming en analyse van asbest in de bodem' (NNI, maart 2000) te worden uitgevoerd.

Betrouwbaarheid / garanties

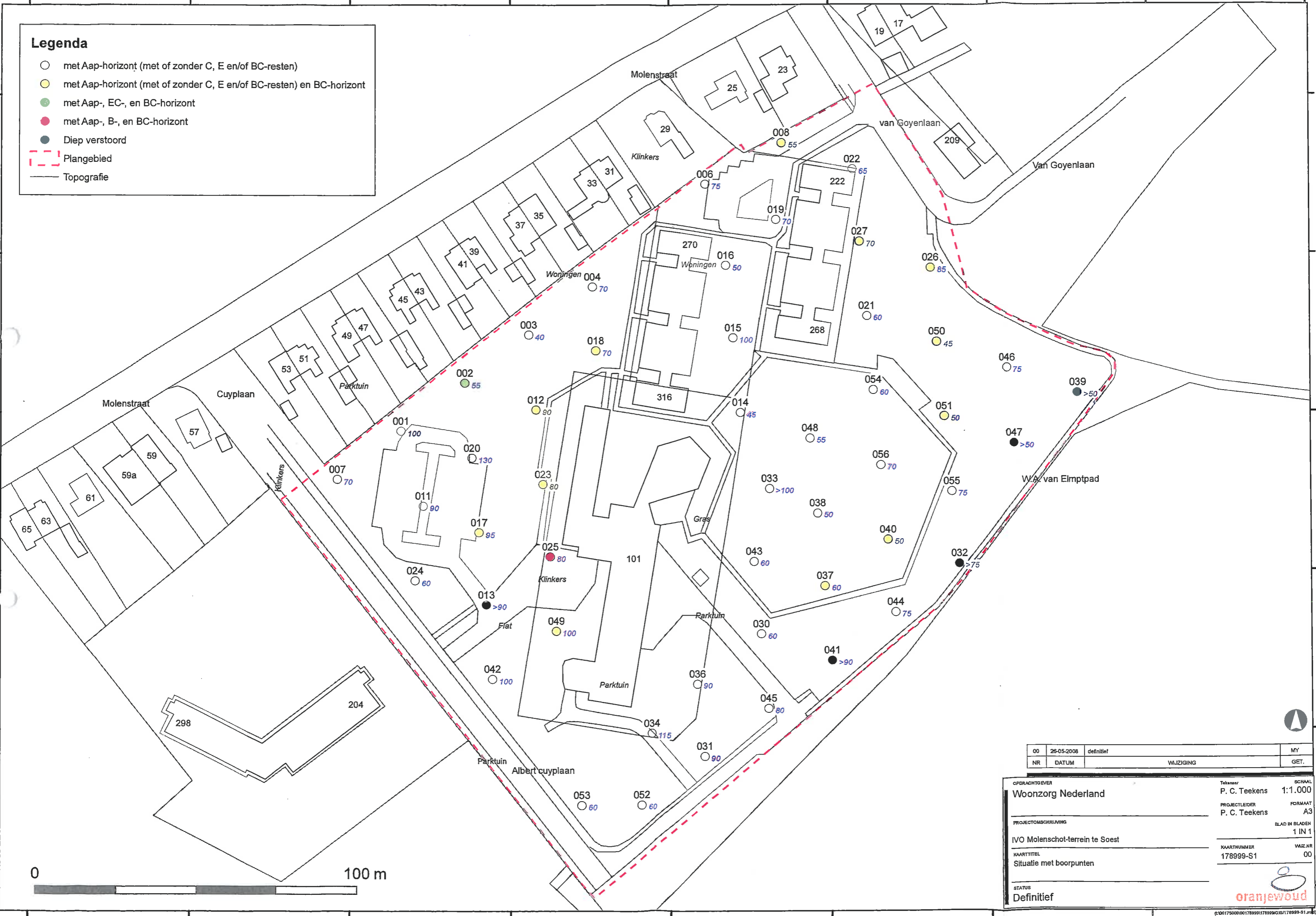
Bodemonderzoek wordt in zijn algemeenheid uitgevoerd door het steekproefsgewijs bemonsteren van al dan niet verdachte bodemlagen. Hoewel Ingenieursbureau Oranjewoud B.V. de grootste zorgvuldigheid betracht bij het uitvoeren van het bodemonderzoek, is het juist deze steekproefsgewijze benadering die het onmogelijk maakt garanties ten aanzien van de (verontreinigings)situatie af te geven op basis van de resultaten van een bodemonderzoek.

Oranjewoud aanvaardt derhalve op generlei wijze aansprakelijkheid voor schade welke voortvloeit uit beslissingen genomen op basis van de resultaten van bodemonderzoek. In dit kader kan ook worden opgemerkt dat de voor het historisch onderzoek geraadpleegde bronnen niet altijd zonder fouten en volledig zijn. Voor het verkrijgen van historische informatie is Oranjewoud wel afhankelijk van deze bronnen, waardoor Oranjewoud niet kan instaan voor de juistheid en volledigheid van de verzamelde historische informatie.

Kaartenbijlage

Legenda

- met Aap-horizont (met of zonder C, E en/of BC-resten)
- met Aap-horizont (met of zonder C, E en/of BC-resten) en BC-horizont
- met Aap-, EC-, en BC-horizont
- met Aap-, B-, en BC-horizont
- Diep verstoord
- - - Plangebied
- Topografie

00	26-05-2008	definitief	MY
NR	DATEM	WIJZIGING	GET.

OPDRACHTGEVER Woonzorg Nederland	Tekenaar P. C. Teekens	SCHAAL 1:1.000
PROJECTLEIDER P. C. Teekens	FORMAAT A3	BLAD IN BLADEN 1 IN 1
PROJECTOMSCHRIJVING IVO Molenschot-terrein te Soest	KAARTNUMMER 178999-S1	WJZ.NR 00
KAARTTITEL Situatie met boorpunten	STATUS Definitief	

149100

149150

149200

149250

149300

149350

149400

149450

Legenda

- Plangebied
- met Aap-horizont (met of zonder C, E en/of BC-resten)
- met Aap-horizont (met of zonder C, E en/of BC-resten) en BC-horizont
- met Aap-, EC-, en BC-horizont
- met Aap-, B-, en BC-horizont
- Diep verstoord
- Aanbevelingsgebied A
- Aanbevelingsgebied B
- Aanbevelingsgebied C
- Topografie

465450
465400
465350
465300
465250
465200

00	18-06-2008	definitief	MY
NR	DATUM	WIJZIGING	GET.

OPDRACHTGEVER	Tekenaar	SCHAAL
Woonzorg Nederland	P. C. Teekens	1:1.000
PROJECTLEIDER	FORMAAT	
P. C. Teekens	A3	
PROJECTOMSCHRIJVING	BLAD IN BLADEN	
IVO Molenschot-terrein te Soest	1 IN 1	
KAARTNUMMER	WIJZNR	
178999-S4	00	
STATUS		
Definitief		

149100

149150

149200

149250

149300

149350

149400

149450

Legenda

- Plangebied
- met Aap-horizont (met of zonder C, E en/of BC-resten)
- met Aap-horizont (met of zonder C, E en/of BC-resten) en BC-horizont
- met Aap-, EC-, en BC-horizont
- met Aap-, B-, en BC-horizont
- Diep verstoord
- Aanbevelingsgebied A
- Aanbevelingsgebied B
- Aanbevelingsgebied C
- Topografie

465450
465400
465350
465300
465250
465200

00	18-06-2008	definitief	MY
NR	DATUM	WIJZIGING	GET.

OPDRACHTGEVER Woonzorg Nederland	Tekenaar P. C. Teekens	SCHAAL 1:1.000
	PROJECTLEIDER P. C. Teekens	FORMAAT A3
PROJECTOMSCHRIJVING IVO Molenschot-terrein te Soest	KAARTNUMMER 178999-S4	BLAD IN BLADEN 1 IN 1
KAARTTITEL Situatie met aanbevelingsgebieden	WIJZ.NR. 00	
STATUS Definitief		

